

MATIĆA

Split

Sv. Duje, nova Riva i Boat Show

Otvara se dionica autoceste Dugopolje - Šestanovac

Novo izdanje HMI-a

Razgovor s Markom Babićem, zapovjednikom Borova Naselja

Mjesec svibanj kalendar-ski prolazi u Hrvat-skoj i u okruženju u znaku mnogih događanja. Od 1. svibnja, Međunarodnog praznika rada, inače našega tradicionalnog dana graha, igara i obećanja, pa do Sve-tog Dujma Splita grada koji je ove godine bio uveličan i otvorenjem nove splitske Rive, uz brudet, rižot i

vatromet. Prerane smrti bivšeg premijera i čelnika SDP-a Ivice Račana i maestra Đorda Novkovića također su bile teme mjeseca, kao i neslavni završetak našeg nastupa na Eurosongu. Ovih dana stiže i vijest o odgodi humanitarnog koncerta HKDD-a u Sarajevu zbog nastupa Marka Perkovića-Thompsona, te izbor a zatim i brza ostavka četničkog vojvode i čelnika Radikalne stranke Srbije Tomislava Nikolića za predsjednika srbijanske skupštine. U nedjelju 13. svibnja misno slavlje prigodom komemoracije žrtvama na Bleiburgu po prvi put predvodio je kardinal Bozanić, a njegov govor snažno je odjeknuo u javnosti. Više u ovom broju *Matice*.

Dakle, nije samo proljetnim duhom oživjela ova naša pre-krasna priroda, koja se, usput rečeno, već pretače u vruće, suho ljeto, nego i naš društveno-politički život. Ali i ovaj naš "kućni", u HMI-u.

Dovršava se uređenje interijera, u prizemlju je otvoren "Cafe MATICA", sudjelujemo kao medijski pokrovitelji u projektu Ram-ske zajednice - velikom humanitarnom koncertu u Lisinskom - o čemu smo pisali u prošlom broju, brzo se popunjavaju mjesta u na-šim tradicionalnim ljetnim školama i u programu Ecco Task Force, a naša ravnateljica posjećuje više hrvatskih zajednica u susjednim zemljama. Održan je niz promocija, među kojima treba istaknuti onu u Splitu knjige na temu NK Hajduk i iseljništvo kojoj je au-torica voditeljica ureda HMI-a Branka Bezić-Filipović. Možemo se pohvaliti da je *Vjesnikov*, ali i "naš" fotograf Ratko Mavar dobio godišnju nagradu HND-a za fotografiju Ane Rukavina.

Hvala svima koji nam u sve većem broju čestitaju na našem časopisu, a pohvale zaista stižu sa svih strana svijeta, pa i iz Hrvat-ske. Iz impresuma u ovom broju primjetit ćete da nema dosadašnje pomoćnice urednika i dugogodišnje članice redakcije Diane Šoufek-Šimurina. Ona je, naime, nedavno imenovana urednicom naše web-stranice kako bi i taj vrlo bitan informativni izvor još više dobio na kvaliteti i svježini. I dok u rukama imate najnoviji broj *Matice*, sjetite se da se i svi vi možete javiti u njoj, sudjelovati u toj izgradnji mosta zajedništva domovinske i iseljene Hrvatske. Govoreći o Hrvatima u svijetu, čitam tako da su irski znanstvenici istražili i pobrojili oko 80 milijuna osoba irskog podrijetla. Među njih su ubrojili i bivšu boksačku legendu Mohameda Alija, jer su mu predci živjeli u Irskoj!!!!

E, da je nama pobrojiti sve one hrvatskih korijena, od kanad-skih Indijanaca do havajskih prinčeva!!! Samo, koga to još zanima u Lijepoj našoj???

Urednik

Many events have marked the passing of May in Cro-atia and its neighbourhood. From May 1st, Interna-tional Labour Day, otherwise our traditional day of beans, games and promises, to the celebration of St. Domnius Day, patron saint of Split, this year richer for the opening of a new waterfront accompanied by *brodet* fish stew, risotto and fireworks. The deaths of the former Prime Minister and SDP leader Ivice Račan and of maestro Đorde Novković, still in the primes of their lives, were also the top news this month, as was the lacklustre end of our candidate's appearance at the Eurosong contest. The news also in these days is of the postponement of a humanitarian concert organised by the HKDD (Croatian Catholic Welfare Society) in Sarajevo on account of the appearance of Marko Perković-Thomp-son, and the election and quick resignation of Chetnik duke and the leader of the Radical Party of Serbia, Tomislav Nikolić, for the Speaker of Serbian Parliament. A commemoration for the victims of Bleiburg tragedy was held on Sunday May 13 where for the first time the Head of Croatian Catholic Church Cardinal Bozanić led the Holly Mass. His sermon strongly echoed in the media and public life. More on that in this issue of *Matica*.

Not only have our beautiful natural surroundings come alive in the spirit of spring, already, by the way, turning into a hot and dry summer, but so too has our social and political life. Including our own here at the CHF.

The interior remodelling is in its last phases, with the Café MATICA opened on the ground floor. We are taking part, with media coverage, in a project of the Rama community – a big hu-manitarian concert at Lisinski concert hall of which we wrote in the last issue, available spots are quickly being taken at our traditional summer schools and Eco Task Force program, and the CHF director is on a tour of several of our Croatian communities in neighbouring countries. A series of promotions have been held, including one held in Split showcasing a book on the Hajduk Soccer Club and its ties to the emigrant communities written by the head of the local CHF branch office Branka Bezić- Filipović. We can commend ourselves that *Vjesnik* daily's and "our" photographer Ratko Mavar received the HND (Croatian Journalists' Society) annual award for a photo of Ana Rukavina.

Our thanks go to all of you who have, in growing numbers, con-gratulated us on our magazine – and the praise is really coming in from all corners of the world, and from here in Croatia. From pub-lishing data in this issue you will notice that our assistant editor and editorial staff member of many years, Diana Šoufek-Šimurina is no longer with us. She was recently appointed editor of our Internet web pages with the aim of further improving the quality and freshness of this key source of information. And as you hold the latest issue of *Matica* magazine, remember that your voice can also be heard in it, and that you too can take part in building this bridge of homeland and emigrant Croatian unity. Speaking of Croatians around the world I read that Irish scientists have researched and counted some 80 mil-lion of Irish extraction. Among these they also counted former box-ing legend Mohammed Ali, because his ancestors lived in Ireland!!!!

Boy, if we were only to count all those with Croatian roots, from Canadian Indians to Hawaiian princes!!! But, is there anyone still interested in this in our Beautiful Homeland?

The Editor

Mjesečna revija HRVATSKE MATICE ISELJENIKA /
Monthly magazine of the
CROATIAN HERITAGE FOUNDATION

GODIŠTE / VOLUME LVII
Broj / No. 5/2007.

RAVNATELJICA HMI / DIRECTOR CHF
Katarina Fuček

GLAVNI UREDNIK / CHIEF EDITOR
Nenad Zakarija

IZVRŠNI UREDNIK / EXECUTIVE EDITOR
Hrvoje Salopek

MARKETING
Ivana Rora

LEKTOR / LANGUAGE EDITOR
Tomislav Salopek

UREDNIŠTVO / EDITORIAL STAFF
Željka Lešić, Vesna Kukavica

TAJNICA / SECRETARY
Snježana Radoš

DIZAJN I PRIPREMA / LAYOUT & DESIGN
Krunoslav Vilček

TISAK / PRINT: Vjesnik, Zagreb

SADRŽAJ

DOMOVINA

- 6 Hrvatska i EU - 2009. kao godina ulaska
- 7 Hrvatske autoceste: dionica Dugopolje - Šestanovac 30. lipnja
- 10 Kongres hrvatskih znanstvenika iz domovine i inozemstva
- 23 Split: blagdan sv. Duje i nova riva
- 24 Turizam: budućnost je u malim i obiteljskim hotelima
- 26 Projekti Agencije za ruralni razvoj Istre: autohtono govedo Boškarin
- 28 U povodu 31. svibnja - Dana grada Zagreba
- 46 Izvorno hrvatsko: Brački fini sapuni
- 50 Razgovor: Marko Babić, zapovjednik Borova Naselja

SVIJET

- 8 Ministar Biškupić posjetio Čile, Argentinu i Urugvaj
- 15 Komemoracija u Bleiburgu: kardinal Bozanić predvodio misno slavlje
- 36 Razgovor: dr. Mijo Karagić, donedavni čelnik Hrvata u Mađarskoj
- 40 Razgovor: Mary Kay Lončar
- 48 Salzburg: Dani hrvatsko-austrijske kulture i prijateljstva
- 56 Gradišćanskohrvatska zbirka pjesama: Jurica Čenar *Posvete*
- 57 In memoriam: Jasna Bulat i Tomislav Starečvić

AKTUALNO / ZANIMLJIVO

- 4 Ravnateljica HMI-a posjetila Hrvate u BiH (Tuzla, Sarajevo, Mostar...)
- 16 Razgovor s mons. Vladimirom Stankovićem (2. dio)
- 20 Novo izdanje HMI: Branka Bezić Filipović - *Hajduk i iseljenici*

- 22 Uspješan nastup pijanista Antonija Macana u Lisinskomu
- 30 Poduzetnik i povratnik iz Njemačke: Ivan Turudić
- 31 U posjetu Matici: iseljenik Mile Boban iz Teksasa
- 32 Split: Croatia Boat Show
- 39 Skradin: Okrugli stol o hrvatskim studijima u svijetu
- 45 Razgovor s vlč. Zdenkom Perijom, župnikom u zagrebačkoj bolnici Rebro
- 65 Oproštaj Janice Kostelić od profesionalnog športa

STALNE RUBRIKE

- 12 Vijesti HR – gospodarstvo, politika...
- 18 Vijesti HR – kultura, zanimljivosti...
- 34 Vijesti BiH
- 42, 49 Iseljeničke vijesti
- 54 Manjinske vijesti
- 58 Nove knjige
- 60 Glazba +
- 62 CRORAMA
- 66 Športske vijesti

KOLUMNJE

- 49 Govorimo hrvatski (Sanja Vulić)
- 52 U potrazi za korijenima (Hrvoje Salopek)

HRVATSKA MATICA ISELJENIKA
Trg Stjepana Radića 3, pp 241
10002 Zagreb, Hrvatska / Croatia
Telefon: +385 (0)1 6115-116
Telefax: +385 (0)1 6110-933
E-mail: matica@matis.hr Web: www.matis.hr

GODIŠNJA PRETPLATA / ANNUAL SUBSCRIPTION
(zračnom poštom / airmail)
SAD / USA 60 USD, Kanada / Canada 65 CAD,
Australija / Australia 80 AUD,
Novi Zeland / New Zealand 60 USD,
Južna Afrika / South Africa 60 USD,
Južna Amerika / South America 60 USD
(običnom poštom / regular mail)
Europa / Europe 25 EUR, Hrvatska / Croatia 100 kn

DEVIZNI RAČUN BROJ / FOREIGN CURRENCY ACCOUNT:
Acc. No. 702000-VAL-9100000-132344-273
Privredna banka Zagreb, Račnog 6

ŽIRO RAČUN ZA UPLATU U KUNAMA / DOMESTIC CURRENCY ACCOUNT (IN KUNA):
Acc. No. 2390001-1100021305
Hrvatska poštanska banka

MATICA - most hrvatskoga zajedništva

Želite li primati MATICU kao dar koji će stizati na Vašu kućnu adresu? Jedino što trebate učiniti jest poslati nam popunjenu narudžbenicu i uplatiti na naš račun odgovarajući novčani iznos koji pokriva troškove slanja. MATICA će potom svaki mjesec stizati u Vaš dom. Naručite, čitajte i preporučite MATICU Vašoj rodbini i prijateljima, kako biste aktivno sudjelovali u ostvarivanju MATIČINE misije: biti čvrsti most između Hrvatske i Hrvata diljem svijeta.

Ime i prezime / Name and surname

Adresa / Address

Grad / City

Država / State

Pošt. broj / Zip Code

Tel.

Fax.

E-mail

Datum / Date

Pojačana suradnja HMI-a s Hrvatima u Bosni i Hercegovini

Prigodom posjeta iskazana je potpora svim nastojanjima hrvatskih udruga i pojedinaca, obrazovnih institucija i Katoličke crkve iz BiH, koji su na bilo koji način pridonijeli kulturnim i obrazovnim sadržajima hrvatskog naroda na tim prostorima

Ispred samostana Tolisa

U drugom dijelu radnog posjeta predstavnici hrvatskih udruga i ugledni pojedinci upoznali su Katarinu Fuček s recentnim kulturnim stvaralaštvom Hrvata u BiH, obrazovnim programima, kao i s kulturno-povijesnom baštinom koja se uglavnom čuva u franjevačkim samostanima.

Prigodom posjeta ravnateljica HMI-a iskazala je potporu svim nastojanjima hrvatskih udruga i pojedinaca, obrazovnih institucija i Katoličke crkve iz BiH, koji su na bilo koji način pridonijeli kulturnim i obrazovnim sadržajima hrvatskog naroda na tim prostorima. Budući da to bogatstvo nije dovoljno poznato javnosti u RH, ravnateljica je obećala skorou reprezentativnu reviju recentnoga kulturnog stvaralaštva Hrvata iz BiH u Zagrebu. Naime, tradicionalna jesenska manifestacija HMI-a namijenjena stvaralaštvu Hrvata iz susjednih zemalja, ove

POSJET HRVATIMA U SARAJEVU

Aktualni društveni i kulturni izazov Hrvata u Bosni i Hercegovini bila je glavna tema za radnog posjeta ravnateljice HMI-a Katarine Fuček, koja je u organizaciji Veleposlanstva RH u Sarajevu, od 13. do 15. travnja službeno posjetila sunarodnjake u susjednoj zemlji. Tom je prigodom ravnateljica Matice na središnjem sastanku putovanja u Sarajevo u Veleposlanstvu RH 14. travnja, u nazočnosti veleposlanika Josipa Vrbošića, njegove zamjenice Dunje Jevak, kao i savjetnika za kulturu i gospodarstvo Krunoslava Cigoja i Snježane Nemic, predstavnike svih hrvatskih udruga, te uglednih pojedinaca iz kulturnog i vjerskog života Sarajeva i okolice upoznala s programom rada HMI-a namijenjenog Hrvatima izvan domovine.

Pripremila: **Željka Lešić**

Detalj sa središnjeg sastanka u Veleposlanstvu RH u Sarajevu 14. travnja 2007.

će godine u potpunosti biti posvećena Hrvatima iz BiH, pa će stoga imati i poseban naziv: Tjedan Hrvata izvan Hrvatske. Program će sastaviti stručni tim iz Hrvatske i BiH najkasnije do sredine lipnja ove godine.

TUZLA, DUBRAVE, BRČKO, TOLISA, DOMALJEVAC

Matičina ravnateljica Katarina Fuček od 20. do 21. travnja u okviru službenog puta posjetila je područje koje po svojoj funkciji pokriva Konzulat RH u BiH Tuzla. Prvog dana boravka u Tuzli ravnateljica HMI-a je u pratnji generalnog konzula mr. sc. Josipa Jurasca, Elizabete Kaleb, konzula 1. razreda, te Miroslava Kovačića, konzula 1. razreda Konzulata RH u BiH Tuzla, posjetila Katolički školski centar (KŠC) Sv. Franjo. Tom su prigodom ravnatelj Centra don Josip Lebo, direktor Gimnazije, fra Martin Antunović i direktorica Osnovne škole Žana Altumbabić ravnateljicu HMI-a upoznali s radom KŠC-a Sv. Franjo u Tuzli. Istaknuto je kako škola djeluje od godine 1995. i danas ima oko 900 učenika, od čega je njih 500 u Gimnaziji i oko 400 u Osnovnoj školi. Nastava se održava na hrvatskom jeziku, a, osim hrvatske djece, pohađaju i djeca Bošnjaka, Srba i drugih narodnosti.

Potom je izaslanstvo nastavilo posjet samostanu sv. Petra i Pavla u čijem sastavu djeluje i Galerija Kristijan Kreković. S djelovanjem samostana i s radom galerije, kao i s brojem župa (10 župa s više od 2 500 vjernika) ravnateljicu je upoznao gvardijan fra Zdravko Anđić. Nakon posjeta samostanu u Tuzli delegacija je posjetila župu Breške u kojoj žive Hrvati i župnu crkvu, staru više od 120 godina. Na kraju posjeta ravnateljica HMI-a posjetila je Dekanat tuzlanski u Lukavcu unutar kojega djeluje župa sv. Ante Padovanskog. Nazočne je s radom župe, koja ima više od 2 500 katolika, upoznao dekan preč. Pero Ilkić. U kratkom obraćanju nazočnima ravnateljica Fuček upoznala ih je s osnovnim zadaćama HMI-a, što podrazumijeva brigu o Hrvatima i o iseljeništvu, brigu o Hrvatima kao nacionalnim manjinama u susjednim zemljama, kao i o Hrvatima u BiH. "Vrata svih odjela HMI-a za Hrvate izvan domovine otvorena su u vezi sa svim pitanjima i ova institucija putem svojih djelatnika pruža i pružat će sve informacije koje su

Posjet "Hrvatskom domu" u Tuzli

od životne važnosti pri dolasku u RH", istaknula je ravnateljica HMI-a.

Drugog dana posjeta priređen je posjet Hrvatskom domu, gdje su se okupili predstavnici hrvatskih udruga: Hrvatski Dom, HKD "Napredak", Matica hrvatska, Hrvatska žena, te predstavnici udruga iz općina Srebrenik, Lukavac i Gračanica. Predsjednik Upravnog odbora Hrvatskog doma Josip Šimić tom je prigodom iznio podatke o Hrvatskom domu osnovanom 1913. u Tuzli. Potom su svoje udruge predstavili Marica Vikić, predsjednica Udruge Hrvatska žena, Miroslav Petrović, predsjednik HKD-a "Napredak" Tuzla, te predsjednica Matice hrvatske Marica Petrović.

Ravnateljica HMI-a i predstavnici Konzulata RH posjetili su potom Samostansko područje Dubrave, Župnu crkvu koja je u izgradnji i galeriju Šimun, zatim Brčko, Župnu crkvu i Brčanski dekanat, gdje je razgovarala s preč. Veselkom Župarićem. Za posjeta HKD-u "Napredak" Brčko razgovarala je s predsjednikom društva dr. Antom Basićem. Potom je ravnateljica posjetila samostansko područje Tolisa, gdje su uz gvardijana fra Marijana Živkovića bili nazočni ostali svećenici i načelnik općine Orašje Đuro Topić.

Na kraju dvodnevnog posjeta području sjeveroistočnog dijela BiH, rav-

nateljica je posjetila općinu Domaljevac Šamac, gdje je domaćin bio načelnik općine, Joso Leovac, a koja je utemeljena godine 1998. odlukom međunarodne zajednice.

MOSTAR, STOLAC, ČAPLJINA, MEĐUGORJE, ŠIROKI BRIJEG

Potkraj proteklog mjeseca, 27. travnja, ravnateljica HMI-a Katarina Fuček otputovala je u radni posjet Hrvatima u Mostaru. Odmah nakon dolaska Matičina je ravnateljica u generalnom konzulatu RH u Mostaru, nazočila važnom sastanku s predstavnicima hrvatskih institucija i udruga, te državnih i gradskih tijela. Sljedećeg dana, 28. travnja, boravila je u Mostaru, te posjetila Stolicu, Čaplinu, Ljubuški, Međugorje, te Široki Brijeg. U nedjelju 29. travnja ravnateljica HMI-a na radnim je sastancima razgovarala s Hrvatima u Rami-Šćit, potom Tomislav Gradu i Livnu. ■

CB The current social and cultural challenges facing Croats in Bosnia & Herzegovina was the main topic under discussion during CHF director Katarina Fuček's working visit to the Croats of the Sarajevo, Tuzla and Mostar regions. CHF director Fuček told our compatriots that preparations for the *Week of the Croats of Bosnia & Herzegovina* would start soon, to be organised by the CHF in Zagreb this autumn.

Karmelićanski samostan Buško Blato

Europarlamentarci za 2009. kao godinu ulaska Hrvatske u EU

Svih 16 govornika pohvalilo je Hrvatsku i ustanovilo da je na dobrom putu prema Europskoj uniji, a u raspravi je dominirao i stav da je pred Hrvatskom niz obveza i zadaća

Zasjedanje Europskog parlamenta

Hrvatska i Europska unija ušle su u novu fazu odnosa. Prvi put jedan službeni dokument Europske unije spominje konkretan datum mogućeg ulaska Hrvatske u EU – 2009. Naime, zastupnici Europskog parlamenta 25. su travnja u Strasbourgu usvojili Rezoluciju o Hrvatskoj u kojoj se konstatiraju velik napredak i europska perspektiva Hrvatske. Svih 16 govornika u raspravi pohvalilo je Hrvatsku i ustanovilo da je na dobrom putu prema Europskoj uniji. U raspravi je dominirao i stav da je pred Hrvatskom i niz obveza i zadaća te da treba odraditi još velik dio posla.

Europarlamentarci su pozvali Hrvatsku da nastavi s reformama. "Hrvatska dobro napreduje na svojem putu prema EU, međutim, iako je ostvaren napredak, preostalo je još dosta posla, a posebice se to odnosi na reformu pravosuđa, javnu upravu, borbu protiv korupcije i gospodarske reforme", rekao je Günter Gloser, njemački državni tajnik za europske poslove, koji je govorio u ime Predsjedništva EU-a. Hannes Swoboda, izvijestitelj za Hrvatsku iz redova austrijskih socijalista, kazao je kako je izvješće koje je on podnio objektivno i pošteno, ustanovljeno je što je učinjeno - prije svega napredak

- ali je i naznačeno što Hrvatska još treba učiniti. Swoboda je posebno istaknuo važnost dijela prijedloga Rezolucije u kojem se 2009. spominje kao moguća godina ulaska Hrvatske u EU jer je poznato kako je "u EU teško postići suglasnost o proširenju". Povjerenik Vladimir Špidla, koji je govorio u ime Europske komisije, rekao je da su "pregovori s Hrvatskom dobro počeli, da je *screening* dao realnu sliku onoga što je Hrvatska učinila i što joj je preostalo učiniti".

Premijer Sanader ocijenio je Rezoluciju usvojenu u Europskom parlamentu važnim dokumentom, koji je, prema njego-

vu uvidu, dobar za Hrvatsku. Inzistirao je na dvama ključnim elementima iz rezolucije EP-a. Za Hrvatsku je važno da EP još u sadašnjem sazivu, a to je do lipnja 2009., potvrdi ugovor između Europske unije i Hrvatske. ■

CB Croatia and the European Union have entered a new phase in their relations. For the first time ever an official European Union document cites a concrete date for the possible accession of Croatia to the Union – 2009. Members of the European Parliament, namely, on April 25 in Strasbourg adopted a Resolution on Croatia that notes the great advances made by Croatia and its European perspective.

Hrvatska postala uzdanica međunarodne zajednice u regiji

Domaćin summita Procesu suradnje u jugoistočnoj Europi (SEECP) koji je 11. svibnja završio u Zagrebu, premijer Ivo Sanader snažno je podržao regionalnu suradnju i uključanje zemalja jugoistočne Europe u euroatlantske integracije, te je pozvao sve zemlje da krenu putem demokracije i vladavine prava. Sastanak na vrhu SEECP-a potvrdio je poziciju Hrvatske kao najnaprednije i vodeće zemlje u regiji uz snažnu podršku EU-a i SAD-a. Predsjednik Europske komisije Jose Manuel Barroso, njemačka kancelarka Angela Merkel i američki državni podtajnik Nicholas Burns snažno su podržali napore i rezultate koje je Hrvatska napravila u provedbi reformi i približavanju euroatlantskim integracijama. SEECP nakon ovog summita uz Ceftu postaje ključna regionalna inicijativa za približavanje regije euroatlantskim institucijama i najsnažnijim alatom za ispunjavanje potrebnih kriterija.

Zajednička slika sudionika zagrebačkog skupa

Pripremio: **Zlatko Tkalec**

Nova dionica autoceste Dugopolje - Šestanovac u prometu već 30. lipnja

Ta će autocesta kroz Dalmatinsku zagoru, koja je nazvana i 'hrvatskim prometnim čudom 21. stoljeća', zasigurno, udahnuti dušu svim iseljenim ili poluiseljenim naseljima te na kućni prag, rodna ognjišta, vratiti mnoge kćeri i sinove koji su napustili djedovinu

Detalj dionice autoceste, Dugopolje-Šestanovac

Hrvatska će uskoro imati još 37 kilometara moderne autoceste nakon što se u promet puste dvije novoizgrađene dionice Dugopolje-Bisko i Bisko-Šestanovac, kao prvi podsektor sektora Split-Ploče (96,2 km), u što je uloženo oko 1,6 milijardi kuna. Preostali su radovi na trasi Dugopolje-Šestanovac u završnici, prometnica se 'šminka' te će biti u cijelosti završena i tehnički pregledana u predviđenom roku. Zatim će se 30. lipnja ove godine svečano pustiti u promet ne samo na radost ljudi tog zagorskog dijela Splitsko-dalmatinske županije nego i brojnih turista. Sve govori kako će već tog dana od Dugopolja do Šestanovca, zatim rekonstruiranom i moderniziranom prometnicom prema Dubcima i Makarskoj rivijeri, i dalje prema jugu Lijepe naše, poteći rijeka vozila. Tako će, najvjerojatnije, biti i u svim danima i noćima tijekom cijele ovogodišnje turističke

sezone. Već sada, putujući trasom prvog podsektora (Dugopolje-Šestanovac) kroz Zamosorje, lako se može zaključiti kako je nova dionica autoceste ugodna za vožnju i oko, a prometni stručnjaci ističu da je izuzetno dobro položena na dalmatinskozagorskom kršu. Još je rano govoriti o tome kako je stopljena s prirodom jer su još svježiji i vidljiviji tragovi u čistu krajolik koji prolazi, posebice u dubokim usjecima, zasjecima. Čini se kako je dionica dobro projektirana te da nije prekinula komunikaciju s okolnim naseljima i životinjama, a usklađena je ne samo s konfiguracijom tla nego i sa samim životom ljudi, njihovom budućnosti. Tomu su pridonijeli brojni objekti - podvožnjaci, nadvožnjaci, prirodni i 'umjetni' tuneli, vijadukti, prolazi, prije-lazi, jedan most, a sigurnosti autoceste umnogome pridonose i čvrsti potporni zidovi. To su djela stručnjaka, radnika graditelja iz Poslovne udruge (Konstruktor-Inženjering, Viadukt, Hidroelektra-Niskogradnja kao vodećih partnera, te Cesta Varaždin, Zagorje-Tehnobeton,

Karta hrvatskih autocesta

Osijek-Koteks, Ingra, Strabag).

Rijeke će vozila autocestom 'Dalmatina', naravno, kad se u cijelosti izgradi, u zaleđu Kozjaka te kroz Zamosorje, Zabiokovlje i Zariliće, gotovo dano-noćno teći, posebice tijekom turističkih sezona i vikendima. Ta će autocesta kroz Dalmatinsku zagoru, koja je nazvana i 'hrvatskim prometnim čudom 21. stoljeća', zasigurno, udahnuti dušu svim iseljenim ili poluiseljenim naseljima te na kućni prag, rodna ognjišta, vratiti mnoge kćeri i sinove koji su napustili djedovinu. Zahvaljujući autocesti i prometnim odvojcima, taj će se kraj i gospodarski preporučiti, baš kao i cijela srednja Dal-

Most Cetina pri završetku, sastavni dio autoceste Bisko-Šestanovac

macija, te susjedna Bosna i Hercegovina koja se svakim danom sve više otvara prema makarskoj, omiškoj, kaštelanskoj, trogirskoj rivijeri te otocima i širemu tržištu, gdje vidi svoju budućnost. ■

CB Croatia will soon have another 37 kilometres of modern highway with the opening of two newly constructed sections: the Dugopolje-Bisko and Bisko-Šestanovac sections, and the first sub-sector of the Split-Ploče sector (96.2 km), an investment of some 1.6 billion kunas.

Napisao i snimio: **Nedjeljko Musulin**

Hrvatski iseljenici svojim radom pridonose boljitku i razvoju

Ministar kulture Božo Biškupić boravio je sredinom travnja u višednevnom posjetu južnoameričkim zemljama Čileu, Argentini i Urugvaju. U sklopu bogatog programa ministar se u svim navedenim zemljama susreo s istaknutim hrvatskim iseljenicima i predstavnicima hrvatskih udruga

Na otvorenju izložbe Hrvatske tradicijske kulture u Buenos Airesu

Ministar kulture Božo Biškupić i čileanska ministrica kulture Paulina Urrutia potpisali su 11. travnja u čileanskom Ministarstvu kulture (Consejo Nacional de la Cultura y las Artes) u Santiagu de Chile Ugovor između Vlade Republike Hrvatske i Republike Čilea o suradnji na području kulture. U razgovorima dvaju ministara naglašeno je kako će se potpisivanjem ovog Ugovora otvoriti nove mogućnosti suradnje na području kulture. Ministri Biškupić i Urrutia podržali su ideju o razmjenama suvremenih umjetnika, dok je čileanska ministrica posebno naglasila interes za suradnju kazališnih kuća.

Ministar Biškupić izrazio je zadovoljstvo time što će ubrzo nakon potpisivanja Ugovora, u kolovožu, u Čileu biti otvorena izložba "Hrvatska tradicijska kultura", ali je najavio i nove projekte – razmjene mladih glazbenika i poticanje prijevoda književnih djela.

Ministar Biškupić susreo se 12. travnja u Valparaisu s predsjednikom čileanskog Senata i bivšim predsjednikom Republike Čile Eduardom Freyom Ruiz-Tagleom u prisutnosti senatora hrvatskog podrijetla Balda Prokurice.

U razgovorima je posebno istaknut doprinos hrvatskih useljenika i njihovih potomaka razvoju suvremenoga Čilea. Potomci hrvatskih useljenika ugledni su umjetnici, gospodarstvenici i političari koji na najbolji način stvaraju veze između dviju udaljenih zemalja. Dana je potpora intenzivnijoj kulturnoj suradnji, što će svakako pridonijeti boljem upoznavanju dviju zemalja. Ministar Biškupić izvijestio je predsjednika Senata o aktualnoj političkoj situaciji u Hrvatskoj i u regiji, razgovaralo se o naporima koje Hrvatska ulaže pri ulasku u euro-atlantske integracije, te o daljnjoj suradnji dviju država.

Ministar Biškupić susreo se i s predsjednikom Zastupničkog doma Kongresa Patriciom Walkerom te održao radni ručak u Senatu s članovima Čileansko-hrvatske parlamentarne grupe kojemu je domaćin bio predsjednik Čileansko-hrvatske parlamentarne grupe senator Baldo Prokurica.

MARULIĆEV SPOMENIK U ČILEU

Ministar Biškupić svečano je 16. travnja otkrio skulpturu Vaska Lipovca "Marko Marulić" u Parku skulptura u Providenciji, jednom od središnjih četvrti Santiaga de Chile.

Skulptura je dar hrvatske Vlade i prva je skulptura nekog stranog autora u Parque de las Esculturas. Uz ministra Biškupića, na svečanom otvaranju govorio je i gospodin Osvaldo Rivera Riffo, direktor Instituta za kulturu Providencije koji je naglasio

Ministar Božo Biškupić i čileanska ministrica kulture Paulina Urrutia

Spomenik Marku Maruliću
u Santiago De Chile

Ministar Biškupić i zamjenik ministra vanjskih poslova Argentine
Roberto García Moritán potpisuju ugovor o suradnji

da je posebno sretan što je upravo jedna hrvatska skulptura postavljena u ovom jedinstvenom parku kako bi se i na taj način svjedočilo o velikom doprinosu Hrvata kulturnom, političkom i gospodarskom životu suvremenog Čilea.

U svojem govoru ministar Biškupić naglasio je kako, "cijeneći i proučavajući vlastitu kulturnu tradiciju izgrađenu na temeljima Marulićeva stvaralaštva, pridonosimo stvaranju jedinstvenog i prepoznatljivog identiteta, koji je oduvijek sadržavao i dio vjernog odraza hrvatske pripadnosti europskom kulturnom krugu, a po kojemu istodobno želimo biti prepoznati i od ostalih naroda u svijetu". Podsjetio je "na veliku umjetničku i bogatu hrvatske kulturnu prošlost koju danas dijelimo s Republikom Čile, i iz razloga što brojni hrvatskim iseljenici nastanjuju i svojim radom pridonose boljitku i razvoju Republike Čile".

Posjet ministra Biškupića Čileu nastavio se susretima s hrvatskim iseljenicima te posjetom nekim od najvažnijih kulturnih institucija kako bi se dogovorili programi razmjene i pojačala prisutnost hrvatske kulture u Čileu, odnosno čileanske kulture u Hrvatskoj.

IZLOŽBA "HRVATSKA TRADICIJSKA KULTURA" U ARGENTINI

U reprezentativnom prostoru Museo Nacional de Arte Decorativo u Argentini ministar Biškupić otvorio je 17. travnja izložbu "Hrvatska tradicijska kultura" u nazočnosti nekoliko stotina posjetitelja.

Tom je prigodom naglasio: "Ministarstvo kulture ovaj projekt podržava u okviru kulturne razmjene s Argentinskom Republikom, ali ovom prigodom dodatno želim istaknuti i potrebu ne samo za intenzivnijom kulturnom nego i našom međusobnom gospodarskom suradnjom, jer kao što je poznato u Argentini živi velik broj Hrvata koji svojim radom umnogome pridonose boljitku svoje "nove domovine" trajno njegujući veze između Argentine i Hrvatske. Zahvaljujući upravo toj činjenici, svakako da je ova izložba izniman događaj koji pridonosi produbljivanju uzajamnog poznavanja kultura naših dviju zemalja".

Izložba će od 2. kolovoza biti postavljena u Čileu.

U Ministarstvu vanjskih poslova ministar Biškupić i zamjenik ministra vanjskih poslova Argentine Roberto García Moritán potpisali su trogodišnji bilateralni program suradnje koji će omogućiti dinamičniju razmjenu programa između dviju zemalja. Ministar Biškupić održao je sastanke i u Ministarstvu obrazovanja i znanosti te državnom tajništvu za kulturu.

Posjet Argentini nastavljen je obilaskom Sajma knjiga na kojem Hrvatska nakon šest godina ponovno sudjeluje predstavljajući bogatu književnu scenu, a ministar je bio nazočan i potpisivanju Ugovora o otvaranju lektorata hrvatskog jezika na Sveučilištu u Buenos Airesu, prvog lektorata hrvatskog jezika u Južnoj Americi.

POSJET HRVATSKOM DOMU U URUGVAJU

Ministar Biškupić završio je 19. travnja posjet Južnoj Americi potpisivanjem bilateralnog Ugovora o kulturnoj, obrazovnoj i znanstvenoj suradnji između Republike Hrvatske i Republike Urugvaja. Ugovor je s urugvajske strane potpisao ministar obrazovanja i kulture Jorge Brovetto s kojim je ministar Biškupić razgovarao o intenziviranju bilateralne kulturne suradnje te o mogućnostima razmjene programa, posebno mladih umjetnika.

Urugvajski ministar kulture i obrazovanja potvrdio je kako u Urugvaju postoji interes za boljom suradnjom s Hrvatskom te želja da se bolje upozna hrvatska kultura jer i u Urugvaju postoji znatna hrvatska zajednica.

Ministra Biškupića primili su i predsjednik Odbora za kulturu i obrazovanje Senata Gustavo Pendes i predsjednik Odbora za kulturu i obrazovanje Urugvajskog kongresa Rogue Arreui.

Posjet Urugvaju završen je posjetom Hrvatskom domu, gdje se ministar Biškupić susreo sa stotinjak pripadnika hrvatske zajednice. ■

CB Minister of Culture Božo Biškupić visited the South American countries of Chile, Argentina and Uruguay in mid-April. As part of a diverse program the minister met with prominent Croatian emigrants and the representatives of Croatian associations in each of these countries.

Društvo znanja gradit će znanstvenici iz zemlje i inozemstva

Više od 500 znanstvenika iz cijelog svijeta te 250 predstavnika akademske zajednice i gospodarstva sudjelovalo je u radu Drugog kongresa hrvatskih znanstvenika iz domovine i inozemstva, koji se bavio oblikovanjem nacionalnog strateškog okvira razvoja znanosti do 2010. godine

znanstvenicima koji su u sklopu iseljeničkog kontingenta odlazili nije bilo niti spomena. Primorčeva inicijativa dobro prihvaćena među našim znanstvenicima u iseljeništvu, kojoj je na ruku izašao obrat u svima dostupnoj globalnoj informatičkoj komunikaciji, nedvojbeno će oplemeniti razvitak Hrvatske. Kako stvari danas stoje ta je inicijativa višestruko urodila plodom makar se prosječnom promatraču čini da svi koji nešto znaju žele otići iz Hrvatske. Podaci govore da sve manje mladih znanstvenika želi otići iz Hrvatske, što dodatno obvezuje odgovorne jer sve je više onih koji mogu i žele pridonijeti razvoju u uvjetima, kako reče Primorac, milijunske funkcionalne nepismenosti.

Drugi kongres hrvatskih znanstvenika iz domovine i inozemstva završen je potpisivanjem zajedničke izjave na svečanosti zatvaranja u Trogiru. Zajedničku izjavu potpisali su ministar Dragan Primorac, predsjednik Nacionalnog vijeća za znanost prof. dr. sc. Krešimir Pavelić, predsjednik Nacionalnog vijeća za visoko obrazovanje prof. Frane Parać te rektori svih sedam hrvatskih sveučilišta. Potpisnici su naglasili kako je do 2010. godine nužno nastaviti s rastom ulaganja u znanost i obrazovanje. U skladu s tim i dalje će se podupirati Nacionalne zaklade za znanost, visoko školstvo i tehnologijski razvoj Republike Hrvatske te program *Jedinstvo uz pomoć znanja*, još će se više poticati uključivanje hrvatskih znanstvenika iz inozemstva u sustav znanosti u Hrvatskoj. Potrebno je također ustrajati na ubrzanom pomlađivanju stručnjaka u sustavu znanosti i visokog obrazovanja, a iznimno uspješnim mladim znanstvenicima osigurati samostalan istraživački rad te pozvati hrvatske znanstvenike iz inozemstva na zajedničko sudjelovanje u Sedmom okvirnom programu EU.

Utrenutku kad je Hrvatskoj potrebna sva inteligencija, osobito ona mlada, kako bi se uspješno pridružila novim integracijama te najbezbolnije izgradila društvo znanja u Splitu je održan Drugi kongres hrvatskih znanstvenika iz domovine i inozemstva od 8. do 10. svibnja 2007. Splitski skup otvorio je predsjednik Hrvatskog sabora Vladimir Šeks kazavši da je prvi kongres održan 2004. u Zagrebu i Vukovaru dao veliku potporu hrvatskom razvoju, a kolike je tragove ostavio govori i činjenica da su se nakon njega u Hrvatsku vratila 43 znanstvenika. U prilog tom pozitivnom trendu govori i podatak

da su hrvatski znanstvenici u okviru najvećeg znanstvenog projekta u Europi, Šestog okvirnog programa, u kojem je Hrvatska sudjelovala sa 3,5 milijuna eura, već povukli 7 milijuna eura za svoje projekte, i time Hrvatsku stavili na prvo mjesto među zemljama u tranziciji glede kapaciteta povlačenja novca iz tih fondova, kazao je inicijator i utemeljitelj kongresa ministar znanosti, obrazovanja i športa prof. dr. sc. Dragan Primorac.

OPLEMENITI RAZVITAK HRVATSKE

U zemlji sa značajnom iseljeničkom tradicijom, koju je godinama pratio usud svih siromašnih i manje razvijenih područja, nikada nije bilo nikakvih statističkih podataka o broju stručnjaka ili visokoobrazovanih emigranata, a o

Napisala: **Vesna Kukavica**

Dragan Primorac, ministar znanosti, obrazovanja i športa

JEDINSTVO HRVATSKIH ZNANSTVENIKA

Zatvarajući Kongres, u svom obraćanju nazočnima, ministar Primorac je istaknuo kako će Hrvatska i dalje naglašavati i poticati razvoj znanosti, izrazivši pritom zadovoljstvo jedinstvom hrvatskih znanstvenika u domovini i inozemstvu koje do sada nije postojalo.

Rad na Kongresu, koji je okupio gotovo 500 hrvatskih znanstvenika iz cijelog svijeta te 250 predstavnika akademske zajednice i gospodarstva, bio je organiziran u pet tematskih cjelina, a to su sudjelovanje hrvatskih znanstvenika u europskim i međunarodnim projektima, suradnja između znanosti i gospodarstva te razvoj znanstvenih institucija.

U projektu povratka znanstvenika iz inozemstva Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa svakom povratniku i nadalje osigurava poticajni paket kojim mu se omogućava radno mjesto na sveučilištu ili institutu, opremanje laboratorija i mogućnost aplikacija znanstvenih projekata. Povratnicima se omogućava i dolazak do povoljnih stambenih kredita. Pomoćnik ministra za međunarodne odnose u Ministarstvu znanosti Radovan Fuchs kaže kako je to dobra prilika za državu da dobije znanstveni kadar određenog profila koji joj nedostaje. Ministarstvo, tvrdi Radovan Fuchs, ne može

raditi selekciju koje će znanstvenike dovesti nego smatra da bi se visokoškolske i znanstvene institucije trebale izjasniti za kojim profilom imaju potrebu. Kako se čulo na Kongresu, očekuje se povratak još dvadesetak ponajprije mladih znanstvenika.

Poželjnu sliku cirkulacije znanstvenika možemo pratiti u razvitku karijere mladog Kristiana Vlahovičeka. On se nedavno vratio iz Italije na zagrebački Prirodoslovno-matematički fakultet gdje se nastavio baviti primjenom računala u molekularnoj biologiji. U Hrvatskoj se time bavi jako malo ljudi, a zapravo je riječ o istraživanju života putem računala, pojašnjava Vlahoviček. Računalna biologija danas je jedna od vodećih disciplina prirodnih znanosti u svijetu. Iako još nerazvijena u Hrvatskoj, u kratkom bi vremenu državu mogla dovesti u korak s ostalim zemljama koje su shvatile njezinu važnost.

KRISTIANOV POVRATAK

Za Kristianov povratak važno je bilo uključivanje Nacionalne zaklade za znanost u prestižnu Europsku organizaciju za molekularnu biologiju (EMBO), preko čije stipendije Vlahoviček na godinu dobiva 50.000 eura. Uz plaću sa sveučilišta te 90.000 kuna, koliko će u idućih pet godina dobivati od države, Vlahoviček kaže kako može raditi jednako dobre kao i u Italiji. Njegovim povratkom, na tri puta nižu plaću nego što je primao u Italiji, Hrvatska je dobila vrhunskog mladog znanstvenika kojega je EMBO prepoznao

među 70 najboljih mladih molekularnih biologa iz cijelog svijeta, svrstavši ga na četvrto mjesto svojih stipendista. Poticajni paket znanstvenicima povratnicima, međutim, nije još razbio predrasudu o vječnom trendu odljeva domaće pameti. Naime, *odljev mozgova / brain drain* nije sinonim za migriranje znanstvenika, niti njihov nepovratan odlazak ili iseljavanje, već je taj pojam vezan uz prostornu pokretljivost svih visokoobrazovanih i kvalificiranih migranata koji trajno prelaze granice nacionalnih država ili matičnih zemalja. Migriranje ili cirkulacija znanstvenika i obrazovanih ljudi raznih profila postojala je oduvijek i trajna je pojava u slobodnome društvu. Odlazak u inozemstvo radi školovanja, usavršavanja, specijalizacije i slično krije, dakako, potencijalnu mogućnost trajnog ostanaka, ali takve bojazni nikako ne smiju biti zapreka slanju mladih ljudi na dodatnu izobrazbu niti smiju biti poticaj stvaranju ozračja nesklonog otvorenosti i slobodi u tom smislu. Imperativ današnjice postaje sve veća ujednačenost kriterija i razina izobrazbe te suradnja obrazovnih sustava, što upravo omogućuje neograničeno stjecanje novih spoznaja i znanja, rečeno je na splitskom skupu znanstvenika. ■

CB Over 500 scientists from around the world and 250 representatives of the academic community and the private sector took part in the work of the Second Congress of Croatian Scientists From the Homeland and Abroad, held in Split and focusing on shaping a national strategy framework for the development of science to the year 2010.

Znanstvenici iz domovine i inozemstva prate izlaganje

SVETAČANO OBILJEŽENA OBLJETNICA "BLJESKA"

OKUČANI - Na svečanosti obilježavanja 12. obljetnice vojno-redarstvene akcije "Bljesak", održanoj 1. svibnja na rukometnom igralištu u središtu Okučana, predsjednik Vlade dr. Ivo Sanader istaknuo je kako istina o Domovinskom ratu ostaje trajno ugrađena u hrvatsku povijest. "Upravo zato, s ovog mjesta gdje je bljesnula prva velika

iskra oslobodilačke pobjede, želim reći kako nema niti sile niti povijesne pravde, u bilo kojem i bilo čijem pokušaju da se izmijeni istina o onome što se događalo u Domovinskom ratu. Nikakvu reviziju istine o tom razdoblju, odakle god dolazila, nećemo prihvatiti", rekao je premijer Sanader na proslavi, na kojoj je sudjelovao najviši državni vrh - predsjednici Republike, Hrvatskog sabora, Vlade RH, načelnik Glavnog stožera Oružanih snaga RH general zbor Stjepan Lucić, ministri u Vladi, saborski zastupnici, predstavnici lokalnih vlasti te drugi predstavnici hrvatskoga javnog i političkog života.

RAST BDP-A U OVOJ GODINI 4,7 POSTO

ZAGREB - Ekonomski institut u Zagrebu procjenjuje da će se u ovoj godini u Hrvatskoj ostvariti rast BDP-a od 4,7 posto, uz daljnji rast investicija i osobne potrošnje, brži rast izvoza od uvoza te blago povećanje državne potrošnje, a očekuje se razmjerno niska inflaciju, u prosjeku 2,5 posto. Glavni se gospodarski rizici u ovoj godini odnose na moguće usporavanje provedbe strukturnih reformi i donošenje populističkih mjera u izbornoj godini te neizvjestan učinak mjera za sprječavanje rasta kredita i vanjskog duga, navodi se u priopćenju u povodu objavljivanja novog broja publikacije *Croatian Economic Outlook Quarterly*.

ODLIČNE PERSPEKTIVE NAUTIČKOG TURIZMA

ZAGREB - U 50 hrvatskih marina ima 16 tisuća vezova, a prema studiji razvoja nautičkog turizma koju je Vlada prihvatila potkraj prošle godine, u sljedećih deset godina broj vezova povećao bi se za još 15 tisuća, od toga 5 000 u moru. Predviđeno je 10 tisuća na suhom vezu, od toga pola izvan marina. Nautički turizam Hrvatskoj godišnje donese 700 milijuna eura, a razvijanjem ponude, koja je nekim zemljama Sredozemlja glavni turistički adut, taj bi prihod mogao biti osjetno viši. U tijeku je izrada strategije razvoja nautičkog turizma Republike Hrvatske o kojoj bi se, prema najavama, u lipnju trebala očitovati i Vlada.

PROJEKT MELIORACIJE KRŠA

HVAR - Početak projekta "Melioracija krša", kojim se u prvih pet godina planira podići 5 000 hektara novih vinograda i maslinika na otocima i u priobalju, potkraj travnja je na otoku Hvaru svečano označen pokretanjem stroja za mljevenje kamenja i sadnjom sadnica maslina. Stroj "Vermeer Terrain Leveler T855", vodeći u svojoj klasi, prvi od triju koje je hrvatska država nabavila u SAD-u, u rad je na predjelu Vira - Smokovik pustio predsjednik Vlade dr. Ivo Sanader. Ostala dva trebala bi biti smještena na drniškom području te u Istri. Takvih strojeva u Europi do sada ima samo tri. Taj projekt, rekao je Sanader, ocrtava nacionalne smjernice razvoja poljoprivrede i dio je pripreme hrvatskih poljoprivrednih kapaciteta za ulazak u Europsku uniju.

PUŠTEN U RAD PLINOVODNI SUSTAV U BARANJI

BELI MANASTIR - Predsjednik Hrvatskoga sabora Vladimir Šeks 1. svibnja je u Belom Manastiru pustio u rad novoizgrađeni plinovodni sustav Baranje i plinsko-distribucijski sustav za grad Beli Manastir. U izgradnju plinovodnog sustava Baranje tvrtka PLINACRO uložila je oko 105 milijuna kuna, a HEP-plin uložio je oko 10 milijuna kuna za izgradnju 70 kilometara belomanstirске distribucijske mreže. Plinofikacijski sustav Baranje, čija je gradnja počela u rujnu prošle godine, sastoji se od plinovoda Belišće-Osijek, dugog 40 kilometara, plinovoda Bolman-Beli Manastir, dugog osam kilometara. Puštajući u rad plinovodni sustav, predsjednik Hrvatskoga sabora Vladimir Šeks istaknuo je da je riječ o kapitalnoj investiciji koja će biti od velike pomoći kućanstvima, ali i pokretač razvoja gospodarstva.

RASTE PROIZVODNJA MLIJEKA I MESA

ZAGREB - Prema podacima Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodnoga gospodarstva, lani je proizvodnja mlijeka povećana više od 20 posto. U brojkama, Hrvatska je dosegla proizvodnju milijardu litara mlijeka godišnje, a potrebe su 1,2 milijarde litara. Napreduje i proizvodnja goveđeg mesa, iako tu još ima prostora za poboljšanje, jer mnogo teladi iz domaćeg uzgoja ne dočeka da postane june. Sustav uzgoja krava-tele teško se uvodi u domaći uzgoj. U skladu s Operativnim programom govedarske proizvodnje napreduje i gradnja novih i obnova starih staja, kakvih je do sada napravljeno oko 550.

SLAVONSKI BIODIZEL STIŽE ZA DVIJE GODINE

ČEPIN -Hrvatska će, kao buduća članica Europske unije, do godine 2010. trebati proizvesti i iskoristiti 157 000 tona biodizela. U skladu s tim IPK Tvornica ulja u Čepinu kreće na jesen s ambicioznim projektom gradnje novog pogona za proizvodnju biodizela u koji će se, prema sadašnjim procjenama, uložiti 32,6 milijuna eura. Kako je najavio Stjepan Komar, direktor te tvornice, postrojenje kapaciteta proizvodnje 60 000 tona biodizela godišnje trebalo bi biti završeno za 18 mjeseci od početka realizacije. Buduće čepinsko postrojenje tako će postati hrvatski lider u proizvodnji ovog ekološkog goriva dobivenog iz uljane repice, koje predstavnici naših domaćih ekoloških udruga nazivaju i gorivom budućnosti.

VELIKA POTRAŽNJA ZA SEZONSKIM RADNICIMA U TURIZMU

ZAGREB - I ove bi se turističke sezone mogle ponoviti prošlogodišnje žalopjke i vapaji "dajem bogatstvo za kuhara". Naime, prema statistici Hrvatskog zavoda za zapošljavanje (HZZ) i ove je godine dvostruko veća potreba za sezonskim radnicima s obzirom na broj nezaposlenih koji su spremni prihvatiti se takvog posla. Poslodavci preko HZZ-a trenutačno nude 20 006 radnih mjesta, mahom u primorskim županijama, dok je u cijeloj Hrvatskoj zainteresirano dvostruko manje - njih 10 122. Najviše zainteresiranih radnika dolazi iz gradova u kojima se i nude sezonski poslovi - Rijeke, Zadra, Pule, Šibenika. Iz Zagreba je, primjerice, za rad na moru za sada zainteresirano samo 118 osoba.

Oproštaj od Ivica Račana

Komemoraciju Ivici Račanu, koji je umro u nedjelju 29. svibnja rano ujutro nakon kratke i teške bolesti, otvorila je zamjenica predsjednika SDP-a Željka Antunović

Komemorativnim skupom u zagrebačkoj Koncertnoj dvorani Vatroslava Lisinskog političari i državnici iz Hrvatske i inozemstva, članovi SDP-a i brojni građani oprostili su se u srijedu 2. svibnja od Ivica Račana, bivšega hrvatskog premijera te osnivača i dugogodišnjeg predsjednika SDP-a, ističući da je Račan imao viziju demokratske i slobodne Hrvatske, zemlje solidarnosti, blagostanja i jednakih šansi za sve njezine građane. Na komemoraciji su govorili i predsjednik Stjepan Mesić, bivši slovenski predsjednik Milan Kučan, bivši njemački kancelar Gerhard Schröder i Račanov dugogodišnji stranački suradnik i prijatelj Antun Vujić. Nazočni su bili i predsjednik Sabora Vladimir Šeks, premijer Ivo Sanader, čelnici političkih stranaka, predstavnici diplomatskog zbora i vjerskih zajednica, društveni uglednici te brojni SDP-ovci i građani. Komemoracija je završena pjesmom Vice Vukova "Moja zemlja" koju SDP uobičajeno izvodi na svojim skupovima.

Hrvatski sabor u četvrtak 3. svibnja komemorativnom se sjednicom oprostio od Ivica Račana. Uz Račanovu suprugu Dijanu Pleštinu, na komemoraciji su uz gotovo sve zastupnike bili i premijer Ivo Sanader s članovima Vlade, predstojnik Predsjednikova ureda Boris Šprem, predstavnici vjerskih zajednica i diplomatskoga zbora, bivši predsjednici Sabora Vlatko Pavletić i Zlatko Tomčić, članovi Račanove vlade i drugi dužnosnici i osobe iz javnog života. ■

Pripremio: **Zlatko Tkalec**

Ispraćaj na Mirogoju uz najužu obitelj i najbliže prijatelje

U poslijepodnevним satima 2. svibnja najuža obitelj i najbliži prijatelji ispratili su Ivicu Račana na zagrebačkom Krematoriju. Bivši čelnik socijaldemokrata ispraćen je bez govora, uz svoje tri najdraže pjesme, te je otišao onako kako je želio - u miru i skromno, ističe se u izvješću SDP-a.

BRANITELJIMA 2,2 MILIJARDE KUNA VIŠE

ZAGREB - Ukupna izdvajanja za branitelje i članove njihovih obitelji od godine 2003. do danas porasla su za oko 2,2 milijarde kuna, kazala je 25. travnja ministrica branitelja Jadranka Kosor podnoseći Hrvatskom saboru Izvješće o provedbi Zakona o pravima branitelja za 2006. godinu. Na mirovinska primanja za 42 456 branitelja i članova obitelji lani je utrošeno oko 3,4 milijarde kuna, a za ostvarivanje prava iz zdravstvenog osiguranja izdvojeno je više od 185 milijuna kuna. Ministrica je izvijestila da je trenutna vrijednost Fonda hrvatskih branitelja, u koji je preneseno po sedam posto dionica Ine i HT-a, iznosi oko 3,7 milijardi kuna. Lani je počeo djelovati Fond za stipendiranje branitelja i djece poginulih, zatočenih i nestalih branitelja koji raspolaže sa 16 milijuna kuna, a lani su dodijeljene ukupno 2 872 stipendije.

SPOMEN NA UBIJENE REDARSTVENIKE

BOROVO - U spomen na dvanaestoricu pripadnika vinkovačke policije, ubijenih iz zasjede 2. svibnja 1991. u prijeratnom Borovu Selu, a današnjem Borovu, položili su vijence i zapalili svijeće podno spomen-obilježja članovi obitelji ubijenih redarstvenika te državna i druga izaslanstva. "Svi oni koji su odgovorni za Borovo, kao i za brojna druga ubojstva Hrvata i drugih nedužnih u Domovinskom ratu, moraju odgovarati i stati pred lice pravde", poručila je nakon polaganja vijenaca potpredsjednica Vlade i ministrica obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti Jadranka Kosor. Poručila je kako pokolj dvanaestorice redarstvenika u Borovu predstavlja istinu o Domovinskom ratu te kako "neće biti nikakve revizije Domovinskog rata niti ćemo mi to dopustiti".

VELIK INTERES BRITANACA ZA KUPNJU KUĆA U ISTRI

PULA - Prodaja nekretnina na Jadranu raste iz dana u dan, a, osim domaćih kupaca, za nekretnine se sve više zanimaju stranci, i to najviše za tradicionalne kuće u hrvatskom priobalju. Dvadeset posto istarskih kuća kupuju Britanci, i to njihov bogatiji srednji sloj. Budući da 320 000 do 350 000 eura, koliko stoji jedna takva kuća, za njih nije prevelika investicija, često kupuju i tri kuće odjednom. "Obično u jednoj od ovih istarskih kuća ljetuju, a druge dvije iznajmljuju ili ih planiraju prodati u budućnosti", kaže

predstavica jedne agencije za prodaju nekretnina iz Pule i dodaje da, osim Britanaca, kuće kupuju i Irci i Skandinavci.

OBILJEŽEN 85. ROĐENDAN DR. FRANJE TUĐMANA

VELIKO TRGOVIŠĆE - "Franjo Tuđman nam u nasljeđe ostavlja domoljublje, ali i poruku da politiku treba voditi kombinacijom razuma i srca jer je to pobjednička kombinacija", rekao je 14. svibnja predsjednik HDZ-a Ivo Sanader govoreći ispred Tuđmanove rodne kuće u Velikom Trgovišću u povodu 85. rođendana utemeljitelja HDZ-a i prvog hrvatskog predsjednika. Zajedno sa stranačkim vodstvom u kojem su bili i predsjednik Sabora Vladimir Šeks i zamjenica predsjednika HDZ-a Jadranka Kosor, Sanader je položio vijenac ispred Tuđmanova poroka i razgledao rodnu kuću, a u svom je govoru podsjetio na Tuđmanove zasuge u stvaranju samostalne Hrvatske.

NACIONALNI PARK PLITVIČKA JEZERA OČEKUJE REKORDNU SEZONU

PLITVICE - Javna ustanova Nacionalni park Plitvička jezera koja ima stalno zaposlenih 711 (u sezoni 900) očekuje ove godine rekord u svojem poslovanju. "Predviđamo ne rekordnu, nego super rekordnu godinu. Meteorolozi najavljuju vruće ljeto, a što je vrijeme ljepše, više je i gostiju na Plitvičkim jezerima", rekla nam je Vlatka Ružić, glasnogovornica Nacionalnog parka. S 866 218 registriranih posjetitelja, prošla je godina također bila rekordna, uz napomenu da na Plitvičkim jezerima procjenjuju da je posjet već tada premašio milijun turista. Najbrojniji posjetitelji ovoga prirodnog fenomena, glavnog izvora prihoda za lokalno stanovništvo, jesu Nijemci, potom Talijani, Austrijanci i Japanci.

Tražimo od države da kazni zločince

“Ne dopustite da nas kao narodno i crkveno tkivo razjedinjuju oni kojima nije stalo do hrvatskog boljitka, sloge i dobra. Pozivam na jedinstvo domovinske i iseljene Hrvatske, te na istinu”

Kardinal Bozanić i ministrica pravosuđa Ana Lovrin na Bleiburškom polju

U nedjelju 13. svibnja od ranoga jutra slijevale su se kolone hrvatskih hodočasnika prema mjestu uspomene na najveću tragediju hrvatskoga naroda - Bleiburško polje.

Više od 10 000 Hrvata došlo je još jednom dati počast žrtvama i čuti riječi kardinala Josipa Bozanića koji je predvodio svečano misno slavlje. Nakon što je uzoriti kardinal blagoslovio novi ambon i oltar, obratio se nazočnima riječima koje će ostati trajno zapisane u povijesti i u srcima Hrvata. Naime, u svojoj podužoj propovijedi (čiji ćemo sažetak donijeti u idućem broju) najprije se osvrnuo na samu tragediju: došli smo iz Hrvatske, BiH i dijaspore... “Došli smo istim putovima kojima su prije 62 godine kolone vojnika i civila tražile put koji bi ih pošteđio od zatorne ruke pobjednika... Ova dolina postala je dolina smrti za Hrvate. Komunistički vlastodršci učinili su je prisilnim

polazištem na putu smrti i krvoprolića... Napaćeni hrvatski vojnici i civili očekivali su ljudskost, zakonitost, te put prema životu, a Bleiburško se polje pretvorilo u smrt. Pamtimo zlo koje se dogodilo, a nije se smjelo dogoditi. Bez ikakva suda i dokaza krivnje poubijani su hrvatski vojnici i civili nakon rata. Ponavljam, nakon rata!!”

A o posljedicama ove tragedije kardinal je istaknuo: “Bleiburška je tragedija ostavila pustoš u duhovnom i kulturološkom tkivu hrvatskoga naroda, jer je ubijen, ušutkan i raseljen velik broj intelektualaca kako bi se lakše uspostavio marksizam”. Praćen čestim pljeskom,

kardinal je uputio i niz pitanja: “Kako to da 60 godina nakon stravičnoga zločina nitko nije odgovarao? Kako to da su još uvijek nepoznata imena nalogodavaca i izvršitelja? Kako to da se još uvijek ne može čuti jasna osuda svega što vapije zbog gaženja božanskih i ljudskih prava, a učinjeno je protiv hrvatskog naroda? Grozna je pomisao da su tolike godine među nama živjeli ubojice. Tražimo od države da kazni zločince.”

Govoreći i o Jasenovcu, kardinal je kazao: “Dok komemoriramo strašnu bleiburšku tragediju, s grozom mislim na jasenovački ustaški logor. Ponavljam riječi blaženog Stepinca koji ga je bez ikakve dvoznačnosti usred rata nazvao sramotnom ljagom.”

I na kraju, uzoriti je kardinal pozvao na hrvatsko jedinstvo: “Ne dopustite da

nas kao narodno i crkveno tkivo razjedinjuju oni kojima nije stalo do hrvatskog boljitka, sloge i dobra. Pozivam na jedinstvo domovinske i iseljene Hrvatske te na istinu”.

U ime Hrvatskog sabora, pokrovitelja obljetnice, govorio je potpredsjednik Darko Milinović. Prema dogovoru organizatora, svi govornici obraćali su se s posebne govornice kraj spomenika žrtvama, izvan oltarnoga prostora: “Ovo mora biti mjesto snage hrvatskog naroda, a to su vjera, ljubav, oprost i junaštvo”, istaknuo je upozorivši na važnost oprosta. Izrazio je da na ovome mjestu zasluga pripada nepokorenom hrvatskom narodu koji je to dokazao i u Domovinskom ratu stvaranjem suverene hrvatske države.

Skupu je nazočila i saborska zastupnica Zdenka Babić-Petričević, koja je ujedno i predsjednica Upravnog odbora HMI-a. Vijenac u ime HMI-a položili su zamjenik ravnateljice Domagoj Ante Petrić i glavni urednik Matice Nenad Zakarija. ■

CB Head of the Croatian Catholic Church, Cardinal Josip Bozanić for the first time led the Holly Mass at Bleiburg field on the occasion of 62. anniversary of Bleiburg tragedy. During his speech he raised the question of guilt and punishment for those responsible for the massacre that took place and called on the Croatian authorities to take action in this regard.

Matičino izaslanstvo polaže vijenac - zamjenik ravnateljice Domagoj Ante Petrić i glavni urednik Nenad Zakarija

Napisaao: **Nenad Zakarija**

IZMEĐU ČEKIĆA I NAKOVNJA

Jedno od "krucijalnih" pitanja u odnosima Katoličke crkve i jugoslavenske države – naravno, gledano iz beogradske perspektive – bilo je pastoralno (a komunistički je režim to smatrao političkim) djelovanje hrvatskih svećenika među našim ljudima u svijetu. Njihova je opća prosudba bila da su svi "emigrantski" svećenici ustaše i da aktivno rade na rušenju Jugoslavije

Kardinal Kuharić ostao je u najljepšem sjećanju hrvatskom puku u iseljentištvu i zato što je imao poseban osjećaj ljubavi i brige prema njima pa ih je valjda zato tako često i pohađao?

— Da, to je točno, ali ja bih tu dodao i nešto što širokoj javnosti možda i nije toliko poznato. Naime, Kuharićevi iz Pribića kod Karlovca bili su jedna tipično iseljenička obitelj. Jedan od njegovih stričeva, pa čak i jedan od njegove braće, umrli su u Sjedinjenim Američkim Državama. Za vrijeme posjeta toj zemlji 1970.

godine nadbiskup je u gradu Garyju kraj Chicaga oko sebe okupio dvadesetak američkih Kuharića, sve stričevih i bratovih potomaka. Svojih sinovaca ima i u Kanadi, pa i u Njemačkoj. A zahvaljujući ponajprije starijem bratu Matiji, kardinal je godinama održavao vrlo dobre veze s predsjednikom Hrvatske bratske zajednice Bernardom Luketićem, koji ga je više puta posjetio u Nadbiskupskom dvoru u Zagrebu, i to u onom vremenu kad to baš nije bilo drago ni jugoslavenskim komunističkim vlastima ni nekim krugovima u hrvatskom, posebno sjevernoameričkom, iseljentištvu. Zato se rado odazvao

na njegov poziv i 21. kolovoza 1994. u Pittsburghu prisustvovao svečanostima stote obljetnice osnutka i rada te dobro organizirane i najbrojnije fraternalističke ustanove u hrvatskom iseljentištvu. A da je Kuharićev stav prema HBZ-u bio ispravan, pokazuju i najnovija zbivanja oko fuzije između Hrvatske bratske i Hrvatske katoličke zajednice.

U posljednje se vrijeme dosta govori o stanovitj lustraciji i u redovima Crkve – poput one u Poljskoj. Kakva je, prema Vašim spoznajama, u tom pogledu bila situacija u Crkvi u našoj Domovini, a posebno u hrvatskoj inozemnoj pastvi?

— Svi znamo da se i ta medijska prašina već poprilično slegla. A pitanje se, zapravo, odnosi na položaj slobode ili neslobode svih vjerskih zajednica u svim tadašnjim socijalističkim zemljama Istočne Europe, što je danas aktualno još samo u komunističkoj Kini. Poznato je da je na udaru bezbožnih marksističkih režima bila posebno Katolička crkva; nažalost, u Kini je to još uvijek! Znakovito je to što su danas laički mediji svoju oštricu posebno uperili protiv Katoličke crkve, a i vrapci na krovu znaju da su pripadnici, konkretno biskupi i svećenici, Katoličke crkve u tim zemljama najmanje i u gotovo zanemarujućem broju surađivali s komunističkim policijama, što se, nažalost, ne bi moglo tvrditi za druge, neke i vrlo velike, vjerske zajednice. Koliko je toga bilo u Jugoslaviji, teško je reći, o tome je već objavljeno nekoliko članaka, o tom se piše i u nekim knjigama, ali je karakteristično to da na stup sramote one rijetke kolaboracionističke svećeničke pojedince pribijaju upravo njihovi negdašnji mučitelji, oni ili njihovi fizički ili idejni sinovi kojima je i danas najdraža meta napadaja Katolička crkva. U toj je stvari mnogo aktualnija tema bila ona o tzv. svećeničkim staleškim udruženjima – Ćirilometodsko društvo i Dobri pastir – koja su u nas bila

Mons. Stanković i mons. Milovan u Krašiću s mons. Lazanom, tada tajnikom nuncijature u Beogradu

varijanta onih "Pacem in Terris" u Čehoslovačkoj i sličnih u drugim zemljama iza "željezne zavjese" - a koja su, zacijelo po diktatu iz Moskve, forsirali tadašnji režimi s nakanom: *divide et impera*. O toj pojavi u bivšoj državi tu treba dobro distingvirati i oprezno donositi prosudbe, jer je, primjerice, u Bosni i Hercegovini i u Sloveniji položaj i sam opstanak Katoličke crkve bio ne samo jako ugrožen nego i stavljen u pitanje, dok je Hrvatska imala nešto podnošljiviju situaciju. Možda i zbog beskompromisnog stava bl. Alojzija Stepinca - kako je to osobito dobro vidljivo iz Vranekovićeva "Dnevnika": Ja u toj stvari imam ovo osobno iskustvo: u veljači 1956. godine ja i svi moji kolege kandidati za svećeništvo, prigodom razgovora prije primanja subđakonata, pred nadbiskupom koadjutorom Franjom Šeperom morali smo položiti prisegu da ne ćemo pristupiti tom režimskom svećeničkom udruženju. No, da skratim! Teško bi se moglo tvrditi da su svi članovi tih prorežimskih udruženja bili baš neki aktivni suradnici UDB-e; oni su više bili slabići i

jako prestrašeni, a možda su neki rijetki bili i pravi doušnici... - A ja bih tu materiju malo povezoao i s kasnijom vatikanском tzv. *Ostpolitik*, tj. s traženjem nekoga *modus vivendi* između Katoličke crkve i komunističkih režima u tim zemljama. Za razumijevanje te problematike nezao bilazna je knjiga uspomena glavnog protagonista te politike kardinala Casarolija "Il martirio della pazienza - Mučeništvo strpljivosti" iz 2000. godine, u kojoj je riječ i o tim režimskim svećeničkim udruženjima, a koja su jugoslavenske vlasti preko "Beogradskog protokola" iz 1966. godine bezuspješno pokušale ojačati ili barem nekako revitalizirati. Iz spomenute se knjige jasno očituje uloga kardinala Šepera kao protivnika onog i onakvog "protokola"

Zna se da se u tom "protokolu" govori i o svećenicima među našim iseljenicima i da ih je beogradski režim sve nekako proglasio teroristima?

— Vidite, tu ste već Vi sami na neki način odgovorili na pitanje je li među hrvatskim dušobrižnicima u iseljinstvu

bilo suradnika jugoslavenske policije. Jedno od "krucijalnih" pitanja u odnosima Katoličke crkve i jugoslavenske države - naravno, gledano iz beogradске perspektive - bilo je pastoralno (a komunistički je režim to smatrao političkim) djelovanje hrvatskih svećenika među starijom, ali posebno i novijom "gastarbajterskom" skupinom naših ljudi u svijetu. Njihova je opća prosudba bila da su svi "emigrantski" svećenici ustaše i da aktivno rade na rušenju Jugoslavije. O toj temi možete naći mnogo toga u mojoj knjizi o kardinalu Kuhariću u Zapadnoj Europi. Prema tome, tada nitko nije niti pomišljao da bi među tim svećenicima starije generacije moglo biti nekih tajnih suradnika jugoslavenskih policijskih agenata. No, kad su nakon 1965. u našu inozemnu pastvu počeli legalno dolaziti svećenici iz domovine, onda se u nekim političkim emigrantskim krugovima počelo sumnjati nisu li neki od njih jugoslavenski špijuni. Za vrijeme moje tridesetogodišnje službe ravnatelja hrvatske inozemne pastve iz domovine je službeno bilo poslano u naše misije i župe u svijetu oko 150 svećenika - i to svi s dekretom kardinala Kuharića, koji je u svojim govorima, propovijedima i razgovorima više puta uzimao u obranu te svećenike, braneći ih i od emigrantskog sumnjičenja i od jugoslavenskih prijetnji. Po prirodi stvari, ti su svećenici, kao i njihovi pastoralni suradnici i crkveni socijalni radnici, održavali poslovne veze s jugoslavenskim konzulatima ponajviše radi pružanja pomoći našim građanima u konkretnim slučajevima, npr. procedure oko prijevoza pokojnika u domovinu ili nekoga drugog konkretnog problema. No, da bi se to moglo nazvati nekim političkim kolaboracionizmom ili čak nekom špijunažom, to je izvan svake pameti. Naravno, da je među 250 službeno imenovanih i namještenih svećenika u redovima klera hrvatske inozemne pastve ovaj ili onaj bio "crna ovca", to je teoretski moguće, ali praktički sasvim zanemarujuće. ■ (nastavak u idućem broju)

CB An interview with Monsignor Vladimir Stanković, one of the few still living key witnesses of the times in which the Catholic Church in Croatia found itself, in his own words, between the hammer and the anvil. Among emigrant Croatians he is remembered as the director of the pastorate for the faithful abroad from 1969 to 1999. (part II)

Mons. Stanković dočekuje premijera Sanadera koji dolazi u svoj prvi posjet kardinalu Bozaniću (13.7.2004.)

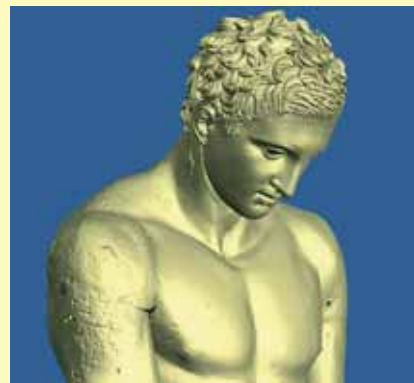
TUNEL BRINJE NAJSIGURNIJI U EUROPI

BRINJE - Tunel "Brinje" na autocesti Zagreb-Split najsigurniji je tunel u Europi, pokazali su rezultati testiranja sigurnosti u tunelima dužima od 1 000 metara koje već treću godinu organizira konzorcij EuroTAP, čiji je član i Hrvatski autoklub (HAK). Ove je godine testiran 51 tunel na transeuropskim cestama u 12 europskih zemalja od kojih je samo Hrvatska izvan Europske unije. Od hrvatskih tunela jedino je tunel "Brinje" bio podvrgnut testiranju i za dlaku pobijedio njemački tunel "Spreebogen" u Berlinu. "Dugogodišnji rad napokon je urodio velikim plodom. Valja reći da se u ovom trenutku u svih 12 zemalja istodobno objavljuju ovi rezultati i svagdje u Europi će se čuti da su hrvatski tuneli vrlo sigurni. Riječ je o velikoj promidžbi Hrvatske, jer će čak 46 milijuna čitatelja dobiti članak u kojem piše da je tunel "Brinje" najbolji u Europi", rekao je Darko Brozović, HAK-ov zamjenik voditelja projekta EuroTAP.

HRVATSKA JE VODEĆI UZGAJIVAČ LIPICANACA

ĐAKOVO - Hrvatska je svjetska lipican-ska velesila, tvrdi Mato Čačić, voditelj uzgojnih programa konjogojstva pri Hrvatskom stočarskom centru i autor Matične knjige lipicanaca zemaljskog uzgoja za godinu 2005. godinu. Naime, procjenjuje se da u svijetu ima između šest i sedam tisuća lipicanaca, što znači da 1 003 hrvatska lipicanca predstavlja oko 15 do 17 posto, odnosno najveću populaciju lipicanaca u svijetu. Osim po broju, Hrvatska je specifična i po tome što nigdje drugdje nije razvijen zemaljski, odnosno privatni uzgoj kao što je to u nas. Od 1 003 lipicanca, koliko ih je bilo 31. prosinca prošle godine, 823 grla bila su u zemaljskom uzgoju, odnosno u rukama privatnih uzgajivača, a 180 grla u Državnoj ergeli Đakovo, objašnjava Čačić.

EUROPSKA NAGRAĐA HRVATSKOM APOKSIOMENU

ZAGREB - Hrvatski Apoksiomen osvojio je medalju u kategoriji druge nagrade Europske unije za kulturnu baštinu/Nagrade Europe Nostre, objavili su potkraj travnja Europska komisija i Europa Nostra, sveeuropska federacija za kulturnu baštinu. Nagrada na prijedlog Croatiae Nostrae pripala je Apoksiomenu u konkurenciji 158 prijava iz 32 zemlje svijeta. Ceremonija dodjele nagrade održat će se 8. lipnja u Vijećnici grada Stockholma.

ZAGREB DOBIVA RUKOMETNU DVORANU - "ARENU"

ZAGREB - Izaslanstva Vlade i Grada Zagreba, predvođena premijerom Ivom Sanaderom i gradonačelnikom Milanom Bandićem, 24. travnja su na sastanku u Banskim dvorima prihvatila obvezujuću javnu ponudu za izgradnju velike sportske dvorane "Arena Zagreb". Vlada i Grad složili su se na sastanku da će sufinancirati najam "Arene", koja će biti izgrađena po modelu javno-privatnog partnerstva, jednakim iznosima. Dvoranu će graditi konzorcij TriGranit i Ingra, objavila je Ingra na Zagrebačkoj burzi. U priopćenju se kaže da će se graditi dvorana s kapacitetom za 15 600 posjetitelja, a da bi radovi trebali započeti u srpnju i završiti u studenom 2008. "Arena" će se nalaziti u naselju Lanište i koristit će se za brojna sportska, kulturna i poslovna događanja, od kojih je prvo Svjetsko rukometno prvenstvo u Hrvatskoj 2009.

PRIJAM U BANSKIM DVORIMA ZA NAGRAĐENE STUDENTE

ZAGREB - Premijer Ivo Sanader je potkraj travnja u Banskim dvorima primio studente Pravnog fakulteta u Zagrebu koji su osvojili drugo mjesto na međunarodnom natjecanju u međunarodnoj trgovačkoj arbitraži u Beču i prvo mjesto na regionalnom natjecanju u području ljudskih prava u Beogradu. Sanader je kazao kako možemo biti ponosni na studente, te je naglasio da Hrvatska ima sposobne ljude kojima su potrebne mogućnosti. Najavio je kako će Vlada učiniti sve potrebno da se za studente stvore bolji uvjeti, te je spomenuo prenamjenu i izgradnju bivše vojarnje Borongaj u suvremeni studentski kampus.

TJEDAN INDIJANSKE KULTURE U ZAGREBU

ZAGREB - Hrvatsko-američko društvo uz potporu MVPEI i Ve-leposlanstva SAD-a i u suradnji s Nacionalnim muzejom američkih Indijanaca iz Washingtona organiziralo je od 7. do 12. svibnja festival pod nazivom "Red Rocks Arts& Crafts Festival" sa željom da javnosti predstavi dio američke baštine i kulture. Vrhunac festivala bilo je događanje nazvano POWPOW, prema indijanskim plesnim obredima, u parku Maksimir s nastupom indijanskog benda pod vodstvom Keitha Secola na glavnoj pozornici parka. Glazba koja predstavlja moderan spoj indijanskog muziciranja i bluesa oduševila je Zagrepčane.

KOMEMORIRANA POGIBIJA PETRA ZRINSKOG I FRANA KRSTE FRANKOPANA

BEČKO NOVO MJESTO - U Bečkom Novom Mjestu, u kojem su 30. travnja 1671. pogubljeni hrvatski velikani Petar Zrinski i Fran Krsto Frankopan, na 336. obljetnicu njihova smaknuća, u ponedjeljak 30. travnja održana je prigodna komemorativna svečanost. Na gradskom groblju, gdje su do 1919. bili pokopani njihovi posmrtni ostaci, okupili su se predstavnici veleposlanstva Hrvatske u Austriji s veleposlanikom dr. Zoranom Jašićem na čelu, Družbe "Braća hrvatskoga zmaja" Hrvatskoga povijesnog instituta, don Stipe Mlikotić, dušobrižnik gradišćanskih Hrvata, te prvi put izaslanstvo udruge "Zrinske garde Čakovec" s pripadnicima povijesne postrojbe.

MINISTAR BIŠKUPIĆ OTVORIO OBNOVLJENU KNJIŽNICU

NOVI VINODOLSKI - "Narodne knjižnice temelj su sustava kulture, a cijela ta mreža u nas izvrsno funkcionira", kazao je ministar kulture Božo Biškupić otvarajući 3. svibnja u Novom Vinodolskom novoobnovljenu, ujedno jednu od najstarijih narodnih čitaonica i knjižnica u Hrvatskoj. Osnovana je godine 1845. na inicijativu novljanskog svećenika Josipa Mažuranića. Za preuređenje i dogradnju novljanske knjižnice Ministarstvo kulture izdvojilo je 600 000 kuna, Grad 700 000, a Primorsko-goranska županija 300 000 kuna. Na 300 četvornih metara smješteno je oko 18 000 svezaka, a kao posebne zbirke ističu se zavičajna zbirka i zbirka stare građe.

U MAKSIMIRU VIŠE OD 30 TISUĆA LJUDI PROSLAVILO PRAZNIK RADA

ZAGREB - Više od 30 000 ljudi je Međunarodni praznik rada proslavilo u maksimirskom parku uz grah i prigodan program u organizaciji četiriju sindikata pod pokroviteljstvom Grada Zagreba. Okupljenim su se Zagrepčanima obratili i predsjednik Republike Stjepan Mesić, potpredsjednik Vlade Damir Polančec te predsjednici sindikalnih središnjica. Predsjednik Mesić istaknuo je da, iako su mnogi Hrvati u mirovini, oni ipak ne mogu mirovati. Građani su pozdravili njegov prijedlog da se uvede vrlo visoka stopa poreza za bogate te da ono što su opljačkali putem poreza vrate narodu. "Zajedno možemo pronaći rješenje kako poboljšati status novih umirovljenika i promijeniti anomaliju mirovinske reforme", kazao je Damir Polančec, potpredsjednik Vlade i posebni izaslanik premijera Ive Sanadera.

ETNO PUŠĆA 2007.

PUŠĆA - U subotu 5. svibnja održan je u mjestu Pušća nedaleko od Zagreba međunarodni festival folklor pod nazivom "ETNO PUŠĆA 2007." koji je okupio čak četrnaest folklornih skupina i pjevačkih društava iz Hrvatske, Bosne i Hercegovine, Mađarske, Slovačke i Slovenije. Festival je održan u organizaciji KUD-a "PUŠĆA" i pod pokroviteljstvom općine Pušća, a Hrvate iz susjednih zemalja predstavili su: Mješoviti zbor Hrvatske manjinske samouprave grada Harkanja (Mađarska), Hrvatska folklorna grupa "Črip" iz Devinskog Novog Sela (Slovačka) te HKUD "Sveti Ivan Krstitelj" iz Ružića, Grude (BiH).

UMRO GLUMAC EDO PEROČEVIĆ

ZAGREB - U 70. godini života u nedjelju 29. travnja u Zagrebu je iznenada preminuo glumac Edo Peročević. Rođen je u Sarajevu, 3. listopada 1937., a glumački je vijek proveo u Hrvatskoj. U bogatoj glumačkoj karijeri glumio je u televizijskim serijama, TV dramama i filmovima te radio kao voditelj na zagrebačkom radiju. Mnogi će se sjećati njegove uloge oca u filmu "Vuk samotnjak", konduktera Saperlota u filmu "Vlak u snijegu", Lukača u seriji "Povratak u Vučjak", Damira Travice iz serije "Smogovci"...

NOVA SPOMEN-KAPELICA

CETINGRAD - Na blagdan sv. Josipa radnika u Cetingu gradu je u utorak 1. svibnja vojni ordinarij mons. Juraj Jezerinac blagoslovio spomen-kapelicu s 343 imena žrtava poginulih u Domovinskom ratu iz širega slunjskog kraja. Sudjelovalo je više stotina vjernika, među kojima i brojni hodočasnici iz Kastva i Rijeke. Na 14 ploča na nehrđajućem čeliku, koje simbolički predstavljaju 12 postaja križnoga puta, upisana su 343 imena žrtava poginulih u Domovinskom ratu iz župa Slunj, Drežnik-Grad, Cetinograd, Rakovica, Vaganac, Plitvice, Saborsko, Zavalje, Lađevac i Hrvatski Blagaj. Najmlađa žrtva s tragičnog popisa 343 imena imala je 3 mjeseca, a najstarija 96 godina. U kapelici je i spomen na 963 Cetingrađana koji su bili pobijeni od 1941. do 1945., kao i na križnim putovima. Zahvaljujući župnicima koji su vrijedno bilježili podatke ideja se mogla realizirati.

HAJDUKOV SPOMENAR

Branka Bezić Filipović – *Hajduk i iseljenici*, Hrvatska matica iseljenika, 2007., 92 str.

Promocija knjige
"Hajduk i iseljenici" u Splitu

U Splitu je 8. svibnja predstavljena knjiga *Hajduk i iseljenici* autorice Branke Bezić Filipović. U nazočnosti brojnih uzvanika u Bijelom salonu na Poljudu, među kojima su bili dogradonačelnik Splita Božidar Čapalija, direktor Hajduka Fredi Fiorentini, Vedran Rožić gradonačelnik Trogira i legendarni Hajdukov nogometaš, o knjizi je govorio publicist Srđan Fabijanac. Prezentaciju je priredio područni ured Hrvatske matice iseljenika iz Splita, uz financijsku potporu poglavarstva, kao dio ovogodišnje fešte u čast Dana grada i blagdana zaštitnika sv. Duje.

KLUB DUGE TRADICIJE

Knjiga *Hajduk i iseljenici* novo je publicističko djelo Branke Bezić Filipović,

Napisala: **Vesna Kukavica**

koja dugi niz godina istražuje iseljeničke kulturne i sportske veze s domovinom, kazao je novinar Srđan Fabijanac. Tematske su cjeline nanizane vremenskim redoslijedom i naslovljene: Turneja po Južnoj Americi 1931; Turneja po Australiji 1949; Južnoamerička turneja 1953; Hajduk na turniru u New Yorku 1962

(str. 45 – 49); Turneja u Južnoj i Srednjoj Americi 1969/1970; Turneja po SAD-u i Kanadi 1974; Turneja po SAD-u i Kanadi 1982; Turneja po Australiji 1990; Turneja po Sjevernoj Americi 1990; Turneja po Australiji 1994; Turnir u Australiji 2003; Veterani Hajduka i iseljenici te Hajduk kao inspiracija.

Knjiga je lijepi Hajdukov spomenar, kazao je legendarni nogometaš Vedran Rožić, prisjećajući se i vlastitih nastupa u Australiji i drugim svjetskim nogometnim središtima, te susreta s našim iseljenicima i navijačima.

Nogometni klub Hajduk osnovala je 13. veljače 1911. godine grupa splitskih studenata (Fabijan Kaliterna, Lucijan Stella, Ivan Šakić i Vjekoslav Ivanišević) koji su studirali u Pragu, gdje su odgledali meč između studentskih momčadi. Tada su došli na ideju da osnuju nogometni klub u njihovom rodnom gradu. Mladi ljudi u Splitu su vrlo brzo prihvatili nogomet kao glavni sport u gradu, a glasoviti pisac Miljenko Smoje uvijek je bio tu priču u najčitanijoj i najgledanijoj kronici *maloga i veloga mista*. Organizacija nogometnog kluba je bila vrlo slaba na početku, no tijekom desetljeća klub je izrastao u značajno sportsko središte Hrvatske. Godine 1912. Hajduk je odigrao svoje prvo gostovanje i to u Zagrebu protiv nogometnog kluba HAŠK. U organizaciji gradskih vlasti, Hajduk je otišao u Sjevernu Afriku gdje je klub postigao svoj prvi veliki rezultat i stekao svjetsku reputaciju. Na ovoj turneji Hajduk je dobio svoj prvi internacionalni susret (Hajduk – Marseille 3:2).

"SPLIĆANI VANKA SPLITA"

Hajduk je postao inspiracija za mnoge autore iz Splita i mnoge *Splićane vanka Splita*. U 1941. godini Hajduk je osvojio

Igrači "Hajduka" po dolasku u Australiju 1949. godine. Gornji red slijeva: ..., Branko Vidjak, Vladimir Beara, Josip Vidović, Ervin Katnić, Ljubomir Kokeza, Vojko Andrijašević, Bernard Vuks, Božidar Novak, Ivo Radovniković, ..., Božo Broketa, Luka Kaliterna, Miljenko Batinić, ..., Stane Krstulović, ..., Miljenko Krstulović, ..., ... Donji red: Frane Matošić, Ivo Mrčić, Slavko Luštica, Dragutin Drvodjeljić, Ante Mladinić, Tonči Radovniković

i prvenstvo Banovine Hrvatske. Poslije Drugog svjetskog rata Hajduk je nastavio igrati u ondašnjem Jugoslavenskom prvenstvu i kupu. Godine 1946. Hajduk je osvojio Prvenstvo Hrvatske. U sezoni 1948-49. Hajduk je posjetio Australiju i tako postao prvi klub iz bivše Jugoslavije koji je igrao na svim kontinentima. Godine 1950 Hajduk je osvojio prvenstvo ondašnje zajedničke države Jugoslavije bez izgubljenog susreta. Niti jedan klub nije uspio postići takav rezultat. Iste godine Hajduk je osnovao Torcidu - organizaciju navijača Hajduka (nazvana po Brazilskim navijačima). Svoju šestu šampionsku titulu osvojio je Hajduk 1952 godine. Između 1954 i 1966 Hajduk nije postigao značajniji rezultat u prvenstvu i igrao je 3 finala kupa, ali nijedan nije osvojio. U sezoni 1966-67 Hajduk je napokon osvojio ondašnji Jugoslavenski kup i dodao ga u svoju zbirku trofeja. Ovo je bila i prva sezona u kojoj je Hajduk igrao u kupu UEFA. Od 1970 do 1980 godine bio je period zlatne generacije Hajdukovih igrača. Ta je generacija napravila najbolje rezultate u povijesti kluba. U ovom vremenu Hajduk je bio vrlo uspješan u europskim natjecanjima. Najveći uspjeh je bio 1972-73 kad je Hajduk došao do polufinala kupa pobjednika kupova.

Između 1980. i 1991. Hajduk je osvojio još 3 nacionalna kupa (1984, 1987 i 1991). Hajduk je ponovio svoj najveći europski uspjeh i ponovo je igrao u polufinalu Kupa UEFA u sezoni 1983-84. Hajduk je osvojio svoje prvu šampionsku titulu u neovisnoj Hrvatskoj 1992 god. Titula je bila vrlo važna, jer je to bilo prvo prvenstvo u Republici Hrvatskoj, istakao je direktor Hajduka Fredi Fiorentini.

HAJDUK ODUŠEVIO ISELJENIKE

Prvo gostovanje Hajduka među hrvatske iseljenike u Južnoj Americi, kojih je na tom kontinentu već početkom 20. stoljeća bilo na desetke tisuća pretežito s dalmatinskih otoka i priobalja, dogodilo se 1931. godine, a dnevne su novine u Dalmaciji o tome izvjestile u opširnom putopisu "Hajduk u Južnoj Americi". Oduševljenje iseljenika je bilo veliko pa su Hajdukovce ugostili na turnejama ponovo 1953. i 1969./70. godine.

Druga velika turneja na koju je Hajduk otišao uz pomoć hrvatskih iseljenika, organizirana je 1949. godine u Australiji, a trajala je 67 dana. Od dolaska u zračnu luku u Sydneyu, pa do samog kraja pratili su ga naši zemljaci i brojili njegove pobjede, kazala je autorica knjige Branka Bezić Filipović. Nakon tih velikih i

uspješnih turneja tijekom nadolazećih desetljeća bilo je i drugih međunarodnih gostovanja, koje nisu imale manji značaj za iseljenike. Na sportska borilišta, miješala se često politika. Naime, totalitarni režim bivše zajedničke države komunističke Jugoslavije vođen unitarističkim težnjama žestoko se opirao bilo kakvom slobodnom izjašnjavanju nacionalnog osjećaja narodima koji su živjeli u SFRJ. Tako je gotovo pola dvadesetog stoljeća u iseljeništvu odlazak na utakmicu značio i direktni sukob s ondašnjom jugoslaven-skom diplomacijom i tajnom agenturom. Mnogi su hrvatski navijači iz posve banalnih razloga bivali lišeni slobode i mučeni, što srećom iz današnje hrvatske slobode i neovisne Republike Hrvatske izgleda kao da je bilo vrlo davno u povijesti. Mary Stenning, povjesničarka iz Sydneya kaže: "To nisu bili samo nogometaši, to su bili naši momci na terenu". Spominjanje hrvatskog imena bilo je zabranjeno.

Turneje Hajduka u države gdje žive hrvatski iseljenici, nastavili su njegovi veterani, koji su znali jednako dobro i dostojno predstavljati boje Hrvatske. Oni su posjetili Južnu i Sjevernu Ameriku, Australiju i neke europske zemlje, te su svugdje bili rado viđeni i primani.

Iseljenici su posjećujući rodni kraj i prolazeći kroz Split, redovito posjećivali Dom Hajduka. Primjera radi, Šime Marić donio je 1961. godine loptu u ime Nogometnog kluba Jadran, koji je osnovan 1913. godine u San Pedru u Kaliforniji. U Slobodnoj Dalmaciji od 3. rujna 1968. godine, pisalo je da su braća Luko i Miho Miloslavić porijeklom iz Župe Dubrovačke, nastanjeni u Limi, posjetili Dom Hajduka, ućlanili su se u klub i darovali *bijelima* 200 dolara.

Da bi sačuvali vječni spomen na *Bijele*, Hrvati su u svim krajevima svijeta osnivali klubove i davali im ime po Hajduku, rekla je Branka Bezić Filipović.

Ova knjiga ističe Hajdukovu vezu s iseljenicima i njegov doprinos u očuvanju nacionalnog identiteta Hrvata u svijetu, zaključio je promotor Srđan Fabijanac. ■

CB The book Hajduk and the Emigrants by Branka Bezić Filipović was promoted in Split on May 8th. The book was promoted by publicist Srđan Fabijanac before an audience of numerous dignitaries at Poljud Stadium's Bijeli salon (White Salon), including Split deputy mayor Božidar Čapalić, Hajduk director Fredi Fiorentini, Trogir mayor and legendary Hajduk soccer star Vedran Rožić.

“HRVATSKI MOZART” NAPOKON I U DOMOVINI

U iznimno zahtjevnom programu, Macan je na koncertu izveo 32 varijacije u c-molu Ludwiga van Beethovena, Simfonijsku etidu op. 13 Roberta Schumanna, kompoziciju *Bilder einer Ausstellung* Modesta Musorgskoga, dok je u drugom dijelu programa izvodio vlastite kompozicije

Nastup “hrvatskog Mozarta” u Lisinskomu

Ante Macan, Antonio Macan, Katarina Fuček, ravnateljica HMI-a, i Vesna Kukavica, na predstavljanju mladog virtuozu u HMI-u

U nedjelju 22. travnja u KD Vatroslava Lisinskog nastupio je “hrvatski Mozart”, Antonio Macan. Nakon uspješnih nastupa diljem Europe, održanoga koncerta u *Mozartovoj dvorani* (*Mozart Saal*) frankfurtske *Stare opere*, mladi je virtuoz napokon došao i u Zagreb. - Ovo mi je prvi nastup u Zagrebu i jako se veselim nastupati u hrvatskoj metropoli. To mi je bila životna želja. Vjerujem da ću opravdati nastup pred zagrebačkom publikom i s nestrpljenjem očekujem reakcije na svoj koncert, istaknuo je prije nastupa Antonio Macan.

U nazočnosti istinskih zaljubljenika u klasičnu glazbu, koncertu su, među ostalima, nazočile ravnateljica HMI-a Katarina Fuček, saborske zastupnice Zdenka Babić-Petričević i Jagoda Martićević, kao i predstavnici MVPEI-a i

djelatnici HMI-a. U iznimno zahtjevnom programu Macan je na koncertu izveo 32 varijacije u c-molu Ludwiga van Beethovena, Simfonijsku etidu op. 13 Roberta Schumanna, kompoziciju *Bilder einer Ausstellung* Modesta Musorgskoga, kao i nekoliko vlastitih skladbi, od kojih izdvojamo *Crni trenutak*, *Miris đurđica* i *Rastanak*. Sve odsvirane skladbe ispraćene su burnim pljeskom nazočnih, a mladi se glazbenik nakon završetka koncerta triput vraćao na pozornicu.

Mladi umjetnik ima tek osamnaest godina, pa ga iznimno uspješna glazbena karijera tek očekuje. Antonio Macan rođen je u Frankfurtu na Majni, no otac mu je rođeni Sinjajevac. Ljubav prema glazbi otkrio je još u

četvrtoj godini, a kao sedmogodišnjak uspješno je nastupio sa zavidnim repertoarom “majstora klasike” Mozarta, Bacha, Haydna, Beethovena, Chopina, Čajkovskoga i Debussyja. Roditelji su mu angažirali poznate glazbene pedagoge (B. Wetza, Sybillu, Cadu, B. Sitzuisa i dr.) kako bi dobio najbolju izobrazbu.

Još kao dječak Macan je pokazivao veliki talent, a valja istaknuti kako je osvajao i brojne nagrade (*Mladež muzicira* i *Jugend musiziert* - Hessen). Njemačke novine *Bild* i *Frankfurter Neue Presse* (i hrvatski tisak) isticale su važnost njegova današnjeg djelovanja. Zanimljivo je napomenuti kako je svojim sviranjem u Sankt Peterburgu oduševio svjetske političare: Georgea Busha, Vladimira Putina i bivšega njemačkoga kancelara Gerharda Schrödera. Budući da mu je želja privući mladu publiku u koncertne dvorane, dio svoje glazbe pokušava prilagoditi i njihovu ukusu. Ponosan na svoje hrvatske korijene, Antonio se s velikim marom pripremio za koncert u hrvatskoj metropoli, što je svojim sviranjem i dokazao.

Neposredno prije koncerta, u HMI-u je održana konferencija za novinare u povodu Macanova nastupa u Zagrebu.

- Zahvaljujem HMI-u na velikoj pomoći prigodom održavanja mogega koncerta u Lisinskomu, a također na dobrom medijskom praćenju koncerta. U HMI-u smo se doista osjećali kao kod kuće - rekao je na tečnom hrvatskom jeziku mladi Antonio Macan. ■

CB Antonio Macan, dubbed the “Croatian Mozart”, appeared Sunday, April 22nd, at the Vatroslav Lisinski concert hall. After a series of successful appearances across Europe and a concert he held at the Mozart Hall (*Mozart Saal*) of Frankfurt's *Old Opera* house, the young Croatian from Germany has finally come to Zagreb.

Sveti Duje i obnovljena splitska Riva

U svečarsko ozračje slavljeničkoga grada uklopili su se i sinjski alkari, Bokeljska mornarica, dubrovački trombunjeri, šibensko plemstvo, predstavnici Hrvatske vojske, policije i braniteljskih udruga te razne bratovštine i župe iz cijele splitske metropolije

Svečanom procesijom i misnim slavljem, koje je na Trgu Franje Tuđmana predvodio generalni tajnik Sinode biskupa u Vatikanu mons. Nikola Eterović, u ponedjeljak 7. svibnja proslavljen je blagdan sv. Dujma, zaštitnika Splita i Splitsko-makarske nadbiskupije, te Dan grada koji slavi 1702. obljetnicu svojeg postojanja. U svečanoj procesiji s moćima splitskoga patrona sudjelovalo je oko 50 000 vjernika koji su, prateći svoga

Procesija splitskom rivom

Dnevni boravak Splićana

Nakon jednogodišnjih radova najvažnija splitska javna pozornica, gradski dnevni boravak, izlog društvenog života i ogledalo mediteranskog karaktera zasjao je na Dan grada Splita u punome sjaju. Simbol Splita prvi je put u povijesti doživio cjelokupnu rekonstrukciju. Grad je još u studenome 2004. raspisao natječaj za idejno rješenje i uređenje Rive. To je bio prvi put da se pristupilo cjelovitom uređenju ove popularne šetnice. Žiri je odabrao projekt zagrebačkog arhitektonskog ureda 3LHD.

zaštitnika od njegove prvostolnice do Trga Franje Tuđmana, prošli Rivom koja je nakon višemjesečne obnove otvorena upravo na blagdan sv. Dujma. Osim mnoštva vjernika, hrvatskih i inozemnih biskupa, svećenika, redovnika i redovnica, koji po drevnoj tradiciji hodaju za relikvijama svetog mučenika, u svečarsko ozračje slavljeničkoga grada uklopili su se i sinjski alkari, Bokeljska mornarica, dubrovački trombunjeri, šibensko plemstvo, predstavnici Hrvatske vojske, policije i braniteljskih udruga te razne bratovštine i župe iz cijele splitske metropolije. Velikom splitskom slavlju nazočili su i gradski i županijski čelnici, ministar znanosti Dragan Primorac, a poseban gost ovogodišnje proslave bio je izaslanik hrvatskoga premijera, ministar kulture Božo Biškupić. Predvođeni misno slavlje u koncelecijaciji sa splitsko-makarskim nadbiskupom mons. Marinom Barišićem i drugim biskupima, mons. Eterović istaknuo je da su kršćani kao sv. Dujam i danas izloženi mučeništvu i progonima, koji nisu samo

fizički nasrtaji i ubojstva nego i mnogo suptilnije i podmuklije metode koje se primjenjuju i u takozvanim demokratskim i uređenim društvima.

Splitsko-makarski nadbiskup Marin Barišić upozorio je vjernike na životni i vjerski put svetog Dujma, koji nas poziva da u svim razvojnim programima i prostornim planovima ne zapostavimo čovjeka te da se snažno zauzmemo za socijalno ugrožene, kao i za obitelji s više djece. Nadbiskup Barišić zamolio je mons. Eterovića, koji pripada krugu najbližih suradnika Svetog Oca, da papi Benediktu XVI. prenese srdačne pozdrave te da ga, u ime vjernika iz Dujmovog grada, pozove na odmor u Split. ■

CB A procession and holy mass, led Monday, May 7th, on Franjo Tuđman Square by the General Secretary of the Episcopal Synod in the Vatican, Monsignor Nikola Eterović, celebrated St. Domnius Day, the patron saint of Split. The renovated Split waterfront was opened to the public that same day.

Pripremio: **Toni Kovač**

Budućnost je u malim i obiteljskim hotelima

Hrvatskoj nedostaje stotinu tisuća postelja visoke kategorije i strategija je da se ti kapaciteti ostvare izgradnjom malih i obiteljskih hotela

dam godina izgraditi tisuću novih malih i obiteljskih hotela. Prema riječima odgovornih u resornom ministarstvu, planiranje, realizacija i upravljanje obiteljskim i malim hotelima jedno je od glavnih strateških smjernica razvoja hrvatskog turizma koji će ostvariti proizvod zasnovan na kvaliteti i ekskluzivnosti, izgradnju malih *boutique* hotela i onih visoke kategorije, zamjenu apartmanskoga smještaja, koji gostu nudi ograničenu uslugu, aparthotelima, pansionima i hotelima, te povećanje kvalitete privatnoga smještaja.

Mali obiteljski hoteli najtraženiji su turistički proizvod u Hrvatskoj sa stalnim povećanjem prometa i potrošnje po gostu, uz prisutan trend produženja sezone. U Hrvatskoj ih je prisutno samo dvjestotinjak s oko 10 000 kreveta, što u odnosu na broj kreveta u velikim hotelskim kućama čini tek 7 posto. U zemljama poput Italije i Austrije mali, obiteljski hoteli sudjeluju u ukupnoj hotelskoj strukturi s oko 70 posto (Italija 23 000 malih hotela, Austrija 10 000).

U idućih 7 do 10 godina Hrvatska je pred razvojnim i investicijskim ciklusom. Da bi na svjetskome tržištu bila konkurentna, potrebno je novih 100 000 visokokvalitetnih hotelskih kreveta, što su potvrdili i domaći i inozemni stručnjaci. Prema najnovijim svjetskim istraživanjima, pri rekonstrukciji postojećih smještajnih kapaciteta i gradnji novih, potrebno je uzimati u obzir ekonomiju malih razmjera.

Nacionalna udruga obiteljskih i malih hotela smatra da je 70 posto potrebnih kapaciteta moguće izgraditi rekonstrukcijom postojećih kuća za iznajmljivanje u male hotele ili pak gradnjom tisuću novih obiteljskih hotela u sljedećih 7 do 10 godina. Na taj bi se način udio obiteljskih hotela povećao sa sadašnjih 7 na 50 posto u ukupnoj ponudi postelja, što je jamstvo održivog razvoja hrvatskog turizma te

Približava se turistička sezona i s prvim gostima ponovno će se aktualizirati pitanje smještajnih kapaciteta na hrvatskom Jadranu, ali i u sve popularnijim kontinentalnim odredištima. Zbog tog su razloga Nacionalna udruga obiteljskih i malih hotela kao suorganizator, te Ministarstvo mora, turizma, prometa i razvitka kao pokrovitelj pokrenuli projekt poticanja izgradnje takvih objekata, a u suradnji sa 17 banaka odobreno je više od 120 milijuna eura kredita. Ovakvo je ulaganje prigoda i za hrvatske iseljenike da se uključe u investicije u rodnu grudu, posebno za one podrijetlom iz priobalja. Sa željom ostvarenja što kvalitetnijih investicija na

suradnju pozivaju i Ministarstvo mora, turizma, prometa i razvitka te Nacionalna udruga obiteljskih i malih hotela, koja okuplja 150 hotelskih poduzetnika s ukupno 8 000 kreveta te svojim djelovanjem potiče afirmiranje malih hotela kao novog turističkog proizvoda temeljena na kvaliteti i lokalnom poduzetništvu.

TISUĆU NOVIH HOTELA U IDUĆIH SEDAM GODINA

Prema sadašnjim podacima, Hrvatskoj nedostaje stotinu tisuća postelja visoke kategorije, a plan je većinu nedostatnih kapaciteta realizirati putem obiteljskih i malih hotela. Trenutačno obiteljski i mali hoteli čine samo 7 posto ukupnih smještajnih kapaciteta i glavni je cilj, restrukturiranjem postojećih kapaciteta i izgradnjom novih, u sljedećih pet do se-

Napisao: **Luka Capar**

povećanja zaposlenosti i standarda lokalnoga stanovništva.

PRIGODA ZA ULAGANJE U DOMOVINU

Treba znati da obiteljsko hotelijerstvo nije biznis za brzu i laku zaradu, nego

označuje stil života, pri čemu su potrebni velik angažman i trud cijele obitelji. Za novih tisuću visokokvalitetnih malih hotela mjesta na tržištu ima.

Iskustvo pokazuje da hoteli visoke kategorije postižu visoke cijene i bolju popunjenost, što odgovara na pitanje ka-

kav hotel graditi i kakve se cijene mogu postići. Najcjenjeniji su obiteljski hoteli s hrvatskim lokalnim identitetom u arhitekturi, gastronomiji, tradicionalnom obiteljskom gostoljubivošću koja podrazumijeva tradicijski način života i običaje.

S obzirom na to da je ključ uspjeha u turizmu čovjek, potrebno je osposobiti i visoko profesionalni kadar u hotelijerstvu, kao i ustanove za edukaciju postojećih kadrova u specijalističkim znanjima i vještinama. Obiteljski su hoteli kompleksni i zahtjevni, ali su odlična prigoda i hrvatskim iseljenicima za ulaganje u stari kraj, posebno za one obitelji koje planiraju trajni povratak u Hrvatsku. ■

CB The national association of family and small hotels has, in collaboration with the Ministry of the Sea, Tourism, Transportation and Development, launched a project that encourages construction, with over 120 million euros of loans approved in cooperation with 17 banks. This investment is also an opportunity for Croatians from the emigrant communities to get involved in investment in their native land, especially for those who hail from the coastal regions.

Tradicionalni dubrovački nakit

zlatarna@krizek.hr
www.krizek.hr

Velika Gorica, Zagrebačka 64, +385 1 6226 140
Zagreb, Ilica 5 (Oktagon), +385 1 4921 931

ZLATARNA KRIŽEK
UTEMELJENA 1935

Istra patentira delicije

Istarsko je govedo osvojilo i medijski prostor, na razne načine oteto je zaboravu, objavljena je i trojezična Monografija o istarskom govedu, postoji prigodni filmski zapis, a ima i svoju poštansku marku, nek se zna!

Da je među prosječnom hrvatskom populacijom organizirati svojevrstni kviz asocijacija o našem najvećem poluotoku, nema dvojbe da bi se uz čudesni trikolor crveno-sivo-bijele istarske zemlje i, možda tartufe, najčešće spominjao (sad već glasoviti!) *boškarin*. Zašto?

Zato što već petnaestak godina uzgajivači-entuzijasti, potpomognuti stručnjacima, organizirani u Savez uzgajivača istarskog goveda (SUIG) sve čine da bi se ta autohtona pasmina očuvala od izumiranja i zaborava. Prije uvođenja mehanizacije istarsko govedo *domaćem čoviku* bilo je jedina pomoć u zemljoradničkoj svakidašnjici: oranju, vuči drva ili dovozu građevinskog materijala, grožđa, pšenice... Iznimnih radnih sposobnosti, otporno, izdržljivo, društveno i predano čovjeku, dakle, s odlikama koje sasvim dobro opisuju i ukupni istarski *genius loci*, to je, istodobno, moćno (dosegne težinu i do 1,5 tona) i pitomo *blago* gotovo prijateljevalo s gospodarima, desetljećima u bliskom i odanom zajedništvu.

ZASTUPNICI I ZAŠTITNICI

Renato i Marija Korlevići iz sela Prašćari nadomak Višnjana s mješavinom ponosa i sjete rekli su nam da "ni čovik ne bi bija dobar, poslušan i razuman ka ča je to blago"!.

No, život se odmaknuo od pastoralnih prizora i nostalgičnih prisjećanja: od nekadašnjih pedesetak tisuća grla ostalo je samo njih stotinjak. Početkom devedesetih začetnici ideje o spašavanju istarskoga goveda – *Miroslav Haber* koji se potpisuje kao zastupnik i zaštitnik istarskoga goveda, i braća *Aldo i Marino Štifanić* iz Višnjana u kojem je službeno sjedište SUIG-a, zajedno s drugim uzgajivačima istarskoga goveda i stručnjacima iz Istre, Hrvatske i svijeta, pokrenuli su akciju *Istarski boškarin*. Bilo je to, ajmo

Marija i Renato Korlević sa svojim "blagom"

reći, i prvo spašavanje istarskoga goveda u eri postmehanizacije: načinjen je popis preostalih goveda, izmjeri, analiza mlijeke, utvrđivanje krvnih grupa, napravljen je embriotransfer, opsežna fotografska i videodokumentacija. Uspostavljena je suradnja s mjerodavnim institucijama u zemlji i u europskim zakladama za zaštitu prirodne baštine, istarsko je govedo među prvim zaštićenim pasminama u Hrvatskoj, a na popisu je i svjetske stručne literature. Ozakonjen je i premijski sustav javnog poticaja uzgajivačima, najprije državnim, potom i županijski, poboljšan reproduktivni status goveda, pokrenuti znanstvenoistraživački projekti; u Istarskoj je županiji danas devedesetak uzgajivača koji drže 350 krava, 17 bikova i 40 volova (kastrata). Istarsko je govedo osvojilo i medijski prostor, na razne načine oteto je zaboravu, objavljena je i

trojezična *Monografija o istarskom govedu*, postoji prigodni filmski zapis, a ima i svoju poštansku markicu, nek se zna!

DRUGO SPAŠAVANJE ISTARSKOGA GOVEDA

U međuvremenu u Istri je osnovana prva i u nas još uvijek jedina Agencija za ruralni razvoj, koja, povezujući privatni i javni sektor, pokreće gospodarske i razvojne programe u ruralnom prostoru Istre. A budući da Istra ni u vrijeme najvećega turističko-hotelijskog *booma* nije zapustila i zaboravila ni zemlju ni selo, sad se, srećom, ima što razvijati i pokretati. Agencija za ruralni razvoj Istre (AZRRI) obuhvaća toliko široko područje djelovanja - poljoprivredu, šumarstvo, lov, ribarstvo, ljekovito bilje, istarske suhozide i *kažune*, edukaciju domaćega stanovništva, *brandiranje* istarske izvr-

Rašireni naziv *boškarin* neprecizno se rabi kao istoznačnica za pasminu; pasmina je istarsko govedo, a *boškarin* je tek jedno od učeštalijih vlastitih imena za govedo, kakva su npr. *galijardo(a)*, *srneja*, *bakin*, *moro*, *furia*, *kaparin*...

snosti i promociju Istarske županije (koja je i osnivač Agencije), da ćemo joj u jednom od sljedećih brojeva posvetiti poseban tekst. Jer, pionirska uloga u domaćim (ne)prilikama i tvrdoglavo uvjerenje koje AZZRI promiče da se samo promocijom vlastitosti, nikako udvorničkim kopiranjem bilo koga ili čega, možemo nositi sa svijetom, zavrjeđuju medijsku potporu. U ovom članku tek o velikoj ulozi AZZRI-ja u započetoj borbi za (drugo) spašavanje istarskoga goveda.

U suradnji sa SUIG-om, zagrebačkim Agronomskim fakultetom i Međunarodnom organizacijom za zaštitu bioraznolikosti Slow Food, AZZRI pokrenuo je program *Trajna zaštita istarskog goveda gospodarskim iskorištavanjem u sustavu ruralnog razvoja Istre*. Najkraće rečeno, to znači istarsko govedo od radne pasmine promovirati u mesnu, u govedinu poznatog i zaštićenog porijekla s ekološkim bonusom i zaštitom izvornosti koja će zaživjeti kao posebna delicija, gastronomska poslastica.

- To je vrlo ambiciozan, višegodišnji projekt kojemu su cilj ekskluzivnost i perfekcija kao jedini jamci na zahtjevnom europskom tržištu. Sve mora biti točno propisano, provjerljivo, certificirano u strogom europskom sustavu kontrole: od uzgajivača, preko pripreme mesa do ugostiteljskoga stola, od veličine i izgleda štala, pravilnika o načinu i postupku držanja, rasplodivanja, hranidbe, uzgoja za rasplod i za tov, utvrđivanja postupaka

pri klanju, klasiranju, zrenju, čuvanju i pripremi za prodaju, sve do domišljatosti gastromajstora u ponudi "finalnog proizvoda" - kaže dipl. ing. *Graciano Prekalj*, direktor Agencije.

DELICIJA ZA PROBIRLJIVA NEPCA

Osim više prezentacija na domaćem terenu i senzibiliziranja šire javnosti, Program *Trajna zaštita istarskog goveda...* uspješno je predstavljen i na prestižnoj međunarodnoj manifestaciji *Terra Madre* u Torinu, i po kriterijima *Slow Fooda* uvršten među stotinu ponajboljih sličnih projekata u svijetu. AZZRI odlično surađuje sa srodnom agencijom u Toscani, potpisani su i ugovori o potpori i suradnji, a za nedavnoga dvodnevno posjeta Istri pohvalili su ih i talijanski kolege iz *Slow Fooda Sergio Capaldo* i *Paolo Bolzacchini* koji su obišli nekoliko uzgajivača na terenu (*Mario Gašparini* demonstrirao je poslušnost i radno umijeće istarskoga goveda), pogone *Purisa* u kojima se meso čuva i zrije, lokaciju budućega Centra istarskoga goveda na Gortanovu brijegu blizu Pazina, susreli se s članovima SUIG-a i degustirali meso istarskoga goveda u malom obiteljskom hotelu *Filipini* nedaleko od Poreča.

Mlado Istarsko govedo

Agencija odnedavno u Ližnjanu ima u zakupu štalu s dvadesetak otkupljenih grla, (začetak budućega Centra na Gortanovu brijegu, gdje se planira držati oko 200 grla). Razrađuju se prijedlozi pravilnika za sve faze i tehnološke postupke, započela je suradnja s Kuharskim savezom Istre na programu edukacije ugostitelja i turističkih djelatnika, dogovaraju se otkupne cijene mesa, odabiru najbolja kućanstva u tzv. agro-turističkoj ponudi.

Od istarskoga goveda kao gotovo neizostavnoga člana seoskoga kućanstva (sa svim razumljivim sentimentima za prošlim vremenima) preko borbe protiv izumiranja te plemenite pasmine do nje kao slasne delicije koja će se dobro naplatiti i tržišno isplatiti, dakle, ostati u lancu tržišne održivosti, dug je i težak put, koji, međutim, nema alternativu. Meso istarskoga goveda kao skupa delicija za probirljiva nepca na domaćem i izvoznom tržištu jedini je način da to isto kvalitetno meso (s nedvojbenim nutricionističkim vrijednostima) ne završi kao obična, bezimena govedina u perifernoj plati miješanoga mesa. I da uz bok maslinovu ulju, malvaziji, teranu i tartufima stane i govedina s imenom i prezimenom uzgajivača i autorskim potpisom kulinarškoga majstorstva. ■

CB For fifteen years now enthusiast breeders are doing their best to save the indigenous Istrian Boškarin oxen from obscurity and extinction. The preservation effort has proven fruitful: it is among the first protected breeds in Croatia and is found in expert literature around the world. There are now some ninety breeders of the Boškarin oxen in Istra County.

Istarsko govedo u ispaši

DOBRO DOŠLI U GRAD ZAGREB

U treće tisućljeće Zagreb ulazi kao milijunski grad. Unatoč brzom razvoju gospodarstva i prometa, sačuvao je osebujnu ljepotu i ugođaj opuštenosti, što ga čini pravim gradom po mjeri čovjeka

Zagreb je stari srednjoeuropski grad. Stoljećima se razvijao kao bogato kulturno i znanstveno te snažno trgovačko i gospodarsko središte. Nalazi se na sjecištu važnih prometnica između jadranske obale i srednje Europe.

Zagreb je poslovno središte, sveučilišni centar, grad kulture, umjetnosti i zabave. Svojim gostima Zagreb nudi barokni ugođaj Gornjeg grada, slikovite tržnice na otvorenom, raznovrsne trgovine i bogat izbor obrtničkih proizvoda, te ukusnu domaću kuhinju.

Kada je godine 1991. hrvatski narod ostvario državnu samostalnost, Zagreb postaje glavnim gradom, političkim i upravnim središtem Republike Hrvatske.

Iz Zagreba potječu i u njemu djeluju mnogi glasoviti znanstvenici, umjetnici i sportaši. Zagreb je grad zelenih parkova i šetališta, s brojnim izletištima u prekrasnoj okolici.

U treće tisućljeće Zagreb ulazi kao milijunski grad. Unatoč brzom razvoju gospodarstva i prometa, sačuvao je osebujnu ljepotu i ugođaj opuštenosti, što ga čini pravim gradom po mjeri čovjeka. Zagreb, glavni grad Hrvatske, danas je milijunsko kulturno, gospodarsko, trgovačko, političko, turističko i sportsko središte.

U pisanim spomenicima i na ulicama grada ispisana je tisućljetna povijest koja se isprepleće s dinamičnim životom današnjice...

STAR I MLAD ISTODOBNO

Grad koji je po svojem kulturnom i povijesnom naslijeđu i izražajnosti jedna od najvažnijih europskih metropola; koji je u međunarodnim okvirima značajan gospodarski i kulturni centar i koji je ostavio u naslijeđe brojna znamenita djela iz svih područja ljudske djelatnosti i rodio brojne znane i neznane heroje u višestoljetnoj borbi za neovisnost i koji je tijekom 750 godina burne prošlosti preživljavao brojne invazije, potrese, požare, poplave i ratove koji su ga djelomično ili u cijelosti razarali, koji je, neovisno o ovim kataklizmama, bio uništavan i unutarnjim suprotnostima, ali je nakon svih nesreća, materijalnog i duhovnog razaranja, izrastao još ljepši, napredniji, veći, zahvaljujući svojoj neuništivoj snazi, poput Feniksa, grad jedinstvene ljepote, sjajan i gostoljubiv čak i za izbirljivog gosta, stvarajući nezaboravan doživljaj – to je Zagreb.

Zagreb je star i mlad istodobno; star zbog bogate i još uvijek žive prošlosti. A mlad je opet zbog stotinjak tisuća srednjoškolaca i studenata koji svakoga dana njegove ulice preplavljaju radošću i poletom. Neki će od njih, kao što je to bilo i do sada, iz ovoga grada sveučilišta zakoračiti stazama znanstvenika ili umjetnika obogaćujući time ne samo hrvatsku nego i svjetsku znanost i kulturu...

SVE VIŠE STRANIH TURISTA

Zagreb, osim poslovnih posjetitelja, privlači turiste, kao i većina gradova, svojom, kulturnom ponudom. Gradske znamenitosti i kulturno-zabavna događanja najznačajniji su čimbenici zbog

kojih inozemni posjetitelji dolaze u glavni grad Republike Hrvatske.

Tijekom prošle godine u Zagrebu je ostvareno 1 018 549 noćenja, a grad je posjetila čak 141 tisuća domaćih turista koji su ostvarili 287 tisuće noćenja, te su pojedinačno najzastupljeniji. Iza njih po broju dolazaka i noćenja najbrojniji su Nijemci, Talijani, Amerikanci i Britanci. U usporedbi s prethodnim godinama, u Zagrebu je znatno povećan broj noćenja turista iz prekomorskih tržišta Japana, Australije i SAD-a. Svi gosti Zagreba zadovoljni su osobnom sigurnošću, a visoko je ocijenjena i gostoljubivost lokalnoga stanovništva, slikovitost Zagreba, uređenost, te sadržaji za zabavu i ponuda kulturnih događanja.

Zagreb je grad kazališta od kojih je najpoznatije Hrvatsko narodno kazalište koje je godine 1995. obilježilo stoljeće djelovanja. Za one koji vole istraživati muzeje i u njima čitati povijest i kulturu jednoga naroda, ovaj će grad također biti prava, ali nikada potpuno i dovoljno istražena riznica.

Zagreb je domaćin svjetski poznatih kulturnih događanja kao što su Svjetski festival animiranog filma, Međunarodna smotra folklor, Međunarodni festival kazališta lutaka PIF, Eurokaz, Svjetski triennale male keramike. Svaka od njih okuplja velik broj umjetnika koji, pouzdano, postaju i najbolji veleposlanici toga grada.

Šetnju Zagrebom mnogi će pamtiti zbog starih ulica ili pak romantičnih Kamenitih vrata koja vežu gornji i donji dio grada. Ista je zadaća još jedne zagrebačke atrakcije, uspinjače, koja najdužu zagrebačku ulicu Ilicu veže s gornjogradskim ulicama vozeći se pritom samo jednu stanicu, i to istodobno prema gore i prema dolje.

Bogatom trgovačkom ponudom Zagreb će privući sve one "suvremene nomade" koji ne samo da žele upoznati život jednoga grada nego isto tako u njemu i kupovati. A kad već umorni

od hoda i zasićeni doživljenim poželite zastati, tu je bogata ugostiteljska ponuda u kojoj će Vam vrsni znalci svoga posla ponuditi sve, baš sve: od nacionalnih specijaliteta do aduta svjetske kuhinje.

SPOMEN PROŠLOSTI I ZAVJET BUDUĆNOSTI

Zagreb se razvio pod obroncima Medvednice, danas omiljenog izletišta Zagrepčana.

Na jednom od šumovitih brežuljaka Medvednice u davnom XIII. stoljeću sagrađen je Medvedgrad - najznačajniji srednjovjekovni burg u Hrvatskoj. Unutar zidina staroga grada podignut je 1994. godine Oltar domovine, spomen prošlosti i zavjet budućnosti, mjesto odavanja počasti svim znanim i neznanim hrvatskim junacima poginulima za slobodu Hrvatske.

Mnogo ćete zanimljivoga naći u Zagrebu i njegovoj okolini bogatoj dvorcima i toplicama, u gradu srednjoeuropskoga šarma koji će Vam svojom ljepotom i bogatom hotelskom ponudom najviših standarda pružiti prigodu za ugodan boravak i dobre poslove.

Jer to je grad u kojem je sazdano devet stoljeća i samo Vaš trenutak.

Vaša nezaboravna zagrebačka jutra i večeri.

Zagreb Vas s dobrodošlicom i otvorena srca očekuje. ■

CB With the 1991 attainment of national sovereignty in Croatia Zagreb became the capital city, the political and the administrative centre of independent Croatia. Zagreb is also a centre of commerce, a university centre, a city of culture, art and entertainment drawing a growing number of tourists from day to day.

“Otvoren sam za suradnju s iseljenicima”

“Evo prigode iseljenim Hrvatima da se vrate u domovinu i da je počnemo zajedničkim snagama obogaćivati radom i kapitalom”, poručuje povratnik Ivan Turudić koji tržište želi osvojiti domaćim slavonskim delicijama

Ivan i Ružica Turudić s kćerima

šta domaćim slavonskim delicijama. Evo prigode iseljenim Hrvatima da se vrate u domovinu i počnemo je zajedničkim snagama obogaćivati radom i kapitalom – poručuje Ivan kojega u poslu podupire supruga Ružica.

- Nismo se obeshrabrili postojećim finansijskim problemima i ne posustajemo. Problema smo imali od lokalne do državne razine, no ne posustajemo i uz Božju pomoć idemo u nove pobjede. U domovinu nas je vratila ljubav prema rodnoj grudi. Ni u Njemačkoj nam nije bilo lako, no vjera nam je pomogla da sve

Gospodarske zgrade u Posavskim Podgajcima

prebrodimo, pa se nadamo da će tako biti i ovoga puta i da će naša tvrtka “Sve za dom i obitelj” napokon proraditi u punom pogonu, iskreno će Ružica, koja, uz posao u klaonici, vodi brigu i o trima kćerima: Bernadet (13), Mariji (11) i Veroniki (9) godina, koje supružnici Turudić odgajaju u katoličkom, hrvatskom duhu. Iako pritisnuta novčanim poteškoćama, ova složna obitelj vjeruje u ostvarenje svojega hrvatskoga sna. ■

CB After a 30 year stay in Germany, Ivan Turudić and his family have returned to the Croatian homeland. He has invested his hard-earned money into a modern slaughterhouse and meat processing plant in his native Posavske Podgajice near Županja.

Nakon 30-godišnjeg boravka u Njemačkoj, u domovinu Hrvatsku s obitelji se vratio Ivan Turudić. Na rodnoj grudi u Posavskim Podgajcima kod Županje teško zarađeni novac uložio je u izgradnju suvremene klaonice. Pun domoljublja i velike volje za stvaranjem, Ivan je izgradio ovaj golemi objekt od 300 četvornih metara, koji je godine 2000. pušten u rad. Objekt je opremio vrhunskom opremom domaće proizvodnje i dosad je u klaonici uložio više od 500 tisuća eura. No, unatoč golemoj želji za daljnje ulaganje i proširenje proizvodnje, Ivan dalje ne može sam. Nedostaju mu sredstva za dovršenje objekta u kojemu bi se radilo sve od prerade mesa, sušenja, pa sve do finalnog proizvoda: kulena, kobasica, čvaraka.

- Vjerujem da ćemo ishoditi kredit i tako ostvariti proizvodnju toliko poznatih slavonskih specijaliteta. Od godine 2000. stalno sam u borbi za investicije. HBOR

Napisala: Željka Lešić

mi je dosad odobrio 150 tisuća eura kredita za izgradnju objekta, no potreban mi je kredit kojim bih završio objekt – ističe Ivan koji se u ovu investiciju upustio, kako kaže, za dobrobit obitelji, ali i za druge, za dobrobit domovine, jer bi zaposlio znatan broj radnika.

No, kako dalje s finansijskim sredstvima?

I u vezi s tim problemom Ivan ima ideju. Naime, traži kompanjona u ovome poslu, koji, po njegovu mišljenju, ima već utrt put, jer, postoji klaonica koja je jedina na području Vukovarsko-srijemske županije, postoje kooperanti, a također i prostor za farmu svinja. Dakle, sve što je vezano uz program – od uzgoja svinja do finalnoga proizvoda. Uz sve to, važno je istaknuti da ima potporu ministra Čobankovića i župana Vukovarsko-srijemske županije Bože Galića.

- Otvoren sam za suradnju i mislim da se ovaj posao može i mora pokrenuti. Stoga iseljene Hrvate pozivam, ako su željni domovine, da zajedno uložimo sredstva i krenemo naprijed u proizvodnju i osvajanje domaćeg i inozemnog trži-

NAJSRETNIJI DAN U ŽIVOTU

U Americi je prehranjivao obitelj kao perač posuđa, pa konobar. Poslije, 1971., radio je kao građevinar u privatnoj tvrtki, a 1974. se i osamostalio. Danas u njegovoj *Boban Builders INC.* u Austinu rade njegovi sinovi blizanci, Rafael i Stjepan (32), rođeni u Americi

Bobanovu Dragu, zaselak u hercegovačkim Sovićima, nedaleko od Gruda, u svibnju očekuje veliko slavlje. Mile Boban, već dugi niz godina Teksašanin, ženi sina Stjepana, Amerikanca po rođenju i jeziku, američkom nevjestom Robin Graybill u svojem rodnome selu. Ondje još uvijek stoji roditeljska kuća Bobanovih.

U mjestu za koje se danas, osim po ondje poniklim poduzetnicima, zna zahvaljujući nogometašu Zvoni Bobanu, bivšemu kapetanu hrvatske reprezentacije, započet će pripreme za svadbu jednoga od sinova građevinskoga poduzetnika s vlastitom tvrtkom, vlasnika ranča u Americi, mladolikoga 68-godišnjaka koji je pola stoljeća proživio u tuđini.

U svijet je, kako sam kaže, krenuo vrlo rano, još kao maloljetan, već 1958. Skromni i radini hrvatski mladić iz seljačke obitelji družio se s političkim hrvatskim emigrantima u Parizu.

Ondje je upoznao Annie, Francuskinju kojom će se oženiti 1965. Tu su im se rodile i dvije kćeri, Sofija i Katrin, s kojima 1968. odlaze za Ameriku. Zanimljiva je priča o tome kako je i hrvatska zastava, zahvaljujući tada mladomu Bobanu i njegovu vjenčanomu kumu, dr. Dabi Peraniću, profesoru glazbe koji je poslije umro u New Yorku, dospjela u parišku Chapelle des Invalides. Ne mogavši osigurati da je tamo službeno izložena među ostalima, u čast palima za Francusku, jer su ostale zastave zarobljene od neprijatelja, oni su je na kraju darovali. Tako je odana počast hrvatskim vojnicima, ustanicima iz Villefranchea.

U Americi je prehranjivao obitelj kao perač posuđa, pa konobar. Poslije, 1971., radio je kao građevinar u privatnoj tvrtki, a 1974. se i osamostalio. Danas u njegovoj *Boban Builders INC.* u Austinu rade nje-

Mile Boban sa suprugom Annie ispred Matice

govu sinovi blizanci, Rafael i Stjepan (32), rođeni u Americi. Najmlađi, 29-godišnji očevo ime, modni je dizajner. U Kaliforniji, gdje su prije živjeli, rođena je i kći Drina (37) koja je doktorirala i bavi se medicinskim istraživanjima.

Bobani međusobno razgovaraju, doduše, na engleskome jeziku, ali im je Hrvatska, kaže Boban senior, i te kako na srcu. - U svim kućama moje djece, kazuje tražeći potvrdu svojim riječima u pogledu supruge koja je s njime dijelila i dobro i zlo u četrdeset godina braka u kojem je rođeno šestoro djece - stoji hrvatska zastava, kazuje Boban.

Iznimno važnim događajem u svojem životu smatra i konvenciju HDZ-a u Clevelandu 1990. Ondje je, rukujući se s pokojnim predsjednikom Tuđmanom, tadašnji pročelnik Hrvatskog narodnog pokreta shvatio da će se njegovi snovi o hrvatskoj državi uistinu ostvariti. Danas je, kaže, sretan čovjek. - Svoje sam snove uspio

ostvariti – dodaje - i zahvaljujući vrijednoj i samozatajnoj supruzi koja me je ispraćala na mnogobrojna putovanja i čekala na moj povratak odgajajući djecu i brinući se o poslu i domu. Bračni par Boban svoj "Croatia Ranch" kupio je 2001., a s mislima na povratak i zemljište u Velikoj kraj Požege, gdje je živio i pokojni Bobanov brat Drago. U Hrvatskoj su posljednji put bili 2000., i evo sada zbog sinova vjenčanja. Mile Boban kani zatražiti domovnicu i skrasiti se jednoga dana sa suprugom u Velikoj. Brojnu Bobanovu obitelj - američku, francusku, hercegovačku - okupit će uskoro Stjepanova svadba. Susrest će se nakon mnogo godina rođaci i prijatelji, sumještani i imenjaci, ali to je već nova priča. ■

CB Bobanova Draga, a hamlet in Herzegovina's Sovići, not far from Grude, awaits a great celebration in May. Mile Boban, for many years now an inhabitant of Texas, is hosting the marriage of his son Stjepan, an American by birth and tongue, to an American bride, in his native village.

Napisala: **Diana Šimurina-Šoufek**

Snimio: **Žorži Paro**

Nautička fešta u splitskoj luci

S obzirom na uzlazni trend tzv. male brodogradnje kao profitabilne gospodarske djelatnosti, upravo tu vidim realne mogućnosti za ulaganja naših iseljenika – kaže Uvodić

Fešta otvaranja u splitskoj luci

Croatia Boat Show u organizaciji splitske tvrtke *Profectus* ispunio je očekivanja i opravdao moćnu poziciju među deset najvećih svjetskih nautičkih sajmova. Izvrsna prodaja plovila, izlagači iz 17 zemalja širom svijeta, četrdesetak manifestacija, 30-ak tisuća prodanih ulaznica, porast broja akreditiranih novinara, stotinjak privatnih zrakoplova kojima su na sajam pristizali "veliki igrači" učinili su Split pravim nautičkim shopping centrom. O značajkama i dosezima 9. CBS-a govori **Roko Vuletić**, izvršni direktor *Profectusa*.

Kako biste našim iseljenicima ukratko predstavili splitski nautički sajam?

— Uspjeh nautičkog sajma u Splitu najlakše je predstaviti kroz njegov streloviti rast i razvoj, od male i lokalne manifestacije do vodeće nautičke izložbe u jugoistočnoj Europi. Prvi Croatia Boat Show održao se prije devet godina u ACI marini Split i sa samo tridesetak izloženih plovila bio je sve samo ne ozbiljan nautički sajam. No, upornošću i predanim

Roko Vuletić, izvršni direktor *Profectusa*

radom organizatora, koji je prepoznao trend globalnog razvoja nautičkog tržišta, sajam je u relativno kratkom roku prerašao hrvatske okvire te je, prema službenim podacima IFBSO-a, međunarodne organizacije sajamskih organizatora, uvršten među deset najvećih nautičkih sajmova u svijetu.

Koje su značajke ovogodišnjeg sajma?

— Ovogodišnji je sajam okupio 306 izlagača, koji su predstavili više od 1 300 različitih *brandova*, što je povećanje od 25 posto u odnosu na prethodnu godinu. Posebno je bio atraktivan morski dio - bilo je privezano 270 plovila raznih vrsta i veličina, od malenih gumenjaka i ribarica, preko jedrilica i motornih glisera sve do luksuznih megajhti s više od 30 metara duljine. Među izloženim plovilima čak je 50 brodova prvi put predstavljeno hrvatskoj publici, a održano je i pet svjetskih premijera. Osobito je značajno bilo premijerno predstavljanje Mondiala 54, najskupljeg plovila za razonodu dosad napravljenog u Hrvatskoj. Riječ je o zajedničkom projektu dviju hrvatskih tvrtki: Marine 3000 i šibenskog remontnog brodogradilišta NCP.

Premijer Sanader nazvao je sajam – čudom?!

— Izuzetna nam je čast što je premijer Sanader, koji je već tri godine počasni pokrovitelj manifestacije, ove godine i osobno posjetio sajam te ga svečano proglasio otvorenim. Tijekom obraćanja uzvanicima i okupljenim novinarima premijer se

iznimno pohvalno izrazio o Croatia Boat Showu i njegovu organizatoru. Tom gestom pokazao je da razumije i podržava inicijative koje dolaze od mladih ljudi, jer u današnjim ekonomskim okvirima u Hrvatskoj projekt poput nautičkog sajma u Splitu u najmanju je ruku netipičan primjer razvoja poduzetničke ideje.

Nakon pohvala premijera, resornog ministra, gradonačelnika i oduševljenja stranih novinara, kako biste odredili što je sajam Splitu, a što Split sajmu?

— Lokacija na Rivi jedinstvena je, zahvaljujući njoj sajam ima posebnu atmosferu i šarm, kao malo koji u Europi. S druge strane, zahvaljujući sajmu Split tijekom devet sajamskih dana postaje središnje mjesto u Europi za kupnju brodova te susrete ljudi iz nautičke branše. Tih su dana splitski hoteli popunjeni do posljednjega mjesta, a nije lako niti rezervirati mjesto u restoranu. O promotivnim efektima za grad i regiju nepotrebno je govoriti. Iako uvijek ima otpora na lokalnoj razini, koji su intezitetom oscilirali tijekom ovih devet godina, danas mogu reći da imamo kvalitetnu suradnju s gradskom upravom, kojoj bi trebalo biti u interesu da ima više projekata poput Croatia Boat Showa. Naime, takvi projekti rezultiraju proširenjem turističke ponude Splita i Dalmacije, utječu na gospodarski rast te otvaraju nova radna mjesta, a sve to bez potpore države.

Kako procjenjujete učinak koji će hrvatskom turizmu i gospodarstvu donijeti osnivanje tvrtke Croatian Carribean Yacht Charter?

— To je prva tvrtka specijalizirana za najam luksuznih plovila na hrvatskoj strani Jadrana. Vidi se da se interes za tu vrstu usluge iz godine u godinu povećava, kao i broj gostiju najviše platne kategorije koji posjećuju Hrvatsku. Dosad su se time bavile inozemne agencije koristeći se kao mjestima ukrcaja talijanskim i crnogorskim lukama, čime je hrvatska država gubila znatna sredstva. Osnivači tvrtke gospodin *Goran Štok*, vlasnik Jadranskih luksuznih hotela i gospodin *Vicenco Blagaić*, vlasnik *Profectusa*, prepoznali su to kao izvrsnu poslovnu prigodu; u novoj tvrtki ujedinili su iskustvo vrhunskog hotelijerstva s čarterom, sve pod hrvatskom zastavom i po hrvatskim zakonima. Tvrtka ima četiri vlastita plovila, ali će upravljati flotom koja broji više od dvadeset plovila drugih vlasnika putem *charter managementa*. Kako bi se povećala profitabilnost, plovila će u zimskoj sezoni čartersku djelatnost obavljati na karipskom otočju.

Sajam je, sigurno, i dobar vjetar u jedra domaćoj maloj brodogradnji!

— Hrvatska "mala" brodogradnja, kako uglavnom nazivamo brodogradnju plovila za razonodu, daje sve bolje poslovne rezultate, a na tržište izbacuje i sve bolje brodove, koji kvalitetom konkuriraju tradicionalnim brodogradi-

Pokrovitelj Sajma premijer Ivo Sanader i direktor Profectusa Vicenco Blagaić

teljskim silama poput Italije, Španjolske i Francuske. Svake se godine na našem sajmu pojavljuju novi hrvatski *škeverovi* sa zanimljivim proizvodima, a neki od njih, poput *Pičuljana* i *Salone*, krenuli su u osvajanje europskoga tržišta. S obzirom na to da je to potpuno suprotan trend od onoga u "velikoj" brodogradnji koja bilježi gubitke i iziskuje državne subvencije, ovdje vidim mogućnost i za ulaganja hrvatskih iseljenika u jednu atraktivnu i profitabilnu gospodarsku djelatnost.

Koliko se već sada zna o očekivanjima i planovima za jubilarni, 10. sajam dogodine?

— Završetak radova na preuređenju Rive i produljenje gata sv. Petra omogućit će da sajam dogodine zablista u punome sjaju, kako i priliči jubileju koji obilježavamo. Imajući u vidu zadovoljstvo rezultatima ovogodišnjeg sajma koje su iskazali i izlagači i posjetitelji i mediji, očekujemo dodatni uzlazni trend u poslovnim rezultatima. Svoju strategiju graditi ćemo na sve većoj međunarodnoj prepoznatljivosti sajma te na povećanju udjela izlagača i posjetitelja iz inozemstva. U skladu s tim, "inozemnim konceptom" koristim se ovom prigodom i već sad pozivam čitatelje *Matice*, osobito ljubitelje mora, jedrenja i nautike, da posjete 10., jubilarni Croatia Boat Show, koji će se održati od 5. do 13. travnja 2008. na splitskoj Rivi i u akvatoriju gradske luke. ■

CB The Croatia Boat Show – Split, organised by the Split-based *Profectus* Company has met expectations and justified its strong position in the company of the world's top ten nautical fairs. The event recorded excellent sales of boats, exhibitors from 17 countries, some forty events, ticket sales of some 30 thousand.

SAMOSTANSKO BLAGO SELI SE U MODERNI PROSTOR

FOJNICA – Knjižnica franjevačkog samostana Fojnica, koja je godinama bila u neod-

govarajućem prostoru, što je prijetilo uništavanjem neprocjenjivog blaga te knjižnice, kao i drugih vrijednosti samostana, uskoro će biti smještena u novi, modernizirani prostor. Knjige se unose u 26 odjela, ali i u računalo. Izložbene vitrine u kojima će stajati bosansko-franjevačka zbirka već su postavljene. Gvardijan franjevačkog samostana Fojnica je vrlo agilni fra Mirko Majdandžić.

HRVATSKI PISCI ODUŠEVILI SARAJEVSKE GIMNAZIJALCE

SARAJEVO - Svoj peti po redu nastup na Sarajevskom sajmu knjiga i učila, koji je krajem travnja održan u Centru Sken-derija, Hrvatska je dostojno obilježila, napravivši pri tom i značajan iskorak u odnosu na prošlogodišnje nastupe. Naime, petero hrvatskih književnika nastupilo je, osim u službenome prostoru sajma, prvi put ove godine i izvan njega – u školama i knjižarama. Igor Mandić, Jakša Fiamengo, Enes Kišević, Edo Popović i Olja Savičević Ivančević gostovali su u Bošnjackoj gimnaziji, Prvoj sarajevskoj gimnaziji i u Katoličkom školskom centru, gdje su pred brojnom publikom čitali ulomke iz svojih djela. Hrvatski su se pisci sarajevskoj publici osobno predstavili i u tri knjižare, i tu također naišli na dobar odjek.

NOVI VISOKI PREDSTAVNIK ZA BIH

SARAJEVO - Slovački diplomat Miroslav Lajčák novi je visoki predstavnik za BiH odlučio je Upravni odbor Vijeća za provedbu mira u BiH. Slovački diplomat koji je dobro upućen u politička kretanja na prostoru jugoistočne Europe sadašnjeg visokog predstavnika Christiana Schwarz-Schillinga zamijenit će 30. srpnja ove godine. Veleposlanik Miroslav Lajčák trenutno radi

kao generalni direktor za politička pitanja u Ministarstvu vanjskih poslova Slovačke. Novi visoki predstavnik za BiH ima 44 godine i profesionalni je diplomat s bogatim iskustvom u jugoistočnoj Europi. Dobar znalac balkanskih prilika s perfektnim znanjem hrvatskog jezika, koji je lekciju "Blakan" potpuno naučio, ne samo zato što je ponosni vlasnik slavenske duše, već zato što je i njegova država bila više godina u tranzicijskim čeljustima.

OSUDA BARBARSKOG ČINA U FOJNICI

MAGLAJ - Općinski odbor HDZ Maglaj u svom priopćenju navodi kako najoštrije osuđuje počinitelje barbarskog čina rušenja ploče na spomen obilježju poginulih hrvatskih branitelja u Fojnici koji se desio u nedjelju jutro, 15. travnja. - Nakon skidanja zastava hrva tskog naroda u BiH sa ureda OOHDX Maglaj još prije dvije godine te prošlogodišnjih izgreda na spomen-obilježju u Fojnici, pljačke imovine hrvatskih povratnika u Liješnici i trganje transparenta za Božić sa maglajske ulice, ovaj čin rušenja ploče na spomen-obilježju u Fojnici doživljavamo kao još jednu vrlo negativnu i ružnu poruku Hrvatima općine Maglaj. Stoga, tražimo od nadležnih institucija općine Maglaj a osobito od strane PS "Maglaj" da temeljito provedu istragu u svezi rušenja spomen-ploče u Fojnici te da imena počinitelja, bar ovaj put, dovedu pred lice pravde i javnosti. Tražimo da se konačno prestane sa napadima na hrvatske svetinje, prava i dostojanstvo hrvatskog čovjeka, ističe se u prosvjedu.

SVJETSKO RIBOLOVNO PRVENSTVO

HUTOVO BLATO - U pitomom krajoliku Hutova blata održat će se 27. svjetsko klupsko ribolovno prvenstvo. Ljepotu parka prirode tako će upoznati cijeli svijet i to je iznimna prigoda za afirmaciju turizma u Hercegovini. Svjetsko ribolovno prvenstvo prioritet je BiH. Organizatori i domaćini spremaju se, Oružane snage BiH odradili su lavovski dio posla

u gradnji prometnica i pontona. Predsjednik Organizacijskog odbora 27. ribolovnog prvenstva i član Predsjedništva BiH Željko Komšić prigodom posjeta je rekao: Cijela BiH, a osobito Čapljina i ovaj dio Hercegovine izvući će veliku korist od toga svjetskog prvenstva iza koje stoji cijela država BiH. O nama ovisi kakve će sve koristi i koliko dugo biti na ovom području i čvrsto se nadam da se nećemo osramotiti u organizaciji, a i tijekom boravka brojnih sudionika i turista. Problema u BiH uvijek ima, ali jasno poručujem da je ovo svjetsko prvenstvo ipak veliki prioritet.

NOVA TVORNICIJA ALUMINIJSKIH PROFILA

ŠIROKI BRIJEG - U nazočnosti 120 djelatnika talijanske tvrtke "Predieri Metalli", predvođenih vlasnikom Remom Predierijem, vlasti Federacije i Županije Zapadnohercegovačke u Knešpolju kod Širokog Brijega otvorena je nova tvornica aluminijskih profila Presal Extrusion. Zajednička novoutemeljena tvrtka "Presal extrusion", u koju je investirano 25 milijuna KM, predstavlja jedno od najvećih izravnih stranih ulaganja u BiH, a proizvodit će 10.000 tona aluminijskih profila godišnje. Gotovo

85 posto ukupno proizvedenih aluminijskih profila u tvornici bit će plasirano na tržište zapadne Europe, ponajviše u Italiju. Uz nova radna mjesta Remo Predieri, predsjednik Uprave nove tvornice, kazao je kako je ponosan i sretan što je poslovna suradnja s obitelji Soldo urodila perspektivnom tvornicom u Hercegovini, između ostara i Širokog Brijega, koju je Predieri nazvao "dolinom aluminija". Uz mostarski gigant Aluminij i ova tvornica pridonijet će mišljenjima kako Hercegovina sve više postaje značajnom aluminijskom regijom u svijetu.

OTKAZAN THOMPSONOV KONCERT U SARAJEVU

SARAJEVO - Nakon dva mjeseca medijskog linča, prijetnji prosvjedima i prosvjednim koncertima, a u posljednje vrijeme i ozbiljnim prijetnjama smrću članovima organizacijskog odbora koncerta, Marko Perković Thompson odgodio je najavljeni humanitarni koncert u sarajevskoj Zetri i gradu koji je nedavno u Istanbulu dobio plaketu za multikulturalnost. Odgoda Thompsonova koncerta, posvećenog i 10. obljetnici posjeta pape Ivana Pavla II., bila najčitanija i najkomentiranija vijest na web portalima, a događanja oko koncerta nazvana su "neviđenom atmosferom linča", a komentarima osude, ali i znatno manje odobravanja, oglasilo se tisuće "surfera". Na sve to Thompson je rekao: "Mislio sam da će se ta hajka stišati. Međutim, odgodu koncerta u Sarajevu ne doživljavam samo kao neopravdani napad na mene, nego kao protivljenje plemenitoj ideji, a to je gradnja doma za siromašne studente iz cijele BiH."

Prva crkva u Košutama

Velebna novosagrađena crkva "Srce Isusovo i Ivan Pavao II." u Košutama s više od 2 000 žitelja, u triljskom naselju kod Sinja, blagoslovljena je 15. lipnja ove godine, čemu se raduju svi vjernici ne samo u toj župi. Toga dana, na Srce Isusovo, služit će se prvo misno slavlje. Riječ je o prvoj filijalnoj crkvi u najvećem naselju u sastavu Trilja, grada na rijeci Cetini, čija je gradnja započela 3. lipnja 2005. godine kojoj je temeljni kamen položio i blagoslovio splitsko-makarski nadbiskup dr. mons. Marin Barišić.

To nam je rekao dekan Cetinskog dekanata don Stipe Ljubas i župnik triljske župe sv. Mihovila Arkandela, koja je s naseljima Triljem, Košutama i Vedrinama jedna od najvećih u tom dekanatu Splitsko-makarskoj nadbiskupiji. Riječ je o urbanoj župi smještenoj u blizini frekventne prometnice između Brnaza i Trilja, uz bitno prometno raskrižje važnih cestovnih smjerova u Dalmatinskoj zagori, veliki most preko Cetine, odakle se nastavljaju ceste prema svetištima u Sinju, Međugorju i u Vepricu kod Makarske. Župa ima 36 živućih svećenika i 75 časnih sestara, koji služe vjerničkom puku u različitim mjestima i družbama diljem Hrvatske i svijeta. ■

Napisao i snimio: **Nedjeljko Musulin**

Kanim i dalje biti koristan član hrvatske zajednice

Domovinski je rat i nas Hrvate u Mađarskoj ujedinio, učvrstio u nama nacionalnu svijest te ljubav prema svemu što je hrvatsko

Na osnivačkoj skupštini novog saziva Hrvatske državne samouprave u Mađarskoj njen dugogodišnji predsjednik dr. Mijo Karagić objavio je svoje povlačenje iz politike. Hrvatski su se zastupnici svojem bivšem čelniku odužili izabравši ga za počasnog predsjednika Hrvatske državne samouprave. Odlaskom dr. Karagića, koji je tri mandata bio na čelu te krovne hrvatske organizacije, završava za našu zajednicu u Mađarskoj, zasigurno, jedno važno razdoblje. To je povod intervjua koji je dr. Karagić dao za *Maticu*.

Rođeni ste i odrasli u tipičnom bačkom selu Gari. Smatrate li se tipičnim Bunjevcem i što, po vašem mišljenju, karakterizira taj ogranak hrvatskog naroda?

— Selo Gara, otkako ga ja pamtim, uvijek je imalo oko tri tisuće stanovnika, od kojih su još u mojem djetinjstvu trećinu činili Hrvati - Bunjevci. Danas je taj broj znatno manji. Ja sam 1959. otišao iz Gare i od tada se u to selo vraćam, nažalost, samo kao gost. Dok su mi roditelji bili živi, češće, a sada mnogo rjeđe. Svoje bunjevačko porijeklo nikada nisam tajio, time sam se uvijek ponosio. Kada su me katkad cinično zapitali: "Čiji kruh jedeš?", odgovor je bio jasan: "Svoj!". Do sada sam uglavnom istraživao povijest te razvoj pismenosti i književnosti gradišćanskih Hrvata, ali isto tako dobro znam da Hrvati - Bunjevci glede svojega duhovnog bogatstva imaju zavidno mjesto među našim subetničkim skupinama u Republici Mađarskoj.

JAČANJE POLITIČKOG JEDINSTVA

Za hrvatsku manjinu u Mađarskoj karakterističan je regionalizam koji nerijetko dovodi do podjela i suprotstavljanja. Smatrate li da ste svojim djelovanjem uspjeli ublažiti te tradicionalne probleme?

— Mišljenja sam da raditi, pisati i politizirati s mržnjom prema drugima nikada nije slobodno jer rezultati takve politike su poznati: stalna napetost, podijeljenost i nepovjerenje. Osobito je to važno u manjinskim sredinama, gdje je svaki pojedinac važan. Mirno mogu reći da hrvatski intelektualci u Mađarskoj imaju korektne odnose. Bez toga danas ne bismo mogli ništa kao ni mnoge druge manjine oko nas, kod kojih je zbog mržnje i političke nesloge došlo do izoliranih organizacija i prekida međusobne komunikacije. Komu je to dobro? Mnogima, samo dotičnoj manjini nije... Vjerujem da sam svojim radom makar i malo pridonio povezivanju naših hrvatskih

regija i siguran sam da će moji nasljednici nastaviti jačanje političkog jedinstva Hrvata u Mađarskoj.

Usporedo s osamostaljenjem Hrvata u Mađarskoj teklo je osamostaljenje Republike Hrvatske i početak Domovinskog rata. Poznato je da ste tada bili vrlo angažirani u pomaganju Hrvatskoj. Što biste iz tog razdoblja posebno izdvojili?

— Prirodno je bilo da nam je srce za vrijeme Domovinskog rata kucalo za Lijepu našu, da smo strepili i bojali se za sudbinu našega stabla. No i u tim smrcama čvrsto vjerovali u kolektivni duh i odlučnost našega naroda kojemu povijesno i kul-

turološki pripadamo svi mi, svi hrvatski otoci diljem svijeta, jer u srcu i duši nosimo riječ hrvatsku i ime hrvatsko. Mnogi su Hrvati u Mađarskoj pomogli u tim teškim ratnim godinama. Organizirali smo političke manifestacije, prosvjede, humanitarne akcije, a bilo je i takvih koji su svoje domove otvorili pred prognanicima. Domovinski je rat i nas ujedinio, učvrstio u nama nacionalnu svijest te ljubav prema svemu što je hrvatsko. Među prognanicima je bilo i takvih koji su nam u tome mnogo pomogli. Želim spomenuti dvojicu prognanih svećenika Marka Bubala i Antuna Kneževića koji su nam kao istiniti slugе Boga i naroda svoga pomogli obnoviti vjerski život. U Baji je to učinio fra Ivica Alilović. Ali nemojmo nikada zaboraviti ni to da su Mađari u tim teškim godinama pružili ruku hrvatskom narodu.

KULTURNA AUTONOMIJA

U Mađarskoj je 1994. uveden tzv. Manjinski samoupravni sustav koji mnogi smatraju izvrsnim. Smatrate li da je i u pogledu statusa hrvatske manjine u Mađarskoj sve "ružičasto"?

— Najveća je pozitivnost toga sustava u tome što su nacionalne i etničke manjine u Mađarskoj dobile pravo samostalnog političkog i administrativnog organiziranja. Mišljenja sam da smo dobro iskoristili ovaj povijesni trenutak jer smo od trinaest zakonom priznatih manjina u ovoj državi prvi otpočeli graditi kulturnu autonomiju koja ponajprije pretpostavlja jedno stabilno institucionalno zaleđe. Daleko smo od toga, ali smo na tome polju učinili prve konkretne i odlučne korake. Tako smo npr. održavatelji naše škole u Santovu, utemeljili smo jedno poduzeće u Mađarskoj, a drugo u Hrvatskoj, osigurali smo profesionalne radne uvjete u Hrvatskom znanstvenom zavodu, pokrenuli smo digitalni Radio Croatia, prije tri godine otvorili smo Kulturno-prosvjetni centar i odmaralište u Vlačićima na otoku Pagu (ovaj je projekt realiziran uz pomoć hrvatske i mađarske vlade), pomogli smo izgradnju i adaptaciju školske zgrade u Pečuhu, pokrenuli smo suvremeniju dvojezičnu nastavu hrvatskoga jezika u Petrovu Selu, Martincima i Koljnofu. Da je naša organiziranost ostala na razini civilnih i kulturnih udruga, onda ove rezultate najvjerojatnije ne bismo postigli.

Naravno, nije sve tako ružičasto u pogledu našeg položaja u Mađarskoj. Tu želim posebno upozoriti na to kako već petnaest godina mađarske političke stranke ne mogu riješiti inače zajamčeno zastupništvo manjina u parlamentu.

BIT ĆE NAS JOŠ DUGO

Imate dvoje krasne odrasle djece koja odlično govore hrvatski. Jedno od ključnih manjinskih pitanja jest kako prenijeti hrvatski jezik i nacionalnu svijest na mlade i tako osigurati opstanak etničkoj zajednici?

— Djeca su mi diplomirala u Zagrebu i tako još bolje naučila hrvatski. Ali i od toga je važniji roditeljski dom jer

političko jedinstvo te aktivnost, kreativnost i zdrava međusobna komunikacija hrvatske inteligencije.

Bračno, a i na druge načine vezani ste za gradišćanske Hrvate u Mađarskoj. Koliko mi je poznato, u mirovini kanite boraviti u Gradišću, je li to točno?

— Desetak sam godina kao "školnik" (učitelj) radio u malom gradišćanskohrvatskom selu Undi. Tamo sam se ženio ili, kako mi je pokojni otac znao reći, "udó". Brzo sam zavolio ljude ovog seoce-ta i, budući da sam istraživao dokumente pisane riječi, povijest gradišćanskih Hrvata upoznao sam sva naša sela duž mađarsko-austrijske granice. Mnogo toga me veže za ovaj kraj pa se i zbog toga

Dr. Mijo Karagić predvodi izaslanstvo Hrvata iz Mađarske na Forumu hrvatskih manjina (Zagreb, 1998.)

obitelj je polazna i sabirna točka, ognjište i prva škola međusobnog komuniciranja i učenja dijaloga. Ako se taj dijalog od djetetova rođenja obavlja na hrvatskom jeziku, onda obitelj automatski postaje i prirodna škola življenja. U našem pak slučaju to znači prirodnu dvojezičnost. Unatoč mnogim izazovima i poteškoćama ja sam optimist. Bit će nas još dugo. Treba pogledati koliko mladih ima na raznim koncertima i njihovim zabavama. Samo mladima moramo pristupiti na jedan posve drugi način nego što smo činili do sada. No najbitniji залог budućnosti Hrvata u Mađarskoj, kao i svake druge naše autohtone zajednice, jest

kanim vratiti u Undu. Sada već kao umirovljenik. Nadam se da ću u toj sredini, među mnogim prijateljima kao počasni predsjednik Hrvatske državne samouprave i dalje biti koristan član naše hrvatske zajednice. A valjda i marljiviji član Društva hrvatskih književnika. Samo neka mi Bog dade zdravlja! ■

CB The inaugural session of the new mandate of the Croatian National Self Government in Hungary it long time president Dr. Mijo Karagić announced he was withdrawing from the political arena. The departure of Dr. Karagić, who has served three mandates at the head of this Croatian umbrella organisation, certainly marks the end of an important period for our community in Hungary.

Javna tribina u Malmöu s visokim gostima iz Hrvatske

Saborski zastupnici Zdenka Babić-Petričević i Krešimir Čosić sa sudionicima tribine u Malmöu

U južnošvedskom gradu Malmöu 14. travnja 2007. u Hrvatskom klubu JADRAN koordinacija HDZ-a Švedske i ogranak HDZ-a Malmö organizirali su javnu tribinu na kojoj su sudjelovali gosti iz domovine - saborski zastupnici Zdenka Babić-Petričević i Krešimir Čosić, te domaćin tribine Josip Zorica, član Središnjeg odbora HDZ-a.

Krešimir Čosić i Zdenka B. Petričević pred stotinjak su na-

Napisao: **Josip Zorica**

zočnih održali kratko predavanje o aktualnoj političkoj situaciji u Hrvatskoj. General Krešimir Čosić posebno se osvrnuo na bitnost integracije Hrvatske u euroatlantske asocijacije i važnost ulaska Hrvatske u NATO i EU. "Implementacija pozitivnih stečevina Europske unije u društveno-politički razvoj Hrvatske, kao i ulazak Hrvatske u NATO, jamstvo su sigurne budućnosti, odnosno garancija boljem gospodarskom, socijalnom, pravnom i demokratskom razvoju Hrvatske", naglasio je general Čosić.

Zdenka Babić-Petričević govorila je o povezivanju iseljene i domovinske Hrvatske. "Jače povezivanje od bitne je važnosti za gospodarski, socijalni, financijski i demografski, odnosno cjelokupni razvoj Hrvatske. Hrvatska vlada pod vodstvom dr. Ive Sanadera, kao i vodstvo HDZ-a poduzimaju konkretne mjere glede većeg uključivanja izvandomovinskih Hrvata u programe koji bi pridonijeli bržem razvoju Hrvatske. Ja vas molim, angažirajte se više, da vam djeca posjeduju i hrvatsku putovnicu. Potrudite se da vam djeca nauče hrvatski jezik. Jezik je najveće nacionalno blago. Učenje hrvatskog jezika i poznavanje hrvatske kulturne baštine jamstvo su očuvanju hrvatskog identiteta na prostorima Skandinavije. Imate pravo sudjelovati na parlamentarnim izborima u Hrvatskoj. Iskoristite svoje pravo i izidite na izbore", naglasila je tijekom svojeg izlaganja predsjednica saborskog Odbora za useljništvo Zdenka Babić-Petričević.

Visoki gosti iz Hrvatske potom su odgovarali na mnogobrojna pitanja iz publike. ■

Pismo iz Dore

Dragi čitatelji *Matice*,

Humanitarna organizacija DORA već tradicionalno obilježava Dan planeta Zemlje (22. travnja). Ove smo godine, u toj prigodi, posjetili II. Osnovnu školu Vukovar, Područnu školu Lužac. Riječ je o maloj područnoj školi koju pohađaju učenici od 1. do 4. razreda. Zahvaljujući neizmjernom trudu i entuzijazmu učiteljica, unatoč skromnoj nastavnoj opremi, učenici ostvaruju zapažene rezultate na državnim natjecanjima, iznimno su kreativni i aktivni u brojnim izvannastavnim aktivnostima. Naš je posjet inicirala učiteljica Slavica Siladi, nekad DORINA štićenica, koja se nakon progonstva i školovanja u Zagrebu vratila u svoj rodni kraj.

Petnaestak DORINIH štićenika i volontera imalo je prigodu uživati u priredbi koju su za nas pripremili učenici i njihove učiteljice s ekološkim temama vezanim uz Dan planeta Zemlje. Prikazali su nam prezentaciju Ekološko-edukativne akcije održane u organizaciji DORE na Velebitu 2003. godine, zanimljiv lutkarski igrokaz, a pročitali su nam i neke nagrađene literarne radove.

Mi smo svojim domaćinima darovali LCD projektor i vrijed-

Napisala: **Renata Gubić**, ravnateljica Humanitarne organizacije DORA

DORA na Ovčari

nu grafiku "Prijatelj" autora Miroslava Šuteja, a školsku smo knjižnicu, u suradnji sa "Školskom knjižicom", obogatili s 50-ak novih naslova.

Zajedno s malim Vukovarcima zasadili smo dvije vočke prijateljstva kao uspomenu na naše druženje. Položili smo vijenac i zapalili svijeće na križu u Lužcu podignutom u spomen palim braniteljima Lužca. Vijenac smo položili i na Ovčari koju smo obišli zahvaljujući našim domaćinima, kao i novi Memorijalni centar na Ovčari te sam grad Vukovar.

Puni dojмова i zahvalni školi na neponovljivom danu obećali smo uzvratiti gostoprimstvo. ■

Promicanje hrvatskoga jezika i kulture u svijetu

U Skradinu je 5. i 6. svibnja 2007. održan Okrugli stol o Hrvatskim studijima u svijetu u organizaciji Hrvatskih studija Sveučilišta u Zagrebu

Sudionici okruglog stola u Skradinu

Kako je cilj ovoga okruglog stola bio promicanje hrvatskoga jezika i kulture u svijetu preko različitih institucija u Hrvatskoj i inozemstvu, u njegovome su radu sudjelovali brojni uglednici iz hrvatske i inozemne akademske zajednice te resornih ministarstava i institucija koje se bave promicanjem hrvatskoga jezika i kulture te međunarodnom suradnjom.

Okrugli stol je stol bio podijeljen na tri tematske cjeline.

U prvoj tematskoj cjelini *Hrvatski studiji u svijetu* sudjelovali su: prof. dr. Vinko Grubišić (Sveučilište Waterloo) s temom *Centar za hrvatske studije Sveučilišta Waterloo*; prof. dr. Boris Škvorc (Sveučilište Macquarie) s temom *Iskustva Sveučilišta Macquarie i Međunarodni centar za hrvatske studije u svijetu*; prof. dr. Henrik Heger (Sveučilište Sorbonna) s temom *Četvrt stoljeća Interdisciplinarnog programa Hrvatskih studija na Sveučilištu Pariz-Sorbonna (1981. – 2006.) – metodologija, strukture, djelovanje i pitanje opstanka*; prof. dr. Edo Pivčević (Sveučilište u Bristolu) s temom *Neka iskustva u izdavanju hrvatskog časopisa na engleskom*; prof. dr. Alojz Jembrih (Sveučilište u Zagrebu - Hrvatski studiji) s temom *Djelovanje prema Hrvatima u susjednim zemljama* te prof. dr. sc. Mislav Ježić (Sveučilište u Zagrebu - Filozofski fakultet) s temom *Zamisao stvaranja svjetske mreže hrvatskih studija*.

U drugoj tematskoj cjelini *Slavistika u svijetu* sudjelovali su: prof. dr. Jadranka Gvozdanović (Sveučilište u Heidelbergu) s temom *Slavistika Sveučilišta u Heidelbergu i razvoj kroatistike/kroatologije*; prof. dr. Elisabeth von Erdmann (Sveučilište u Bam-

bergu) s temom *Slavistika Sveučilišta u Bambergu i Njemačko društvo za kroatistiku*, prof. dr. Radoslav Katičić (Sveučilište u Beču – Sveučilište u Zagrebu) s temom *Hrvatski studiji u Austriji s posebnim osvrtom na bečku slavistiku* te doc. dr. sc. Mario Grčević (Sveučilište u Zagrebu - Hrvatski studiji) s temom *Poteškoće u priznavanju hrvatskoga jezika u inozemstvu*.

U trećoj tematskoj cjelini *Institucije za međunarodnu suradnju, oblici djelovanja i institucionalne mogućnosti unaprjeđenja hrvatskih studija u svijetu* govorili su: prof. dr. Radovan Fuchs (Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa); Bernarda Periš (Ministarstvo vanjskih poslova i europskih integracija); prof. dr. sc. Ivan Šimonović (Sveučilište u Zagrebu), prof. dr. Josip Milat (Filozofski fakultet u Splitu) te Lada Kanajet Šimić (Hrvatska matica iseljenika).

Skup je ocijenjen iznimno korisnim i potrebnim te su se svi sudionici složili da je promicanje hrvatskoga jezika i kulture pitanje nacionalnog identiteta. Zaključeno je da će se do idućega, koji će organizirati Filozofski fakultet Sveučilišta u Splitu, pokrenuta pitanja, interesi i mogućnosti vezani za Hrvatske studije u svijetu i nadalje razvijati i nadograđivati, od već postojeće institucionalne suradnje u vidu bilateralnih veza između sveučilišta, preko uspostavljanja mreže Centara hrvatskih studija u svijetu do razvoja te mreže i prihvaćanja jedinstvenog projekta (razmjena studenata i nastavnika, zajednički PhD programi, video nastavi i e-learning projekti, promocija hrvatskih kulturnih programa, ljetni tečajevi hrvatskoga jezika i kulture i sl.). ■

CB A round table discussion on Croatian studies around the world was held in Skradin May 5th and 6th, organised by the Croatian Studies of the University of Zagreb and with the participation of numerous distinguished guests from Croatia and foreign academic communities and the competent ministries and institutions involved in promoting the Croatian language and culture and international cooperation.

Boris Škvorc govori o Sveučilištu Macquarie i o Međunarodnom centru za hrvatske studije

Napisala: **Lada Kanajet Šimić** Snimila: **Petra Košutar**

PLOD LJUBAVI

Zapanjena sam, počašćena i zadivljena da su zemlja i narod koje volim dobili inspiraciju ovim pola stoljeća starim darom obitelji i prijateljima. To govori više o hrvatskoj kulturi nego što sam ja ikad mogla i pokušati obuhvatiti - Mary Kay Lončar

Mary Kay Lončar

Nedavno su čitatelji Matice mogli čitati o Mary Kay Lončar, američkoj Hrvatici rođenoj u Chicagu, čiji je obiteljski videozapis u zadnja tri mjeseca postao iznimno popularan u Hercegovini.

Prvi put sam Mary susrela godine 1983. u Zagrebu na Ljetnoj školi koju je HMI organizirao u suradnji s Kansas University. Dvadeset godina poslije ponovo smo se susrele na University of Chicago, gdje obje radimo: Mary Kay kao asistentica direktora u Medicinskom centru sveučilišta, a ja sam publicist i pisac u Uredu za publikacije. Tako sam zamolila Mary da mi kaže nešto više o toj fascinantnoj priči.

Njezin djed Radovan Lončar 1950-ih godina snimio je na 16-milimetarskom Kodakovu filmu u boji dirljive snimke ljudi, mjesta i kulture Širokoga Brijega i drugih dijelova Hercegovine i Hrvatske.

Napisala: **Susan Sorić**

Kad ih je prije nekoliko godina Mary otkrila u podrumu, shvatila je da je to važan dio njezine obiteljske povijesti. "Vrlo me je dirnuo taj materijal", kaže 44-godišnja Mary. "Potpuno me opčarao i oduševio, pa sam pomislila kako bi bilo dobro darovati ga rodbini, posebno onima koji se pojavljuju na snimkama. Htjela sam da osjete moje uzbuđenje i sreću." Mary je nagovorila obitelj da financiraju uređivanje i digitalizaciju snimljenih materijala, a kada god je imala vremena i sama je radila na tome, no, s obzirom na to da je bila samouka, trebalo joj je tri godine da dovrši posao.

Zatim je prošloga ljeta DVD kopije poslala rodbini u Hercegovini po svojem rođaku Krešimiru Lončaru, nadajući se da će po njemu dobiti povratne reakcije i informacije od rodbine kako bi identificirala osobe i zgrade na filmu. No, on je umro nekoliko mjeseci nakon povratka u Ameriku. Međutim, nakon nekoga vremena dogodilo se nešto nevjerovatno. "Video je krenuo poput šumskog

požara" priča dalje Mary. "Odjednom se o njemu počelo pričati na web-stranici Širokog Brijega. Pojavio se i na *You Tube.com*. Počela sam dobivati telefonske pozive, elektroničku poštu, a *Večernji list* je intervjuirao mene i moje roditelje. Zapanjilo me da su snimke mogega djeda imale takav učinak na tamošnje ljude. Očito je pogodilo u živac".

I koliko god su reakcije u medijima i na webu dirnule njih, toliko su dirnule i Mary.

"Govoreći iskreno, ono što me najviše iznenadilo, jest činjenica da je obiteljski film, po svemu sudeći, dodatno dobio na važnosti i pokrenuo je obnovu ponosa vlastitom kulturom. Zapanjena sam, počašćena i zadivljena da su zemlja i narod koje volim dobili inspiraciju ovim pola stoljeća starim darom obitelji i prijateljima. To govori više o hrvatskoj kulturi nego što sam ja ikad mogla i pokušati obuhvatiti". No, film je putovao i dalje od Hrvatske, tj. iz Amerike u Hrvatsku i natrag u Ameriku. Jedan Marijin prijatelj koji je nedavno bio u Las Vegasu susreo je hrvatskog taksi vozača koji je imao kopiju DVD-a. On mu je kazao da ju je dobio od obitelji koja živi u Splitu. Mary Kay kaže da je ovaj film dobio "vlastite noge i život", te da "skače" diljem zemaljske kugle. Posebno su je dirnuli komentari ljudi kod kojih su se zahvaljujući filmu, probudili osjećaji i ponos.

Drugima se pak svidjela glazba. "To me posebno razveselilo, a, budući da ne govorim hrvatski, nisam bila sigurna jesam li dobro izabrala pjesme vezano za neke određene scene. Možda će to izazvati novi interes za zaboravljenu glazbu i glazbenike", kaže Mary. Iako je svjesna opasnosti od ilegalnog kopiranja DVD-a, ona se nada da to neće biti zlorabljeno, jer bi se time ocrnila svrha ovoga filma. Također su je dirnula pisma i elektronička pošta, često od nepoznatih osoba, ali i od rodbine koju nije vidjela 24 godine.

Iz obiteljskog foto albuma
(Hercegovina, 1926.)

Obiteljska slika Lončarevih 50-ih
godina prošlog stoljeća

“Primila sam prekrasno pismo od rođakinje koja živi u Zagrebu. Iznenadila sam se kad je u pismu spomenula da je na Internetu tražila moju kućnu adresu. Iako nije bila sigurna da ju je našla, svejedno je poslala pismo koje je, srećom, stiglo do mene.

Tako sam više saznala o njoj i o njezinoj obitelji. I ona mi je zahvalila na prekrasnom daru – DVD-u.

Jako me dirnula njezina ljubaznost. Ona je, među ostalim, izjavila da je naj-

važnija stvar u životu obitelj, jer krv nije voda”, kaže dalje Mary.

Inače, Mary vjeruje da, ako slijedite svoju pasiju, dobre stvari se događaju. “A meni su se dobre stvari počele događati otkako sam dala u javnost ovaj film. Sva-ka od tih scena je kao mala gruda zlata sreće i veselja za mene, jer shvaćam da i drugi dijele te osjećaje sa mnom”. Njezin put u Hercegovinu ovoga mjeseca, koji je bio planiran prije ovih uzbuđenja oko filma, bit će upravo zbog toga znatno

drukčiji negoli inače. To će također biti i prigoda za nju i njezinu osamnaesto-godišnju nećakinju Jennu, koja putuje s njom i s Marijinom mamom Sandrom, da bi podijelile nešto njezine ljubavi za sve što je hrvatsko. “Ovo će biti prvi put da Jenna dolazi u Hrvatsku. I ja sam vrlo uzbuđena, jer ću je upoznati s našom obitelji i rodnim mjestom njezina pra-djeda. Nadam se da će se u nje pojaviti ljubav i da će prigriliti ovu zemlju i njezin narod isto toliko koliko sam i ja”. ■

WHAT BEING A CROATIAN-AMERICAN MEANS TO ME (BY MARY KAY LONCAR, THIRD-GENERATION CROATIAN-AMERICAN)

It means being Catholic and having a devotion to Mary. Croatian is synonymous with Catholicism to me. I saw this intimately through the daily life of my Croatian grandmother who made the sign of the cross and said grace at every meal, even silently to herself at McDonald's. I remember the way she'd also make the sign of the cross when passing a Catholic church; how she always had a rosary on or near her; how she regularly attended Sunday mass and all First Friday and First Saturday services;

Djed Radovan i
unuka Mary

and how she voluntarily abstained from eating meat on Fridays.

It means inheriting a “celebratory” gene. Croats love to celebrate: to sing, to dance, to eat, to drink, to converse, to laugh.

It means being a gracious host and putting out something to eat and drink for all visitors.

It means housing relatives from Europe for weeks at a time.

It means greeting your very-Croatian relatives with a double-cheek kiss.

It means loving your family more than life itself.

It means knowing what “Stari Kraj” means - even if you can't spell it correctly.

It means regularly asking people whose names end in “ich” or “ic” if they are Croatian.

It means the unseen bond created if they are Croatian and you reply with a smile, “I'm Croatian too!”

GOSTOVANJE GUDAČKOG KVARTETA PORIN U ARGENTINI

ARGENTINA - Koncertnim nastupom na najjužnijem festivalu klasične glazbe na svijetu - Ushuaia 2007. završilo je potkrajem travnja gostovanje Gudačkog kvarteta *Porin*, koji je zajedno s kontrabasistom Nikšom Bobetkom priredio četiri iznimno zapažena koncertna nastupa u Argentini. Gostovanje *Porina* u Argentini organiziralo je veleposlanstvo RH u Buenos Airesu. Nakon nastupa u Buenos Airesu, Rosariju, kulminacija gostovanja Gudač-

kog kvarteta *Porin* bio je nastup u sklopu festivala Ushuaia. Nastupe naših mladih glazbenika s velikom su radošću i ponosom dočekali naši iseljenici na krajnjem jugu Argentine, a Hrvatski klub iz grada Ushuaia u znak zahvale uručio im je nakon završetka koncerta prigodne darove.

HRVATSKI DJEČJI FESTIVAL U MALMÖU

ŠVEDSKA - U organizaciji Odbora učitelja hrvatskoga jezika u Švedskoj u Malmöu je 21. travnja održan 3. Hrvatski dječji festival u Švedskoj. Festival je okupio 85 sudionika, od 6 do 16 godina, iz svih krajeva Švedske. Domaćin mu je bio NK *Croatia*, klub koji ove godine slavi 45 godina postojanja. Tijekom trosatnoga programa dvjestotinjak posjetitelja, među kojima i predstavnik našeg veleposlanstva Vicko Dobrošević, pratilo je recitiranje, skečeve, pjevanje i ples djece. Pjevalo se i recitalo, glumilo na hrvatskome jeziku na oduševljenje prisutne publike. Organizator Festivala djeluje u sklopu Hrvatskoga saveza na promicanju i zaštiti hrvatskoga jezika unutar švedskoga obrazovnoga sustava. Prije početka programa zainteresiranima su podijeljene brošure o mogućnostima stipendiranja učenja hrvatskoga jezika pripadnika hrvatske zajednice u Švedskoj.

FOLKLORAŠKI SKUP U CHICAGU

SAD-UChicagoje21.travnjaudvoraniHermanHallAuditoriumodržan trećigodišnjikoncertfolklornihgrupakojenoseimeKardinalStepinac.DomaćinkoncertabilajeHrvatska školaKardinalStepinacizChicaga,a nastupile su folklorne grupe iz Chicaga, New Yorka, Montreala i Windsora, koje već dugi niz godina aktivno djeluju diljem Amerike i Kanade. Folklorne grupe izvele su niz plesova i pjesama iz svih dijelova Hrvatske, te plesove iz Bosanske Posavine. Osim plesa i tamburice, gost večeri bio je i Mario Romanović, pjevač-gitarist iz Chicaga. Na koncertu se okupilo oko 450 gostiju, a sve nazočne pozdravili su generalna konzulica Marica Matković i fra Ljubo Krasić, ravnatelj Hrvatskoga etničkoga instituta i predsjednik Hrvatskih škola Amerike i Kanade.

SUSRET HRVATSKE KATOLIČKE MLADEŽI U OFFENBACHU

NJEMAČKA - Jubilarni, trideset i peti susret hrvatske katoličke mladeži iz hrvatskih katoličkih misija i zajednica Njemačke s 23. Biblijskom olimpijadom o temi "Što je Crkva?" održan je u subotu, 28. travnja u Kulturnom i sportskom centru "Marinsee" u Heusenstammu kod Offenbacha, u organizaciji Hrvatskoga dušobrižničkog ureda iz Frankfurta. Susret na kojem se okupilo više od 1 000 sudionika iz cijele Njemačke započeo je misnim slavljem koje je predvodio ravnatelj dušobrižništva za Hrvate u inozemstvu don Ante Kutleša. Prvo mjesto na Biblijskoj olimpijadi osvojila je skupina Mainz II., drugo skupina HKM Wuppertal, dok je treće mjesto osvojila skupina Main-Taunus/Hochtaunus III.

HUMANITARNA PRIREDBA U SAO PAULO

BRAZIL - Društvo prijatelja Dalmacije i mladež Rotary kluba iz São Paula priredili su 13. ožujka dobrotvornu večeru u korist pomoći Hrvatskoj u razminiranju. Uz tipičnu hrvatsku večeru, gosti su mogli uživati u nastupu folklorne grupe Jadran koja je izvela splet hrvatskih plesova. Humanitarnoj priredbi odazvali su se i počasni konzul RH u São Paulu Osvaldo Julio Muller da Silva i dogradonačelnik São Paula Adilson Amadeo.

KONCERT MIJE ELEZOVIĆ ODUŠEVIO HRVATE U BADENU

ŠVICARSKA - Proljetni koncert 2007. Hrvatskoga humanitarnoga foruma, Hrvatskoga kulturnoga kluba Baden i Hrvatskoga inženjerskoga društva Švicarske, na kojem je nastupila hrvatska koncertna pijanistica Mia Elezović, opet je oduševio brojnu hrvatsku i švicarsku publiku, koja se okupila 20. travnja u koncertnoj dvorani vile Boveri u Badenu. Odgovarajući na buran pljesak i ovacije publike, Mia Elezović se nakon sjajnoga nastupa odužila dvjema skladbama i odsvirala simfonijsku etidu Roberta Schumanna i etidu Sergeja Rachmanjinova.

KNJIGA "ŽENE U DOMOVINSKOM RATU" PREDSTAVLJENA U BUENOS AIRESU

ARGENTINA - Na sajmu knjiga u Buenos Airesu predstavljena je knjiga "Žena u Domovinskom ratu - Snaga ljubavi", španjolski prijevod. Najveća dvorana sajma bila je ispunjena s 400 posjetitelja koji su s velikim zanimanjem slušali o istinitim zapisima o snazi žene, ljubavi, odgovornosti, prema domovini u vremenu agresije. O ovim istinitim zapisima žena govorile su inicijatorica i urednica Marija Slišković predsjednica udruge "Žene u domovinskom ratu" i Vera Jurčević koordinatorka žena Petrinje. Predstavljanju uz veliki broj Hrvata i Argentinaca nazočili su veleposlanica RH Mira Martinec, predsjednica koordinacije udruga Hrvata Iva Vidić.

UČENICI IZ BELGIJE U DUBROVNIKU

DUBROVNIK – U organizaciji udruge inovatora Hrvatske, Hrvatske zajednice tehničke kulture, a pod pokroviteljstvom Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa grupa učenika Hrvatske dopunske škole iz Belgije sa svojom učiteljicom Lucijom Prskalo došla je u posjet Dubrovniku. Povod za dolazak učenika iz Belgije jest natjecanje mladih hrvatskih tehničara. Ovaj posjet ostvaren je kao nastavak suradnje s Hrvatskim dopunskim školama iz Bruxellesa i Antwerpena. Posjet učenika Hrvatskoj organiziran je i u svrhu druženja mladih i što bolje usavršavanja hrvatskog jezika.

OBLJETNICA HRVATSKE ŽUPE U MILWAKEEU

SAD - U Milwaukeeju je 29. travnja svečano proslavljena 90. obljetnica postojanja hrvatske katoličke župe Srca Isusova. Svečano misno slavlje predvodio je fra Marko Puljić, kustos hrvatske franjevačke kustodije Sv. obitelji iz Chicaga. Svečanom su događaju nazočili ugledni gosti iz Hrvatske, potpredsjednik Hrvat-

skog sabora Luka Bebić sa suprugom, general Ivan Kapular, veleposlanik RH u Washingtonu mr. Neven Jurica i drugi ugledni gosti. Slavlje je okupilo oko 500 Hrvata. Nakon misnoga slavlja proslava se nastavila u dvorani crkve koja je okupila veliki broj Hrvata. U pozdravnom slovu nazočnima se obratio veleposlanik RH u Washingtonu, mr. Neven Jurica i predsjednik Hrvatskog sabora Luka Bebić koji je hrvatskoj župi Srca Isusova u ime Hrvatskoga sabora darovao povelju Bašćanske ploče.

KONCERT CROATOANA IZ OTTAWE

KANADA - Na tradicionalnome 29. koncertu folklornoga ansambla Croatoan iz Ottawe, održanom 28. travnja u koncertnoj dvorani Sveučilišta Carleton uručena je novčana donacija ansamblu u iznosu od 15 000 CAD, koji je dodijelila fondacija Vlade kanadske provincije Ontario radi kupnje novih instrumenata u Hrvatskoj. Time će se zamijeniti instrumenti od kojih su mnogi stari 30 godina te omogućiti nastavak poduke mladih generacija u glazbi i plesu. Na svečanosti večeri sudjelovali su veleposlanica RH u Kanadi Vesela Mrđen Korać. Saša Muradori, predsjednik ansambla *Croatoan*, koji ima 70 članova u dobi od 4 do 65 godina, zahvalio je svim institucijama i pojedincima koji su ansamblu pružili neki oblik potpore.

TRIBINA "KOJI ZNAČAJ IMAJU HRVATI U ŠVICARSKOJ JAVNOSTI?"

ŠVICARSKA – Nedavno je u prostorijama Hrvatskog instituta u Badenu održana tribina "Koji značaj imaju Hrvati u švicarskoj javnosti?". Nakon uvodnog izlaganja Tihomira Nuića, autora i urednika rubrike *Kultura* na portalu *croatia.ch*, na tribini su raspravljali: Zoran Knežević, glavni urednik Hrvatskog kulturnog radija, Zdenko Jelčić, akademski glumac, Sandi Paučić, ravnatelj na *F+F Schule für Kunst und Mediendesign Zürich* i galerist, i Tomislav Kokot, član Gradskog vijeća u Badenu. Tribinu je vodio Damir Petkov iz Hrvatskog instituta. Glavni je naglasak da, ako savjesno i dobro radiš svoj posao, okolina će te cijeniti po rezultatima posla, a ne po zemlji iz koje dolaziš.

U SYDNEYJU OBILJEŽENA POGIBIJA ZRINSKOG I FRANKOPANA

AUSTRALIJA - Hrvatsko-australsko literarno i umjetničko društvo (HALUD) iz Sydneyja, održalo je početkom svibnja u društvenim prostorijama HD "Sydney", u Punchbowlu, Književno popodne s programom kojim je obilježena 336. pogubljenje hrvatskoga Petra Zrinskog i Frana Krstu Frankopana. U programu su nastupili članovi HALUD-a.

POTPREDSEDNIK SABORA LUKA BEBIĆ NA SVEČANOST HRVATSKO-AMERIČKOG UDRUŽENJA

SAD - Hrvatsko-američko udruženje (CAA), nestranačka organizacija američkih Hrvata, osnovana u veljači 1990. god., svečano je u Chicagu proslavila 17. obljetnicu svojeg aktivnog djelovanja – lobiranja za interese Republike Hrvatske u Kongresu, State Departmentu, Bijeloj kući i drugim američkim vladinim institucijama. Glavni gost svečanosti bio je potpredsjednik Hrvatskog sabora Luka Bebić, a prisutan je bio i general Ivan Kapular te diplomatski predstavnici RH u SAD-u. Obljetnica je obilježena gala banketom u Hrvatskom kulturnom centru za oko 150 prisutnih gostiju.

SUSRET U GEELONGU

AUSTRALIJA - U petak 20. travnja u Centru hrvatske zajednice u Geelongu priređena je tradicionalna riblja večera na kojoj su u ovoj prigodi kao posebni gosti sudjelovali nedavno imenovani konzul RH Dubravko Belavić te gotovo cijelo osoblje Generalnoga konzulata RH u Melbourneu. Večera je bila prigoda da se naši konzularni predstavnici bolje upoznaju s djelovanjem hrvatskih udruga u Geelongu. Druženju su bili nazočni članovi Uprave Centra te najistaknutiji članovi svih društava pri Centru: HKUD Lado, HDZ i Umirovljeničko Društvo.

DODIJELJENE NAGRADE "ZLATNI CVIT"

NJEMAČKA - U ponedjeljak 30. travnja u Midas Lounge Ambiente u Grosskrotzenburgu, u nazočnosti velikoga broja osoba iz crkvenog, diplomatskog, javnog i kulturnoga života Hrvatske i Njemačke, u ime hrvatskoga dnevnika *Slobodna Dalmacija* dodijeljene su nagrade *Zlatni cvit* za izniman doprinos podupiranju hrvatske kulture, gastronomije i poduzetništva u Europi. Čitatelji *Slobodne Dalmacije* u Europi svojim su glasanjem izabrali Hrvatsku katoličku misiju Berlin kao najpopularniju hrvatsku misiju. Za najbolju folklornu skupinu izabrana je folklorna skupina HKM Koblenz *Dukati*. Za najbolji pjevački zbor izabran je zbor Hrvatske zajednice iz Berlina *Zlatno klasje*. Najuspješnijim hrvatskim restoranom proglašen je restoran *Ponistra* iz Velberta, dok je najuspješnijim hrvatskim poduzetnikom u iseljeništvu proglašen dr. Ćiril Zovko.

TURNIR U GOLFU I OPROŠTAJ FRA DRAGE VUJEVIĆA U JOHANNESBURGU

JUŽNA AFRIKA - Pod nazivom "Hrvatski dani golfa" u nedjelju 6. svibnja u Pollok golf klubu u Springsu održan je prvi natjecateljski susret iseljenika golfera hrvatskoga podrijetla iz Johannesburga i okolice. Susret je održan pod pokroviteljstvom VRH u Pretoriji, a povod mu je bio oproštaj s hrvatskim misionarom, fra Dragom Vujevićem, koji uskoro završava svoju trogodišnju misiju u siromašnom crnačkom prigradskom naselju Sebokengu, smještenom nedaleko od Johannesburga.

NAGRAĐEN MILJENKO GRGICH

SAD - Hrvatskom iseljeniku i poznatom vinaru Miljenku Grgichu 30. travnja uručena je nagrada "Global Citizen Award", koju mu je za doprinos razminiranju Hrvatske dodijelila humanitarna udruga Roots of Peace. Grgich je donacijama osigurao novac za razminiranje i pomagao djelovanje Udruge u Hrvatskoj.

"Hrvatska ženska liga" na Novom Zelandu

Hrvatska ženska liga na sastanku u veljači 2007.

Hrvatski dom u Aucklandu na Novom Zelandu

U sklopu Hrvatske zajednice u Aucklandu na Novom Zelandu osnovana Hrvatska ženska liga odmah nakon što je rođena država Hrvatska. Sudionice su jake aktivistice, što se vidi iz svakodnevnoga reda sastanka, koji su priredile u veljači 2007. godine u Aucklandu, komentirajući prijedloge i rješavajući ih na najbolji

Napisala: **Gordana Zambeli**

moguću način. Među njima su neke spisateljice, slikarice, učiteljice, medicinske sestre, koje svojim entuzijazmom uporno čuvaju nacionalni identitet iseljenih Hrvata na Novom Zelandu.

Okupljaju se u svojemu, Hrvatskom klubu jednom mjesečno, a po potrebi se sastaju i više puta, kad rasprave i rješavaju tekuće probleme u domicilnoj zemlji, kao i one koji ih povezuju s matičnom zemljom. U prostoru difuznih kultura održavaju svoju etničku osobitost. Vidljivo je

to sa slika koje govore više od tisuću riječi. Slike su uramljene na zidovima Hrvatskog doma u Aucklandu, s kojih se očituju prvi aktivisti, predsjednici Hrvatske etničke zajednice, slike s nastupa u autentičnim nošnjama iz brojnih i raznolikih krajeva Hrvatske, koji su se održavali u prvih 16 godina postojanja države Hrvatske.

Zdenka Batistić zanosna je, poletna predsjedateljica Lige, po edukaciji učiteljica, koja u slobodno vrijeme podučava engleski jezik na Auckland University, a svojom snagom i ljubavlju rođena je voditeljica. Zdenku Batistić vidjet ćemo i ovoga ljeta u Hrvatskoj, kamo će vjerojatno donijeti poruke rodbine i prijatelja još živućim vremešnim hrvatskim ljudima uz obale Dalmacije. Naime, Zdenka često dođe sa svojim suprugom, podrijetlom s Korčule, na Jadran i odvoji svoje dragocjeno vrijeme da bi prenijela poruke onih koji ne mogu više niti pisati niti putovati. Zdenka je gotovo nezamjenjiva voditeljica Hrvatske ženske lige u Aucklandu. ■

HRAM PATNJE I NADE

Oni koji se kojom nesrećom nađu u bolnici uvijek mogu računati na pomoć i utjehu bolničkog dušobrižnika. No župa svete Barbare u zagrebačkoj bolnici Rebro posebna je priča, pa je to i bio razlog mojem posjetu. Evo te priče.

Gradnja velebne bolnice Rebro završena je ratne, 1942. godine. U to vrijeme bila je to najveća bolnica od Beča do Soluna. Iste godine, točnije 1. travnja, tadašnji nadbiskup Alojzije Stepinac osniva župu sv. Barbare uz izgradnju crkve i župnog ureda. Nakon dolaska komunista godine 1945. ukida se zaklada, oduzimaju se župne prostorije i crkva. No župnici nastavljaju raditi iz stana sestara sv. Križa i samostanske kapelice sve do godine 1993. Tada hrvatska država vraća župnu crkvu, koju posvećuje kardinal Franjo Kuharić, a godine 1996. vraćen je i župni ured, a time počinje i novo razdoblje u životu župe. Nakon četvorice sada već pokojnih župnika, na župu dolazi sadašnji župnik vlč. Zdenko Perija s kojim sam i obavio ovaj razgovor. Rođen u Kupresu 1964., došao je u Zagreb 1984., a ovdje je župnik 12 godina.

Što ste zatekli kada ste došli na ovu župu?

— Došao sam u jedno specifično vrijeme, nakon "Oluje" na poziv kardinala Kuharića i pomoćnog biskupa Marka Culeja. Župni ured i crkva bili su u povratu tako da sam prvih godinu dana bio podstanar, no druge godine konačno smo se preselili u naš župni ured koji je protekle 23 godine bio patološki odjel bolnice. Dali smo se onda na uređenje prostora i dovršenje pravnih postupaka. To je završeno 2003., kada je bolnička uprava vratila zemljište i crkvu Zagrebačkoj nadbiskupiji. Dali smo se na uređenje potkrovlja župnog ureda koji smo nazvali Pastoralnim centrom za pomoć bolesnima.

To je, dakle, bio novi projekt?

— Tako je. Od početka rada u bolnici susreo sam se s potrebama ljudi koji traže prenoćište da bi bili uz svoje, najprije, majke s djecom, novorođenčadi ili oboljelom, a zatim oboljeli od leukemije i od drugih teških bolesti. Najprije sam tražio i nalazio dobronamjerne susjede koji su bili spremni izaći u susret, no, kada je propala krovna ploča na župnom domu, odlučio sam staviti kosi krov i time je stvoren prostor u kojem sam sagradio pet malih apartmana, 150 četvornih metara potpuno opremljenih, uz nusprostorije, s posebnim ulazom.

Početni novac (5 500 eura) za projekt dala je udruga Colping sa sjedištem u Kölnu.

Kako se može dobiti smještaj?

— Uz preporuku župnika iz kraja odakle pacijent dolazi, ili neke odgovorne

Crkva i župni stan - KBC Rebro, Zagreb

osobe od povjerenja. Dolaze nam iz svih krajeva Hrvatske i BiH, bez obzira na vjeru ili nacionalnu pripadnost. Boravak je besplatan, a dužina stanovanja neograničena, ovisno o stvarnoj potrebi. Kada imate protok od oko 6 000 ljudi, onda treba voditi računa o tome da se svakomu u potrebi izađe ususret, ali uz poštovanje prioriteta. Do sada, hvala Bogu, nismo imali tih problema.

Vi ste također pokrenuli i akciju za nabavu inkubatora bolnici Rebro?

— Da. Župni ured i župni Caritas sv. Barbare pokrenuli su akciju i već nabavili najsuvremeniji inkubator za potrebe novorođenčadi u Zavodu za neonatologiju i intenzivno liječenje KBC-a Rebro Zagreb. Cijena je uređaja nešto više od 280 000 kn i mi smo ga prije gotovo godinu dana predali na uporabu, uz napomenu da ga do kraja trebamo otplatiti za koji mjesec. Već je spašen lijepi broj novorođenčadi. Organizatori velikoga humanitarnog koncerta Ramske zajednice u "Lisinskom" obećali su nam dio njihovih prihoda kao donaciju, a ovom prigodom pozvao bih i sve Hrvate diljem svijeta da nam se priključe.

Nadam se da će veliko hrvatsko srce još jednom zakucati za našu dječicu o kojoj se Vi tako brižno skrbite!

Broj deviznog računa kod Erste banke:
703000000-01651522
Matični broj: 01 651552
IBAN: HR3824020061100404689

CB An interview with Rev. Zdenko Perija who is in charge of a little church of Santa Barbara within the Rebro hospital. This unusual parish has apartments to accomodate parents with sick children reciving treatment.

Razgovarao i snimio: **Nenad Zakarija**

Mirisni suvenir koji promovira svoj krajolik

“Brač fini sapuni” tvrtka je koju karakterizira mali obiteljski obrt u Postirama na otoku Braču, koju uspješno vodi obitelj Šantić. Vlastitom inovacijom tvrtka izrađuje mirisne sapune na bazi maslinova ulja, uz dodatke eteričnih ulja, različitih ljekovitih mirisa i svojstava. Tvrtka je dobila pravo korištenja znakom “Izvorno hrvatsko” HGK-a

Od kada je Joško Šantić s obitelji krenuo s proizvodnjom malih mirisnih prozirnih sapuna, izrađenih na bazi maslinova ulja, uz dodatak eteričnih ulja, ubrzo su oni postali prepoznat-

ljiv hrvatski proizvod, koji se ubrzo okitio mnogim priznanjima i nagradama, kao i etiketom “Izvorno hrvatsko” HGK-a.

Riječ je o maloj obiteljskoj tvrtki u kojoj se ručno izrađuju prirodni sapuni po stoljetnoj recepturi. - Svi su naši sapuni ručno rađeni i rezani, te je svaki sapun unikatan. Napravljeni su na bazi djevičanskoga maslinova ulja s otoka Brača. Oni su deklarirano potpuno prirodni i bez ikakva konzervansa. Sadrže isključivo ulja biljnog podrijetla. Eterična ulja svakom sapunu daju specifična

ljekovita svojstva i miris biljaka od kojih su dobiveni. Pjena sapuna napravljena je od posebnih biljaka, a sastav sapuna vidljiv je na omotu i napisan je po medicinskom pravilu i standardu EU. Stalna ugovorna kontrola ulaznih sirovina i izlaznih proizvoda, provodi se u ovlaštenom laboratoriju. Oni su uistinu autentičan hrvatski suvenir - pojašnjava Joško Šantić

Nakon prvotne ideje da naprave originalan hrvatski suvenir, Šantićevi razmišljaju kako istodobno moraju napraviti i dobar kozmetički proizvod. - Tako je napravljen proizvod koji je dio podneblja u kojemu je stvoren. Zato smo cijelomu projektu i dali ime “Brač fini sapuni”. Na taj smo način definirali uže i šire zemljopisno područje suvenira. Formirali smo paletu proizvoda koju možemo predstaviti kao turističku kartu Hrvatske, vjerujući kako će turisti nakon godišnjeg odmora i povratka u svoja odredišta, rado osjetiti miris podneblja u kojima su se odmarali, kaže Šantić.

Tako je kozmetička nautička karta Hrvatske postala prepoznatljiva u sapunima: Brijuni (mandarina), Istra (smilje), Kvarner (bor), Pag (kadulja), Plitvice (majčina dušica), Brač (ružmarin), Hvar (lavanda), Vis (gospina trava i limun), Makarska (kamilica i bademovo ulje), Mljet (menta), Korčula (bosiljak), Dubrovnik (lovor), te sapun stvoren od maslinova ulja na bazi ruže, nazvan poljupcem neba, koji je posvećen Međugorju.

- Sapun *Aurum Croaticum* zaokružio je sve naše sapune. U njemu je također baza djevičansko maslinovo ulje koje se od davnina naziva tekućim zlatom. Sva naša eterična ulja koja su (pet vrsta-kompozicija) stavljena u taj sapun, naše su zlato, a umjesto našeg sunca, koje nismo mogli staviti u sapun, stavili smo u listiće 23 K zlata. Tako smo dobili sapun *Hrvatsko zlato*, simbolični spoj čiste prirodne flore, sunca i mora našeg Jadrana, pojašnjava Joško.

Ovaj novi hrvatski *brand* pod nazivom “Brač fini sapuni” kao izvorni hrvatski proizvod ubrzo je osvojio hrvatsko tržište, a kao kozmetičko-higijenski proizvod i hrvatski suvenir, može se kupiti i diljem svijeta: Njemačka, Austrija, Kanada, Švedska, Velika Britanija, Novi Zeland, Slovenija itd.

Taj mirisni hrvatski suvenir proizašao iz obiteljske radionice Šantić, a kuha se u maloj sapunjari pokraj doma obitelji Šantić. Budući da je Joško želio posve prozirni sapun od maslinova ulja, zatražio je stručnu pomoć od zagrebačkog Laboratorija “Dr. Đanić”. Kada su mu nakon šest i pol mjeseci pokusa javili da su uspjeli dobiti prozirni sapun, nitko nije bio sretniji od Joška, jer

se ostvario njegov san. Potom Joško zajedno sa suprugom Vivijan pohađa poduku u Đanićevu laboratoriju. Nakon završetka kemijske škole u Splitu, koju izvanredno završava, Joško, inače električar po struci, uključuje se u projekt kojemu su potporu dala i djeca. Svatko od njih obavlja svoj dio posla. Tako je Marin (student ekonomije) zadužen za marketing, sestra mu Jelena za-

jedno s majkom preuzela je brigu o papirologiji, Luka s ocem izrađuje sapune, a najmlađi Ivan stavlja datume i broj pasice.

Mnogo je planova za budućnost u obitelji Šantić, no, budući da su složna i radišna obitelj, valja vjerovati da će u tome i uspjeti. I kako je zajedno s kompanjom Nikšom Petrovićem putem dua "Dva Bračanina" dalmatinskom pjesmom diljem Europe Joško uveseljavao naš puk željan svoje "pisme", tako sada originalnim suvenirima uveseljava mnoge u domovini i izvan nje. ■

CB Ever since Joško Šantić and his family launched the manufacture of small, transparent aromatic soaps based on olive oil with added essential oils, they have quickly gone on to become a recognisable Croatian product that soon became the recipient of numerous recognitions and awards and the Croatian Chamber of the Economy's "Originally Croatian" label.

Nacionalni sajam pršuta "Sinj 2007"

Stručno povjerenstvo, sastavljeno od renomiranih stručnjaka iz područja tehnologije mesa i gastronomije, najboljim pršutom proglasilo je proizvod mesnice "MEL" iz Hrvaca

Vlasnici nagrađenih pršuta s priznanjima

Ministar Petar Čobanković na Drugom nacionalnom sajmu pršuta u Sinju

Drugi nacionalni sajam pršuta "Sinj 2007", koji je pod pokroviteljstvom Vlade RH, Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodnoga gospodarstva, te Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva, održan 21. i 22. travnja ove godine u sinjskom hotelu "Alkar", okupio je više od 39 izlagača iz cijele RH. Izrezano je više od 200 pršuta čiji se miris širio i izvan hotelskoga kruga, a mnoštvo posjetitelja zacijelo je uživalo u toj gastronomskoj deliciji, kao i u ponuđenoj panceti, sirevima, salami i slične raznolikim proizvodima.

Napisao i snimio: **Nedjeljko Musulin**

Naime, Drugi nacionalni sajam pršuta "Sinj 2007", čiji je organizator sinjski Poduzetnički centar d.o.o., a suorganizatori Grad Sinj i Splitsko-dalmatinska županija, imao je promotivni i edukativni karakter. Proizvođači pršuta informirani su i o tehnologiji obradbe toga proizvoda i mogućnostima njegove zaštite, oznakama kvalitete; o tržištu i kooperaciji s uzgajivačima svinja... U sklopu Sajma održani su i susreti s predstavnicima udruga proizvođača pršuta gotovo iz cijele Hrvatske, stočne hrane, trgovačkih lanaca... Ta je manifestacija ujedno bila i mjesto razmjene novih ideja, inicijativa i iskustava kako bi se i gastronomska ponuda RH mogla učiniti konkurentnijom na svjetskom tržištu. No, cilj je Sajma

bio i poticanje izgradnje novih pogona i otvaranje radnih mjesta poput projekta Jakova Lovrića u Hrvacama kod Sinja koji je najavio izgradnju nove pršutane kapaciteta za čak 250 tisuća pršuta.

Stručno povjerenstvo, sastavljeno od renomiranih stručnjaka iz područja tehnologije mesa i gastronomije, na čijem je čelu bio prof. Romano Božac, kao voditelj projekta zaštite dalmatinskoga pršuta, ocijenilo je kvalitetu i specifičnost izloženih pršuta. Najboljim pršutom proglasilo je proizvod mesnice "MEL" iz Hrvaca koji je dobio zlato, a drugo mjesto i srebro osvojio je pršut "Vajde" pršutane Milović Zagora, treće "Mateš" Jasenice-Obrovac Dalmatinski i mesna industrija "Pivac" iz Vrgorca. ■

Dani hrvatsko-austrijske kulture i prijateljstva

Pod nazivom Kultura spaja u Salzburgu su 21. travnja 2007. počeli "Dani hrvatsko-austrijske kulture i prijateljstva" koji će trajati do kraja ove godine

Izaslanstvo iz Hrvatske na prijemu u Poglavarstvu grada Salzburga

Dani hrvatsko-austrijske kulture i prijateljstva otvoreni su 21. travnja izložbom hrvatskih obrta u salzburškoj ustanovi za njegovanje narodnih običaja (do 31. svibnja), a u programu otvorenja nastupili su folklorni ansambl Linđo iz Dubrovnika, folklorna skupina "Hrvatski dom" iz Linza, Etnoorkestar "Vilingora" iz Zagreba i austrijska folklorna skupina "D'eglseer" iz Elsbechena. Voditeljica područnog ureda Hrvatske matice iseljenika iz Dubrovnika Maja Mozara u sklopu svečanosti predstavila je godišnjak *Hrvatski iseljenički zbornik* i časopis *Matica*, koji su namijenjeni Hrvatima izvan domovine, te knjigu *U službi domovini* dr. Hrvoja Kačića. Uoči te priredbe održan je u Zemaljskom parlamentu Salzburga susret predstavnika grada Salzburga i izaslanstva Dubrovnika, na kojemu je izražena želja da se ta dva kulturna središta Hrvatske i Austrije - Salzburg i Dubrovnik - pobratime radi jačanja kulturnih i gospodarskih veza. Upravo je Matičin područni ured iz

Napisala: **Vesna Kukavica**

Dubrovnika prije dvije godine započeo kulturnu suradnju s tom austrijskom regijom u kojoj živi oko 12 000 Hrvata. Organizaciju Dana hrvatsko-austrijske kulture i prijateljstva, u sklopu koje će do kraja godine u Salzburgu biti održane brojne priredbe, potpisuju Hrvatska kulturno-umjetnička udruga "Hrvatski san", salzburška udruga Volkskultur i Ustanova za njegovanje austrijskih narodnih običaja "Heimatwerk" u Salzburgu.

HRVATSKA KATOLIČKA MISIJA DUHOVNO I KULTURNO SREDIŠTE HRVATA U SALZBURGU

Hrvatskoj katoličkoj misiji (HKM) u Salzburgu, koja djeluje već 60 godina, gravitira oko desetak tisuća Hrvata koji, osim u pokrajini Salzburg, žive i u dijelu Gornje Austrije i u dijelu Bavarske. U prostorijama Misije održava se i hrvatska dopunska nastava koju polazi 148 učenika. Misija pomaže i u organiziranju natjecanja u hrvatskoj nogometnoj ligi. Sve u svemu, HKM u Salzburgu je, što se tiče Hrvata i Hrvatske, *Katica za sve*. Još prije četiri godine pokrenuti

su razgovori između hrvatskog veleposlanstva sa sjedištem u Beču i predstavnika svih osam hrvatskih katoličkih misija sa sjedištima u Austriji. Inicijator je bio ondašnji veleposlanik gospodin prof. dr. Ivan Ilić. Razgovaralo se o mogućnosti što bolje i tješnje suradnje. Još konkretnije o uspostavi konzularnih dana u centrima u kojima djeluju hrvatske katoličke misije. Rečeno je da bi, uz Feldkirch i Innsbruck, trebalo uvesti i konzularne dane i u Salzburgu. Hrvatsku dopunsku nastavu, koja se održava u misijskim prostorijama, trebalo bi 'oslužbeniti'. Odgovarajuće državne institucije trebale bi na kraju godine učenicima koji pohađaju takvu dopunsku nastavu dati i odgovarajuće svjedodžbe. Na žalost nekoliko desetaka tisuća Hrvata i Hrvatica koji žive i rade na ovim područjima sve je ostalo samo na dogovoru, kazao je voditelj HKM-a pater Vjenceslav Janjić. ■

CB The Days of Croatian-Austrian Culture & Friendship kicked off April 21st under the title Culture Connects and will run through to the end of 2007. The event was opened with an exhibition of Croatian crafts and a presentation of CHF publications organised by the CHF branch office in Dubrovnik.

Nastup folklornog ansambla LINĐO iz Dubrovnika

Zaboravljeni govor i razgovor

U posljednjih desetak godina mlađi naraštaj postupno prestaje upotrebljavati riječi *govor* i *razgovor* i zamjenjuje ih riječima *priča*, *pričanje*, *pričati*. Od mladih tu naviku sve više preuzimaju i stariji, posebice oni manje obrazovani

Vjerujem da svi govornici hrvatskoga jezika dobro znaju značenje glagola **govoriti** i **razgovarati**, odnosno imenica **govor** i **razgovor**. Govor je prirodna sposobnost čovjekova da se sporazumijeva i razmjenjuje misli i razmišljanja s drugim ljudima. Za čovjeka s izraženom sposobnošću uvjeravanja drugih ljudi u svoje stavove, kaže se da je **dobar govornik**. Zbog toga se od antičkoga doba pa dalje stoljećima njegovalo **umijeće govorništva**. U dijalektologiji je osnovna jedinica koja se istražuje pojedini **mjesni govor**, a djeca već u nižim razredima osnovne škole u okviru nastave hrvatskoga jezika uče što je to **upravni** i **neupravni govor**. Današnju hrvatsku znanstvenu periodiku obogaćuje i časopis Hrvatskoga filološkoga društva naslovljen **Govor**.

Temeljno je pak značenje riječi razgovor "izravna usmena razmjena mišljenja između dviju ili više osoba". U hrvatskom narodu, koji je vrlo druželjubiv, ustalio se frazem **čašica razgovora** za oznaku prijateljskoga razgovora, obično u kavani ili gostionici (danas najčešće u tzv. kafiću) uz neko piće. U pojedinim se krajevima i kava koja se obično pije u nekoj stanci uz razgovor naziva **razgovorušom**. U 18., pa i u 19. stoljeću velik je dio hrvatskoga puka književno odgajan na djelu fra Andrije Kačića Miošića **Razgovor ugodni naroda slovinskoga**.

Samo ovih nekoliko izdvojenih primjera uporabe glagola *govoriti* i *razgovarati*, odnosno riječi koji su izvedene od tih glagola, jasno pokazuju da su te riječi od starine ukorijenjene i uobičajene u hr-

vatskom jeziku. Pretpostavljam da Hrvati izvan Hrvatske i ne pomišljaju da bi se moglo dogoditi da te riječi nestanu iz hrvatskoga jezika. Na žalost, upravo se to u današnje vrijeme događa. U posljednjih desetak godina mlađi naraštaj postupno prestaje upotrebljavati te riječi i zamjenjuje ih riječima *priča*, *pričanje*, *pričati*. Od mladih tu naviku sve više preuzimaju i stariji, posebice oni manje obrazovani. A koja su temeljna značenja riječi *priča*? Djeci se pričaju priče, često o izmišljenim osobama i događajima, priča je i umjetnička tvorevina, umjetnička fikcija. Jedno od značenja riječi *priča* jest i izmišljotina, glasina, neistinita vijest. Frazem *bapska priča* izrazito je stilski negativno obojen s pogrdnim značenjem pretjerivanja i izmišljanja. Imenica *pričalo* ili *pričalica* obično označuje osobu koja mnogo govori, ali malo bitnoga kaže. Premda su priče u hrvatskom puku imale i svoju odgojnu ulogu te osobito književnu svrhu, današnje potiskivanje glagola *govoriti* i *razgovarati* glagolom *pričati* ima dublju simboliku. Kao da se od hrvatskoga naroda očekuje da (umjesto ozbiljnoga razgovora koji podrazumijeva ozbiljno razmišljanje i "upotrebljavanje mozga") živi u svijetu *priča*. Ne kaže zaludu reklama za mobilnu mrežu *Pričajmo tomato*. Zašto bismo ozbiljno razmišljali i razgovarali kad možemo pričati, "mljeti riječi", a drugi će valjda umjesto nas razmišljati i govoriti?! Zato i naslov knjige jezikoslovca Ive Škarića *U potrazi za izgubljenim govorom* u današnje vrijeme dobiva novo značenje. No ova će Matičina kolumna ipak i dalje biti **Govorimo hrvatski**, a ne *Pričamo hrvatski*. ■

BLAGDAN BL. IVANA MERZA U NEW YORKU

SAD - Hrvatska katolička župa u New Yorku – Astorija od 1. do 6. svibnja ove godine svečano je proslavila svojega zaštitnika bl. Ivana Merza koji je patron župe od prošle godine. Vrhunac slavlja bio je u nedjelju 6. svibnja. Svečano euharistijsko slavlje predvodio je na poziv župnika postulator o. Božidar Nagy. Nakon svete mise prvi put je održana svečana procesija hrvatskih vjernika spomenute župe ulicama New Yorka. U procesiji je nošena velika slika bl. Ivana i njegove relikvije i cijelim su se putem pjevale hrvatske vjerske pjesme. U procesiji su sudjelovali svi vjernici, mnogi odjeveni u hrvatske narodne nošnje.

NAGRADE HRVATSKO-KANADSKE GOSPODARSKE KOMORE

KANADA - U Kongresnom centru u Mississaugi Hrvatsko-kanadska gospodarska komora svečano je, pred više od 500 uzvanika, dodijelila svoje godišnje nagrade. Ovogodišnji su dobitnici, u kategoriji biznis godine - Thomas Vukovich, Eko Altić i Aida Memišević. U kategoriji *Executive* godine nagrađena je Jagoda Pike, izdavačica najvećega kanadskog dnevnika *Toronto Star*. Za najboljeg pojedinca u profesionalnoj kategoriji nagradu je dobio liječnik dr. Mladen Seidl, a za najboljeg poduzetnika godine proglašen je Mike Kolaković. Kanadskoj boksačkoj legendi Georgu Chuvalu uručena je nagrada za doprinos zajednici u borbi protiv zlouporabe droge. Naposljetku su podijeljene nagrade za životno djelo književnici i humanitarki Valentini Krčmar, akademskom slikaru Antonu Cetinu te hrvatskom ženskom društvu "Katarina Zrinski".5

Istina o Vukovaru i njegovim herojima

“Želimo ljudima u Hrvatskoj i diljem svijeta pokazati što se to uistinu događalo u Vukovaru. Naš je konačni cilj snimanje igranog filma na temu: važnost vukovarske bitke u stvaranju samostalne hrvatske države”, istaknuo je zapovjednik Trpinjske ceste, koji je tijekom opsade Vukovara uništio najveći broj tenkova, četrnaest

Branitelji Vukovara Babić i Piperković u razgovoru s Matičinom novinarkom

prve crte obrane koji govore gdje su bili 1991. i kako su na svojoj koži osjetili svu silinu rata i stradanja Vukovara. Prvih deset epizoda govore o samim počecima rata u Vukovaru i Borovu Naselju. Naime, u trideset epizoda ispričana je priča s mnogo činjenica i autentičnih događaja o Vukovaru i njegovim borcima: granatiranja, braniteljske akcije, snimke poginulih po ulicama, snimke herojstva, zločina, tuge, te ispovijesti osoba vođenih na strijeljanje.

“Heroji Vukovara” prikazuju široj javnosti dosad slabo ili nikako eksponirane heroje obrane Vukovara, ali u njoj će se i više čuti o Turbo vođu, Žutim mravima, Pustinjskim štakorima, te Crnim vranama, koje su u vrijeme agresije na Vukovar na poljoprivrednim zrakoplovima, izveli devet borbenih letova.

HEROJI VUKOVARA

Tko su heroji Vukovara?

— Heroji su Vukovara “mali” ljudi, nepoznati široj javnosti, ali veliki po svojim herojskim pothvatima. To su ljudi

Snimanje dokumentarne serije “Heroji Vukovara” bio je povod za razgovor s Markom Babićem, zapovjednikom Trpinjske ceste, producentom i scenaristom ovoga velikog projekta. Snimanje serije započelo je još u listopadu 2005. godine i dosad je snimljeno oko 10 000 minuta sirovog materijala. Prigodom uporabe materijala, u seriji je iskorišteno nekoliko tisuća minuta arhivskog materijala, koji javnost do sada još nije vidjela. U razgovoru hrabri vukovarski borac, nasljednik legendarnog Blage Zadre, ističe kako će Hrvatska radiotelevizija uskoro početi s emitiranjem prvih deset epizoda iz serijala “Heroji Vukovara”, dok će u konačnici “Heroji Vukovara” imati trideset epizoda podijeljenih na tri serijala po deset epizoda i svaka će obrađivati vukovarske bitke, koje će biti prikazane na HTV-u.

Što konkretno prikazuje dokumentarna serija?

— Dokumentarna serija “Heroji Vukovara” prikazuje vukovarske branitelje s

Z. Janković, B. Zadro i M. Babić na trpinjskoj cesti

Napisala: **Željka Lešić**

Fotografije: iz albuma M. Babića, Žorži Paro

Blago Zadro na trpinjskoj cesti

koji su neizmjereno voljeli svoj grad, i koji su u trenutku kad je počeo rat stali u obranu grada, a samim tim i u obranu Hrvatske. Ukratko, to su ljudi različitih profila koji su imali veliku hrabrost i koje je rat ujedinio u želji za stvaranjem slobodne hrvatske države po cijenu vlastitog života. No, osim Vukovaraca, u obrani grada sudjelovalo je i više od 500 dragovoljaca iz raznih dijelova Hrvatske i svijeta. Serija se i zove "Heroji Vukovara" jer u njoj ima ljude sa svih položaja, heroja koji pričaju priče o obrani Vukovara. Jer, nije svagdje bila primijenjena ista taktika.

Nabrojite nam neke vukovarske heroje iz serije?

— Tu su: Blago Zadro, Ivan Kapular, braća Vlatko i Zoran Voloder, Mirko Brekalo, Stipe Majić, braća Miroslav i Tomislav Josić, Tomislav Jakovljević, Miro Radmanović, Nevenko Mauzer, Ivan Leutar, Andrija Marić, Marinko Antunović, Zdenko Horvat, Siniša Mataija, Ivan Čurić, Nikica Burić... Hrvatska će javnost zahvaljujući seriji čuti za hrabrost i čovječnost ovih ljudi u okrutnom ratnom okruženju.

NAŠ DUG PREMA BRANITELJIMA

Gdje je sve snimana serija i tko je sve financira?

— Serija je najviše snimana u Vukovaru na autentičnim lokacijama, a također i u drugim dijelovima Hrvatske, pa i svijeta, gdje danas žive branitelji Vukovara.

Financiraju je gradovi i županije koji su dali svoje borbe u obrani Vukovara. Uz to, imamo novčanu potporu MUP-a, MORH-a. Ministarstva poljoprivrede i šumarstva, Ministarstva obnove i razvika, HEP-a, Hrvatske lutrije. U seriju je do sada uloženo 2 milijuna kuna.

Što želite pokazati serijom?

— Serijom će se dobiti jasnija slika o Vukovaru, a vidjet će se i prava uloga i značenje vukovarske bitke. Želimo da se zna tko je branio Vukovar i kako se on branio. To je naš dug prema brani-

teljima. Najteže nam je bilo skupiti sve te snimke i materijale, posebno one koje smo prikupljali iz Srbije i koje smo morali plaćati. No mislim da se sav taj trud isplatio, jer su rezultati tu i mnogi će se iznenaditi nekim snimkama. Želimo ljudima u Hrvatskoj i diljem svijeta pokazati što se to uistinu događalo u Vukovaru. To moramo učiniti zbog naših poginulih prijatelja, vukovarskih heroja koji su sudjelovali u najznačajnijoj bitci kojom smo uspjeli ostvariti samostalnost hrvatskog naroda.

Gledajući našu seriju, mnogima će biti jasno i neće biti tih koji će postavljati glupa pitanja poput onih zašto je pao Vukovar i je li bio prodan. Takva pitanja postavljaju oni koji ne žele dobro ni Vu-

Dečki s trpinjske ceste

kovaru ni Hrvatskoj. Kada se zna da nas je napadalo više od 100 000 dobro uvježbanih srpskih vojnika, 300 tenkova, kada je bilo 200 preleta ratnoga zrakoplovstva, trebali smo imati vrlo mnogo sreće da preživimo. Pa oni su imali više topničkih cijevi oko Vukovara negoli mi puščanih. Na grad je palo više od milijun granata. Cijeli je grad srušen, a ukupan broj poginulih, nestalih i ubijenih je 3 000 ljudi. Grad je branilo više od 4 000 ljudi, od toga ih je 3 000 bilo u borbenom sastavu.

SLAVNE VUKOVARSKE BITKE NA FILMU

Zašto je, po Vašem mišljenju, ova serija potrebna?

— Stoga što naša djeca, nažalost, više znaju o Doc Hollidayu nego o vukovarskim borcima i najznačajnijoj bitci kojom smo ostvarili samostalnost države, a i zato što su Srbi snimili 5-6 ratnih filmova čija je tematika vezana uz

Vukovar i što oni tu bitku prikazuju na svoj način. U Hrvatskoj nemamo film o ratnoj tematici iz Domovinskog rata. U Domovinskom ratu imamo mnogo slavnih i junačkih djela na koja možemo biti ponosni, posebice na Vukovar, pa smo stoga htjeli prikazati slavnu vukovarsku bitku i njezine heroje. Naš je konačni cilj snimanje igranog filma na temu "Značaj vukovarske bitke u stvaranju samostalne hrvatske države".

Kolika su Vam potrebna financijska sredstva za realizaciju toga projekta i kako ih kanite osigurati?

— Minimalni su troškovi za realizaciju ovoga projekta 10 milijuna eura i

očekujemo pomoć državnih institucija, a dio će biti financiran prodajom DVD-a dokumentarne serije "Heroji Vukovara". Želja nam je promovirati "Heroje Vukovara" diljem iseljeništa, kako bismo prodajom DVD-a prikupili sredstva za snimanje igranoga ratnog filma, koji će pronijeti slavu diljem svijeta i istinu o Vukovaru. Dužni smo napraviti takav film kako bi se izvukla pouka i vidjelo se tko je bio agresor, a bila bi to i zahvala svim borcima koji su branili Vukovar.

Autori su dokumentarne serije "Heroji Vukovara: Eduard Galić, redatelj i scenarist, Marko Babić, producent i scenarist, te Dominik Galić, producent i scenarist filma. ■

CB An interview with Marko Babić, the wartime commander of the Trpinjska Street defence in Vukovar, currently shooting the documentary series Heroes of Vukovar as both producer and screenwriter. Croatian Radio and Television will soon begin airing the first ten episodes of the Heroes of Vukovar.

Jedinstvena povijest gradišćanske obitelji Blaguss

Sve je počelo oko 1900., kad se Štefan Blagus uputio na konju iz siromašnog Međimurja u Beč tražeći posao

Paul Blaguss stariji osnivač poznate austrijske prijevoznike tvrtke (30-ih godina prošlog stoljeća)

U Austriji svako dijete zna za BLAGUSS - tamošnje poznato autobusno poduzeće, jedno od najvećih u srednjoj Europi. Moderni autobusi s natpisom BLAGUSS često se mogu vidjeti i na našim cestama. Otkako sam privatno i poslovno povezan s gradišćanskim Hrvatima, u više su mi navrata naši austrijski sunarodnjaci s ponosom isticali kako su Blagussi gradišćanski Hrvati.

No, prošle sam godine slučajno saznao da je prezime Blagus zapravo tipično međimursko, a ne gradišćansko. Najčešće nahodi u međimurskim selima Hodošanu i Goričanu. Moja rodoslovna radoznalost nije mi dala mira - poticala

me da do kraja istražim "slučaj Blaguss". Za to je trebalo stupiti u izravnu vezu s gradišćanskim Blagussima. Nazvah prijatelja Petra Tyrana, glavnog urednika gradišćanskih *Hrvatskih novina* i zamolih ga za pomoć. Petar mi promptno izdiktirao broj mobitela Paula Blagussa, a na moj oprez – nije li neumjesno putem privatnog mobitela stupiti u vezu s vlasnikom tako velike tvrtke, odgovori: "Bez brige, Poli ti je vrlo drag i pristupačan čovjek. Zasiurno će se veseliti pozivu iz Hrvatske". I uistinu na drugoj strani telefonske veze bio je vrlo srdačan i dobronamjieran čovjek, koji je izvrsno govorio hrvatski. Ni u kojem trenutku nije odavao dojam da je vlasnik tako moćne tvrtke. Glede mog istraživanja odmah je predložio da se sastanemo. Našli smo se zimus u Varaždinu. Simpatični i mladolik 68-godišnjak na sastanak je ponio razne obiteljske dokumente, fotografije i brošure. S velikim je žarom započeo iznositi povijest svoje obitelji.

Sve je počelo oko 1900., kad se njegov djed Štefan Blagus uputio na konju iz siromašnog Međimurja u Beč tražeći posao. Na dugom i teškom putu zaustavlja se u gradišćanskohrvatskom selu Donjoj Pulji. Ondje pronalazi posao, sviđa mu se hrvatsko okruženje, odustaje od odlaska u Beč i ostaje. Uskoro se ženi domaćom djevojkom Hrvaticom Katarinom Čenar.

NAJMLAĐI AUSTRIJSKI GASTARBAJTER

Život mlade obitelji pogađa tragedija – Štefan umire u 36. godini života i ostavlja udovicu sa šestoro malodobne djece. U iznimno teškim uvjetima samohrana majka podiže djecu, od koje se već kao dječak po marljivosti izdvaja mali Paul, istoimeni otac našeg sugovornika. Majka ga kao 11-godišnjaka šalje u susjednu Štajersku na rad k tamošnjim seljacima. "Moj je otac bio zapravo naj-

mlađi gastarbajter u Austriji", napominje Poli i nastavlja: "Imao je sreću da je već kao dječak dobro naučio njemački, što mu je poslije i te kako koristilo.

Dvadesetih godina prošloga stoljeća u mladića se bude poduzetničke ambicije. Počinje sa sitnom trgovinom – prodaje proizvode gradišćanskih seljaka na bečkim tržnicama. Način transporta je nespretan i skup – u košarama mladac nosi mesne i mliječne prerađevine, jaja i sl. i prevozi ih vlakom. Nametala se pionirska ideja o kupnji vlastita kamiona, koju ostvaruje već 1929. Kamionski prijevoz otvara nove poslovne mogućnosti. Uz prijevoz robe iz Gradišća u Beč, prijevoznim se uslugama sve češće koriste razni radnici i trgovci koji poslom odlaze u glavni grad Austrije. Vikendom se pojavljuje unosan posao prijevoza

Paul-Poli Blaguss ml. strastveni je jahač koji najavljuje da će na konju prijeći put iz Gradišća u Međimurje

Napisao: **Hrvoje Salopek**

Snimke: **Arhiv obitelji Blaguss**

gradišćanskih hodočasnika koji tradicionalno pohode marijansko svetište Maria Zell (Celjanska Marija) u Štajerskoj. Od sitnog trgovca postupno se rađa prijevoznički poduzetnik. Posao se širi, kupuju se novi kamioni.

NEUGAŠENI PODUZETNIČKI DUH

Uspješan razvoj transportnog poduzeća preko noći prekida izbijanje Drugog svjetskog rata. Cjelokupni vozni park mora se dati na raspolaganje njemačkom *Wehrmachtu*. Na Uskrs 1945. u Gradišće ulaze sovjetske postrojbe. Jedino što tada Paul Blaguss posjeduje jest obitelj: su-pruga Ana, djeca - Paul (1938.), Katarina (1939.) i Robert (1941.) te neugašeni poduzetnički duh.

Uskoro je u obližnjem selu pronađen stari i opljačkani Paulov kamion. Vješto pronalazi rezervne dijelove i uspijeva osposobiti staru krntiju koja je bila neprocjenjivo blago u tim prvim poslijeratnim godinama. Blagussi se ponovno podižu iz pepela. Na liniji srednje Gradišće - Beč Paul opet prevozi gotovo sve - prehrambene proizvode, vino, lijekove, stoku i, naravno, ljude: povratnike, vojnike, radnike, bolesnike, hodočasnike... "Siromah koji nisu imali novaca za vožnju kartu otac je, kao izuzetno pobožan čovjek, vozio besplatno. Ta mu se velikodušnost poslije mnogostruko vratila," ističe Poli.

Oporavljajući se gospodarski, obitelj 1949. ponovno doživljava težak udarac - iznenada umire supruga i majka Ana Blaguss. Paul koji ostaje sam s troje male djece neumorno se bori i ustrajava u izgradnji poduzeća. Prijevoz putnika sve je važniji izvor prihoda koji potiskuje prijevoz robe. Godine 1954. ocu se pridružuje, odmah nakon završene trgovačke akademije, mladi Poli, naš sugovornik. Tvrtka napreduje, kupuju se novi suvremeni autobusi koji prevoze putnike i turiste diljem Austrije i okolnih zemalja. Tvrtka Blaguss postaje dio austrijskog gospodarskog čuda.

Godine 1970. u tvrtku ulazi i Polijev brat pravnik dr. Robert Blaguss, i tako dva mlada školovana poduzetnika vode ekspanzirajuću tvrtku. Dvije godine zatim legenda obitelji Paul senior umire u 65. godini života.

Danas je "Blaguss Reisen" d.o.o. austrijska prijevoznačka kompanija i turistička agencija s oko 320 najsuvremenijih autobusa i s oko 500 djelatnika koji održavaju autobusne linije diljem Europe. Vodstvo tvrtke i dalje je čvrsto u

obiteljskim rukama. Naime, nakon nedavnog povlačenja braće Polija i Roberta na čelo tvrtke stupila je mlada generacija Blagussovih: Polijev sin Paul (41) i Robertov sin Thomas (39). Dakle, time je budućnost Blagussovih osigurana.

NAJBOLJI UČITELJ S DVA RAZREDA ŠKOLE

"Nevjerojatno da mi je otac, taj čovjek sa samo dva razreda osnovne škole, bio u životu najbolji učitelj i savjetnik. Bio je izuzetno mudar, snalažljiv i nadasve dobronamjeran i zato je u životu uspio, unatoč silnim nedaćama, stvoriti nešto što se danas čini nemogućim," ovim riječima Poli završava svoju iznimno zanimljivu i napetu obiteljsku povijest koju sam slušao bez daha, i dodaje: "Na kraju vam želim odati i još jednu svoju želju. Budući da sam strastveni jahač, kanim na konju prijeći put koji je, također na konju, prije više od stoljeća prešao moj djed

Štefan, no, za razliku od njegova, moj će pravac ići obratno - iz srednjeg Gradišća u Međimurje. Time kanim simbolički zaokružiti put gradišćanskih Blagussa onamo odakle su potekli."

Što drugo nego poželjeti Poliju da uspije ostvariti svoju želju i da tragom svojih korijena dospije u zavičaj svojih predaka. Uvjereni smo da će ga Međimurci dostojno dočekati jer se s uspjehom obitelji Blaguss može dičiti čitavo "malo Međimurje". I još nešto, obiteljska priča Blagussovih toliko je zanimljiva i napeta da može nedvojbeno poslužiti kao predložak za igrani film ili dokumentarac. Dakle, filmaši, izvolite. ■

CB The large Austrian bus and tourism company **BLAGUSS** is firmly in the ownership and management of the Blaguss family. Few people know that the Blaguss' are of Croatian extraction, whose ancestor came to Austrian around the year 1900 as an impoverished Međimurje peasant looking for work.

Suvremeni autobusi tvrtke Blaguss mogu se često vidjeti i na obali našeg Jadrana

PRVO MJESTO ZA SUBOTIČKI TAMBURAŠKI ORKESTAR

BELGIJA - Na 35. Europskom festivalu za mlade, koji je održan u belgijskom gradu Neerpeltu, od 27. travnja do 1. svibnja, Subotički tamburaški orkestar osvojio je prvo mjesto Cum laude. Subotički tamburaški orkestar se u natjecateljskom dijelu programa predstavio skladbom "Fantazija i fuga" (A. Vidaković) i uvertirom za operu "Svraka kradljivica" (G. Rossini). Orkestrom je tom prigodom dirigirao Zoran Mulić, dok je umjetnički rukovoditelj orkestra bio Stipan Jaramazović. Nakon Belgije, mladi su tamburaši 30.

travnja imali nastup u Dortmundu u Njemačkoj, na svetoj misi prigodom proslave blagdana sv. Josipa Radnika, zaštitnika HKM u Dortmundu. S orkestrom su nastupile i vokalne solistice, Ivana Mulić i Antnija Piuković.

HAJDENJAKI PROSLAVILI 30. OBLJETNICU

AUSTRIJA – Poznata hrvatska folklorna grupa *Hajdenjaki* iz srednjeg Gradišća proslavila je 21. travnja u prepunoj dvorani KUGE u Velikom Borištofu 30. obljetnicu svojega uspješnog djelovanja. U tom vrlo aktivnom gradišćanskohrvatskom ansamblu nastupalo je tijekom proteklih 30 godina oko 200 mladih folklorša. Program ansambla čini 12 koreografija od kojih je pet iz svih krajeva Gradišća, a sedam iz Hrvatske. Vrhunac jubilarnog koncerta bila je premijerna izvedba koreografije "Vince črljeno", koju je na scenu postavila Jelka Perušić, a aranžman napisao Toni Perušić.

SJEDNICA HNV-a I NOVA IMENOVANJA

VOJVODINA – Na 16. sjednici Hrvatskog nacionalnog vijeća (HNV) održanoj 21. travnja u Subotici izabran je novi dopredsjednik za područje Srijema – Zdenko Džaković, kao i dopredsjednik vijeća za područje Subotice – dr. Josip Ivanović, a glasovima većine vijećnika za člana Izvršnog odbora Vijeća za područje obrazovanja izabran je Jašo Šimić. Glasovanjem većine vijećnika prihvaćeno je izvješće o financijskom poslovanju HNV-a za godinu 2006., a usvojen je i financijski plan Vijeća za 2007. godinu.

DODIJELJENE STIPENDIJE PRIPADNICIMA MANJINA

ZAGREB – Ministarstvo vanjskih poslova i europskih integracija (MVPEI) dodijelilo je potkraj travnja stipendije za školarinu pripadnicima hrvatskih nacionalnih manjina iz inozemstva koji se školuju u Hrvatskoj. U ovoj školskoj godini dodijeljeno je 389 stipendija – 340 studentima i 49 srednjoškolcima. "Moja tiha želja je da se i ovi studenti vrate u Hrvatsku. Oni koji se ne budu vratili, nadam se da će biti naši mali veleposlanci koji će promicati hrvatsko kulturno naslijeđe i jezik", rekla je tom prigodom Kolinda Grabar Kitarović, ministrica MVPEI-a.

JEZIČNO NATJECANJE ZA UČENIKE U BIZONJI

MAĐARSKA – U gradišćanskom selu Bizonja održano je jezično natjecanje za gradišćansko-hrvatske učenike. Natjecanje su organizirali Edita Horvat-Pauković, savjetnica za hrvatski jezik i Osnovna škola Bizonja. Natjecateljski žiri činili su: Mirko Berlaković, donedavni ravnatelj Glavne škole u Velikome Borištofu, Matija Šmatović, potpredsjednik Hrvatske državne samouprave i spomenuta Edita Horvat-Pauković. Prve su nagrade osvojili: 4. razred: Silvana Pajrić (Koljnof); 5. razred: Klaudija Škrapić (Petrovo Selo); 6. razred: Ivan Vujčić (Petrovo Selo); 7. razred: Tamaš Haklić (Petrovo Selo); 8. razred: Brigita Varga (Gornji Četar).

TRI GRADIŠĆANSKOHRVATSKE KNJIGE PREDSTAVLJENE U ZAGREBU

ZAGREB – Dana 24. travnja na tribini "Hrvatsko slovo u živo" predstavljene su tri gradišćanskohrvatske knjige: *Rukopisne prodike Pannonhalme* (nakladnik: Znanstveni institut gradišćanskih Hrvata), *Kronika sela hrvatskog Jandrofa* (nakladnik: Hrvatsko štamparsko društvo iz Željeznog i Slovački narodni muzej iz Bratislave), i *Prvo speci, pa reci* (autorice Ane Šoretić, nakladnik: Hrvatsko kulturno društvo u Gradišću). O knjigama su govorili dr. Nikola Benčić iz Željeznog i Stjepan Šešelj, voditelj tribine.

GODIŠNJI KONCERT HKPD-a IZ TAVANKUTA

VOJVODINA - Godišnji koncert folklor Hrvatskog kulturno-prosvjetnog društva iz Tavankuta održan je u nedjelju, 22. travnja u prepunoj dvorani Doma kulture u Tavankutu. Nastupile su tri skupine folklornog odjela, najmlađa, srednja i reprezentativna, a prvi put, na veliko oduševljenje publike, predstavila se i obnovljena veteranska skupina, koja je nastupila s koreografijom bunjevačkih igara, postavljena još s početka 80-tih godina prošloga stoljeća. Koncert, koji je trajao dva i pol sata, predstavljao je pravu riznicu vojvođanske kulture. Koncert je priveden kraju s prekrasnom koreografijom i bjelinom šlinga koji je zasvijetlio s pozornice.

NATJECANJE U ZNANJU HRVATSKOG JEZIKA

RUMUNJSKA - Sredinom travnja u banatskom gradu Karansebešu održana je Učenička olimpijada - natjecanje u znanju hrvatskog jezika na kojem je nastupilo 14 učenika iz svih karaševskih sela u kojima se predaje hrvatski jezik. Prve nagrade, u svojim kategorijama, osvojili su: Suzana Bogdan (Karešev), Jasmina Latchici (Lupak), Mirjana Babić (Rešica). Učeničkoj olimpijadi nazočili su i predsjednik zajedništva Hrvata u Rumunjskoj Milja Radan i kulturni ataše Veleposlanstva RH iz Bukurešta Vladimir Vlahutin.

PREDSTAVLJENA KNJIGA LJERKE TOT NAUMOVE

MAKEDONIJA - Na nedavno održanome *Sajmu knjiga u Skopju* (17.-23. travnja) izdavačka kuća *Direkcija za kulturu i umjetnost* grada Skopja predstavila je knjigu pjesnikinje Ljerke Tot Naumove *Kiša nosi istinu* (na makedonskome jeziku naslov originala *Dožd ot ja nosi vistinata*). Knjiga sadrži pedesetak kratkih lirskih stihova u prozi. Za knjigu recenzenti, velika imena makedonske literaturne kritike, prof. dr. Vasil Tocinovski i dr. Aleksandar Prokopiev. To je deseta knjiga književnice Tot Naumove, članice Društva književnika Makedonije, koja piše na hrvatskome i makedonskome jeziku.

“POŠTENI VARALICA” HRVATSKOG KAZALIŠTA U PEČUHU

MAĐARSKA - Hrvatsko kazalište iz Pečuha premijerno je u travnju izvelo komediju “Pošteni varalica” domaćeg vrlo popularnog autora pučkih igrokaza Antuna Karagića (1913. – 1966.). Treći je to Karagićev tekst koji u svojem 15-godišnjem uspješnom djelovanju na scenu postavlja pečuško kazalište, uz “Rastatkinju” (1993.) i “Katicu” (1995.). U komadu koji je režirao Laszlo Bagossy ističu se glumci: Stipan Đurić, Eva Polgar, Erika Žarac, Slaven Vidaković, Andraš Mesaroš, Rafael Arčon, Ivo Grišnik i dr.

SUSRET PREMIJERA SANADERA SA SLOVAČKIM HRVATIMA

SLOVAČKA - Premijer RH dr. Ivo Sanader 23. travnja boravio je u Bratislavi u uzvratnom službenom posjetu Slovačkoj, nakon što je slovački premijer Robert Fico posjetio Hrvatsku 16. siječnja ove godine. U prigodi posjeta RS hrvatski se premijer susreo s premijerom Robertom Ficom, predsjednikom Slovačke Ivanom Gašparovićem, te predstavnicima hrvatske manjine. Prigodom razgovora s predstavnicima hrvatske manjine, Juraj Cvečko, predsjednik Hrvatskog kulturnog saveza, zahvalio je za financijsku pomoć Vlade RH za otvaranje hrvatskog muzeja u Devinskom Novom Selu, kao i za potporu aktivnostima Saveza. U hrvatskom izaslanstvu bila je i ravnateljica HMI-a Katarina Fuček.

HRVATI IZ SUBOTICE, PEČUHA I TUZLE U OSIJEKU

OSIJEK – Dana 19. i 20. travnja Osijek je bio domaćin ograncima Matice hrvatske iz Pečuha, Subotice i Tuzle, pa su “matičari” ovim, prvim međunarodnim festivalom premostili i Dunav i Savu, a dva je dana u Osijeku raspravljano o jeziku našem hrvatskom, o časopisima, izdavačkoj djelatnosti, o dramskoj i likovnoj umjetnosti, o književnim dosezima i književnom identitetu. Organizator je festivala osječki ogranak Matice hrvatske, a pokrovitelj je grad Osijek, pa je manifestaciju otvorila pročelnica Gradskog ureda za kulturu Mirjana Smoje, istaknuvši zadovoljstvo što je baš Osijek prvi domaćin festivala koji njeguje hrvatsku riječ, pisanu i izgovorenu, a ovaj će događaj i potvrditi ono čemu kultura služi, da nas dovede do dijaloga, do uzajamna poštovanja, da nas poveže i učini boljima.

Posveta materinskoj riječi

Čenar se u književnosti javio 1983., knjigom pjesama *Misi misli*. Tada je skrenuo pozornost književnoj javnosti novim načinom lirskog iskaza, koji je bio u različit od tradicije, koju su gradišćanskohrvatski pjesnici baštinili od velikog Mate Meršića-Miloradića

Ovoga puta želim prikazati knjigu prijatelja iz mladosti, čovjeka koji je u kritično vrijeme za gradišćanske Hrvate bio jedan od vodećih predstavnika njihove mlade intelektualne elite, predsjednik *Hrvatskog akademskog kluba*, urednik mjesečnika *Put* i tjednih novina *Hrvatske novine*, pjesnik, pisac feljtona, novinar, kulturni djelatnik. To je Jurica Čenar. Rođen je 1956. godine u velikom gradišćanskohrvatskom selu Donjoj Pulji, a danas živi u mjestu Oslipu. Profesionalni je novinar i urednik u Hrvatskoj redakciji Radio Burgenlanda.

Čenar se u književnosti javio 1983., knjigom pjesama *Misi misli*. Tada je skrenuo pozornost književnoj javnosti novim načinom lirskog iskaza, koji je bio u različit od tradicije, koju su gradišćanskohrvatski pjesnici baštinili od velikog Mate Meršića-Miloradića. Osim navedene knjige stihova *Misi misli* objavio je i roman *Svojemu svoj* 1993. godine. Uz nekoliko knjiga u kojima je bio koautor, objavio je zbirke *Kolo Slavuj*, pjesme iz 1981, *Mi svi*, kao samostalno autorsko pjesničko izdanje i *Bog u Dahavi*, memoare Matijaša Semelikera, koje je uredio 1988. godine.

Najnovije djelo Jurice Čenara tehnički i grafički također spada u post-postmodernizam. Naime, ne radi se o knjizi u klasičnom smislu riječi, s koricama, hrptom, estetikom i grafikom. Njegovih pedesetak pjesama složeno je poput kraka širine 6 cm. i visine 17,5 cm. Ovako oblikovane stranice pri dnu su pričvršćene sponom, tako da se mogu pomicati upravo lijevo i desno, a svaka od njih sadrži jednu pjesmu. Sve imaju naslov *Posvete*. Bez obzira na ovu tehničku opremljenost, knjiga je vrlo

ozbiljno književno djelo, estetski relevantno, dio ustaljenog i oblikovanog pjesničkog rukopisa Jurice Čenara. Na predmetno-tematskoj razini u ovoj knjizi uočava se nekoliko posebnih cjelina, ili karakteristika. Prva karakteristika bila bi igranje jezikom, oduševljenje jezikom, gipkost tog idioma, stvaranje novih oblika, korištenje njegovih izražajnih mogućnosti. Drugo, Jurica je pjesnik koji pored igre s jezikom, što je značajno, i što predstavlja respektabilni domet pjesničkog iskaza, igra se na predmetno-tematskoj razini, ozbiljne stvari iskazuje kroz doskočicu, prigodne pjesme pretvara u ozbiljne književne poruke.

Da zaključimo: glavna osobina ove knjige je izuzetna ljepota jezika kojim se pjesnik služi Jurica Čenar; drugo, sposobnost uporabe jezika, u poetskom smislu, kao sjajnog alata za iskazivanje refleksivnih osjećaja i postizanje estetskih dometa. Smatramo da se Jurica potvrđuje kao vrstan i prepoznatljiv književnik, i da svako njegovo pjesničko djelo predstavlja dobitak ne samo za gradišćanskohrvatsku književnost, već i za nacionalnu književnost u cjelini. ■

Kapljica

Kapljica
Vode
Nebeske
Rose
Poškropit će ruke
Ruke
Uvenule
A ljubav
Bit će
U punom
Cvatu
Prez svake
Kaplice vode

Gradišće

prez vina
i
hrvatskoga sina
bilo bi
pustina

CB We present Jurica Čenar's collection of Gradišće Croatian poetry entitled *Posvete* (Dedications). Čenar is a professional journalist and first appeared as a writer in 1983 with the collection of poems *Misi misli* (Kneaded thoughts). That work turned the attention of the literary public to a new kind of lyrical expression, a departure from the existing Gradišće tradition.

Tomislav Starčević (Mt. Gambier, 1960. - Melbourne, 2007.)

Umro je Tomislav Starčević, glavni urednik *Hrvatskog vjesnika* iz Melbournea, u 48. godini života 2. svibnja 2007.

Smrću Tomislava Starčevića izgubili smo dragog prijatelja, vrsnog novinara i urednika, gorljivog promicatelja hrvatskog kulturnog naslijeđa u Australiji i velikog ljubitelja i poznavatelja australskih kulturnih ljepota te ustrajnog sudionika svih aktivnosti Hrvatske zajednice u Australiji, a njegova obitelj izgubila je brižnoga oca i supruga.

Njegovim sinovima Anti, Josipu i kćeri Emiliji, kao i supruzi Bernadette izražavamo iskrenu sućut u njihovoj dubokoj boli u ime ravnateljice Hrvatske matice iseljenika Katarine Fuček i svih djelatnika Hrvatske matice iseljenika.

Izraze iskrene sućuti u povodu iznenadne Tomislavove smrti upućujemo svim članovima, kolegama i prijateljima iz redakcije *Hrvatskog vjesnika*.

Tjednik australske hrvatske zajednice *Hrvatski vjesnik* iz Mel-

bournea nosi snažan i privlačan pečat Tomislava Starčevića, za čijega je djelovanja stekao status najčitanijih hrvatskih novina u Australiji.

Boljitku domovine Hrvatske i širenju istine u međunarodnoj zajednici o njezinim ratnim stradanjima te o poratnoj obnovi novinar i urednik Tomislav Starčević i njegovi suradnici u *Hrvatskom vjesniku* dali su neprocjenjivi doprinos. Hrvatskoj mladeži u Australiji Tomislav je sa stranica *Hrvatskog vjesnika*, uz potporu uređivačkog tima, godinama odašiljao poticajne znakove ljubavi za Hrvatskom

koju su im u srcima nježno razvili njihovi roditelji, ali i iskrene ljubavi za novu domovinu Australiju. Upravo je to najveća vrijednost Tomislava Starčevića što nas je naučio kako voljeti dvije domovine: Hrvatsku i Australiju. Mnogi su hrvatski očevi i majke poput Tomislavovih otišli u iseljeništvo s nadom u povratak, no život je ispisao drukčije stranice.

Tomislave, hvala ti za sve što si učinio za svoj dom i svoj narod. (Vesna Kukavica) ■

Jasna Bulat (Split, 1934. – Buenos Aires, 2007.)

Jasna Bulat rodila se u Splitu godine 1934. u obitelji odvjetnika i zastupnika HSS-a dr. Ede Bulata i Danice rođene Jerković. Bila je praunuka dr. Gaje F. Bulata, borca HNP Dalmacije. U Splitu je završila gimnaziju "Vladimir Nazor", a nakon završetka Drugoga svjetskoga rata s majkom i sestrom Vjerom odlazi živjeti u Buenos Aires, gdje joj je već živio otac. U mladosti se aktivno uključuje u hrvatsku zajednicu, a poslije i u Društvo hrvatskih katoličkih sveučilištaraca. U argentinskoje glavnome gradu zaposlila se u elektropoduzeću SEGBA i dospjela do visokoga položaja. Uz rad je završila i Pravni fakultet i bavila se javnobilježničkim poslom. Od samoga proglašenja Republike Hrvatske radila je 9 godina obavljajući konzularne poslove u Veleposlanstvu u Buenos Airesu. Bila je prevoditeljica i stalna suradnica i članica uredništva časopisa "Studia Croatica", te drugih časopisa, kao što su "Croacia Eterna" i "El Croata Errante". Napisala je brojne članke i brošure o hrvatskoj povijesti, kulturi i prirodi. Organizirala je sudjelovanje hrvatskoga veleposlanstva na Međunarodnom sajmu knjiga (Feria

Internacional del libro de Buenos Aires). Zajedno s pjesnikom Atiliom Roccom sudjelovala je u prepjevu brojnih pjesama hrvatskih autora koje su objavljene u zbirci "Atilio Rocco en homenaje". Tu je uvrštena i hrvatska himna koju je također prepjevala. Prevela je na španjolski dramski tekst Mire Gavranca "Čehov je rekao Tolstoju zbogom", a djelomično je prevela i knjige "U ovom strašnom času" Ive Sanadera-Ante Stamaća, "Pisma iz Hrvatske 1991" Šimuna Šite Čorića i Kravičin "Hamlet Recidivo". Aktivno se uključila u napore, zajedno s ostalim Hrvatima u Argentini, da ta južnoame-

rička država prizna neovisnost Hrvatske, i to neumorno pišući i kontaktirajući s novinarima i brojnim poznatim osobama. Njezina prisutnost i suradnja mogle su se vidjeti i na nedavno održanoj izložbi Carmen Vrljičak u HMI-u. Pola stoljeća samoprijegornoga rada na širenju hrvatske kulture u Argentini ostat će velika baština tamošnjim potomcima Hrvata i domovini Hrvatskoj. Svoju plemenitu životnu misiju povezivanja svojih dviju domovina Jasna Bulat dovršila je 27. travnja u Buenos Airesu. (B. B. F.) ■

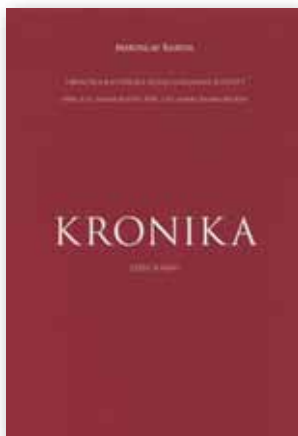

Ante Ivanković
HRVATSKI RODOVI OPĆINE MUĆ

Nakladnik: MAJUMI, Split, 2007.

“Tko su bili oni čiji put predjelima ovozemaljskog života, nakon što su ovaj svijet zamijenili onim boljim i pravednijim, nastavljam ja, a produžit će ga moji a ujedno njihovi potomci? To je pitanje koje se postavlja svakome, doduše s razlikom što neke taj

upit ubrzo zamori, što je i posve shvatljivo, jer traženje odgovora je i teško i dugotrajno...”, tako piše Jure Kerum Josipov uvodničar knjige “Hrvatski rodovi općine Muć”. A odgovore na spomenuto pitanje pruža nam autor Ante Ivanković, bivši radijski i televizijski novinar, a posljednjih godina iznimno uspješan rodoslovac. Nizu dragocjenih radova kojima Ivanković na znanstveno-popularan način obrađuje hrvatske rodove duvanjskog, cetinskog i imotskog područja pridružila se nedavno objavljena knjiga koja se bavi rodoslovljem Muća i okolice, područja zapadno od grada Sinja. U prvom poglavlju autor obrađuje ekonime, u drugom povijesnu demografiju i razne popise stanovništva, a u trećem onomastiku. Četvrto, najopširnije poglavlje, obrađuje svaki od ukupno 184 mućkih rodova, od Akrapa do Žmirića.

Miroslav Barun
HRVATSKA KATOLIČKA MISIJA GAGGENAU-RASTATT — KRONIKA (SJEĆANJA)

Nakladnik: Hrvatska katolička misija Gaggenau-Rastatt, Gaggenau, 2007.

U skladno oblikovanoj knjizi monografskog izgleda na 250 stranica protkanih uglavnom fotografijama u boji dugogodišnji voditelj tamošnje misije, koja je 1. rujna 2005. postala sastavnicom HKM-a Srednji

Baden sa sjedištem u Karlsruheu u nadbiskupiji Freiburg, franjevac trećoredac Miroslav Barun donosi iz sjećanja sve ono važno što se u toj misiji događalo tijekom njegovog 35-godišnjeg djelovanja. Autor svoja sjećanja ne postavlja vremenski, nego tematski. Posebno je opširan dio o bogatom liturgijskom životu u misiji: slavlju sv. misa, krštenjima, sakramentu potvrde, prve pričesti, vjenčanjima, ispovijedi, bolesničkom pomaganju, pogrebima i ispraćajima pokojnika. Pozornost privlači i dio pod nazivom “Misija i društveno-političke prilike u bivšoj državi Jugoslaviji”. Ovo je djelo još jedan važan dokument, uz sve druge monografije i knjige o hrvatskim katoličkim misijama i zajednicama u Njemačkoj i u svijetu, koje su posebno važne za sustavno proučavanje i vjerskog i nacionalnog života Hrvata izvan domovine. (Adolf Polegubić)

Pripremio: Ivo Modrušić

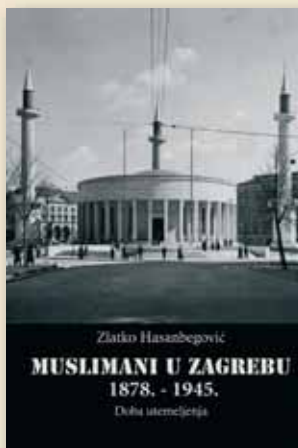
Stanka Matasović Pavuna
VJEROVALI ILI NE

Nakladnik: HKD sv. Jeronima, Zgreb, 2007.

Vrijednost i začudnost svakodnevice, i u životu i u umjetnosti, počinje se cijeniti tek u nekoj životnoj dobi. Do takvoga zaključka iskustvo dovodi mnoge, ali mu tek rijetki posvete svoje vrijeme, dar i ovjekovječe trenutke prolaznosti u svojim napisima. Umirovljena profesori-

ca Stanka Matasović Pavuna tako se, nakon predavanja ruskoga i hrvatskoga jezika u osnovnoj i srednjoj školi i metodike ruskoga jezika na zagrebačkoj Pedagoškoj akademiji, počela baviti prevodilaštvom, spisateljskim i humanitarnim radom. Iz njene su “radionice” izašli, osim niza priručnika i udžbenika ruskoga jezika, u *Glasi umirovljenika*, *Glasilu Novog Zagreba*, *Maruliću*, *Matici*, dnevnome tisku objavljeni članci, eseji, kratke priče, prijevodi, pjesme...

Za njezinu spisateljsku slavu zaslužna je knjiga “Štikleci novozaagrebački”, 2003., čija je naklada već odavno rasprodana. Nova uspješnica *Vjerovali ili ne* knjiga je u kojoj autorica aktualizira teme iz štikleca, ali i komentira nove događaje, ljude i medijske vijesti svojim osebnim, verbalno jasnim i preciznim, mjestimice duhovitim, ali umjereno optimističnim stilom. Sadržajno raznolika knjiga, u pet cjelina, daje čitateljima prigodu zaviriti u svijet kakav vidi, živi i stvara Stanka Pavuna. (Diana Šimurić-Šoufek)

Zlatko Hasanbegović
MUSLIMANI U ZAGREBU 1878. - 1945.

Nakladnik: Medžlis Islamske zajednice u Zagrebu, Zagreb, 2007.

U bogato ilustriranoj knjizi na historiografski su način opisani postanak i razvoj zagrebačke muslimanske zajednice, različiti oblici muslimanske nazočnosti u gradu Zagrebu, od 18. stoljeća do 1945., te djelovanje muslimanskih društava, ustanova i pojedina. Obuhvaćeni su i odnosi

u zajednici, problematika zakonske recepcije islama, vjerskih prijelaza, građansko-pravne primjene normi šerijatskoga bračnog i nasljednog prava i s njima povezana pojava međukonfesionalnih sporova. U posebnom se poglavlju iscrpno prikazuje historijat pokušaja gradnje džamije u Zagrebu, od pravaških inicijativa s početka 20. stoljeća do gradnje prve zagrebačke džamije u Nezavisnoj Državi Hrvatskoj. U knjizi su prvi put objavljene izvorne fotografije vanjskih i unutarnjih dijelova džamije i ceremonije otvaranja u kolovozu 1944. Komunistički revolucionarni udar na građansko društvo nakon 1945. snažno je zahvatio i muslimansku zajednicu u Zagrebu koja doživljava društveni rasap. Osuda na smrt zagrebačkog muftije, represija prema najistaknutijim pojedincima i rušenje prve zagrebačke džamije označili su ujedno i kraj prvog razdoblja (Doba utemeljenja) muslimanske nazočnosti u Zagrebu.

Robert Jolić

ŽUPA SEONICA

Nakladnici: Naša ognjišta i Župni ured Seonica, Tomislav Grad, 2006.

Monografija u prigodi "200 godina premještanja sjedišta stare župe Duvno u Seonicu, iz Bukovice" u prvom poglavlju donosi izvore, opisuje zemljopisni položaj i klimu te kratki pregled o svakom selu (Omolje, Seonica, Crvenice i Mesihovina) koje tvori župu Seonicu. Kratki presjek

političke i crkvene povijesti duvanjskoga područja prikazan je od najstarijih vremena, o čemu svjedoče dosad pronađeni ostaci osam ranokršćanskih crkava na tome području. U poglavlju "Župa Seonica nekoć i danas" opisano je premještanje župne kuće iz Bukovice u Seonicu 1806., kao i važni događaji u župi. Detaljno je prikazan bogat i raznovrstan duhovni život župe, kretanje pučanstva te tablični prikazi krštenih, umrlih i vjenčanih u župi Seonici od 1821. do danas. Predstavljeni su pojedini duvanjski rodovi i prezimena po selima, kao i groblja. Navedeni su i stradali u ratovima u 20. stoljeću s osnovnim podacima o njihovu životu i smrti. U posljednjem poglavlju predstavljena su duhovna zvanja iz seoničke župe te svećenici koji su u njoj djelovali.

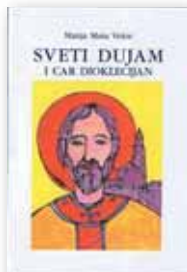
Anela Borčić, Fiodor Matoković (uredili)

ŠKOJ NA PJAT

Nakladnik: Učenička zadruga "Issa" OŠ Vis, Vis, 2006.

Nikada ni jedna kuharica u Hrvatskoj nije razgrabljena toliko brzo kao što je to bio slučaj s viškom kuharicom "Škoj na pjat". Na našoj vrlo poticajnoj sceni kuharica ova, viška ipak je sasvim osobita. Nju je izdala Osnovna škola Vis, a recepte su u svojim obiteljima prikupljala djeca

okupljena u učeničkoj zadrugi Issa. Viška kuharica "Škoj na pjat" k tomu je dvojezična. No nije prevedena na engleski, talijanski ili njemački nego s hrvatskog na hrvatski: s viškog dijalekta na književni standard. Stare su recepte djeca prikupljala da bi ih jednoga dana mogla pripravljalati svojoj djeci. One jednostavnije klinci su odmah pripravljalili u školi. Iskoristili su prigodu da dopune zimnicu, solili incune nakon dobrog ulova. Mimo emotivnog naboja, tradicijska viška kuhinja prepuna je iznimnih jela koja imaju veliku kulinarску vrijednost sama po sebi. Od malih jela koja se gostima nude za kratke posjete (za krotke vižite) poput suhe torte, glasovitog hiba uz bičerin likera od mirte (liker od martini) do mitskog viškog kulina za koji se u lokalnoj krčmi pišu predbilježbe: radi se od želuca i iznutrica ovna začinenog, među ostalim, oraščićima (onzom).

Matija Maša Vekić

SVETI DUJAM I CAR DIOKLECijan

Vlastita naklada, Zagreb, 2007.

Nevelika knjiga bogata je sadržajem i raznim prilogima o životu i pobožnostima prema svetom Dujmu, salonitanskom biskupu i mučeniku, koji je stradao od mača rimskoga cara Dioklecijana u Saloni 304. godine. Sveti Dujam je zaštitnik grada Splita i Splitsko-makarske nadbiskupije. Govori se i o caru Dioklecijanu i njegovoj Palači iz koje se razvio današnji grad Split, o katedrali,

bivšem mauzoleju cara Dioklecijana. Taj bivši mauzolej najstarija je zgrada na svijetu koja je u sedmom stoljeću pretvorena u katedralu. U njoj se nalaze dva oltara svetoga Dujma (stari i novi) i oltar svetoga Anastazija (Staša), koji je kao i Dujam stekao palmu mučeništva za vrijeme Dioklecijanovog progona kršćana. U drugom dijelu knjige skupljene se važnije pjesme i molitve svetom Dujmu te uspomena na posjet Ivana Pavla II. Splitu i Solinu 1998. godine u prigodi 1700. godišnjice grada Splita. Treći i najveći dio knjige jest drama (skazanje) *Sarkofag*, priča o Dujmovu i Dioklecijanovu prijateljstvu, koja je pogodna za postavljanje na scenu, što je već učinio don Stipan Šurlin s gimnazijalcima u Sjemeništnoj dvorani 26. ožujka 2007. u Splitu.

TOP lista knjiga

Deset najprodavanijih knjiga naših autora u hrvatskim knjižarama

1. 391	Klonovi nastupaju, Davor Domazet-Lošo, 650 str.
2. 273	Drugi poljubac Gite Danon, Miljenko Jergović, 183 str.
3. 252	Ljubav na drugi pogled, Stanislav Feldman, 120 str.
4. 248	Moj obračun s KGB-om, Zdravko Tomac, 250 str.
5. 213	Tragom duha kroz divljinu, Ivan Supek, 250 str.
6. 212	Mediterranski brevijar, Predrag Matvejević, 202 str.
7. 144	1941. - godina koja se vraća, Slavko Goldstein, 480 str.
8. 137	Danas kuham... - nešto svježije, zrelo i na vrhuncu sezone, Ana Ugarković, 380 str.
9. 123	Historijska čitanka 1, Miljenko Jergović, 220 str.
10. 122	Osmi povjerenik, Renato Baretić, 253 str.

Tri najprodavanija strana naslova u hrvatskim knjižarama

1. 3.276	90-dnevna dijeta, Mojca Poljanšek i Breda Hrobat, 90 str.
2. 1.225	90-dnevna dijeta - Dio 2, Priručnik za održavanje težine, Mojca Poljanšek i Breda Hrobat, 90 str.
3. 545	Šangaj baby, Wei Hui, 212 str.

(travanj 2007. - anketu prikuplja i obrađuje KIS - knjižni informacijski sustav)

Thompson zapalio 12 tisuća gledatelja u Frankfurtu

NJEMAČKA - Okupiti 12 tisuća Hrvata u inozemstvu može samo naša nogometna reprezentacija i Marko Perković Thompson. Naime, toliko se naših sunarodnjaka okupilo potkraj travnja u frankfurtskoj Ballsporthalle na Thompsonovu koncertu *Bilo jednom u Hrvatskoj*. "Kažu mi da ste došli iz cijele Njemačke, Austrije, Nizozemske, Francuske, Švicarske, hvala vam što ste ovako dostojanstveni", zahvalio je Thompson mnogobrojnoj publici. Uz Gotovčeva *Eru* nastupili su i članovi folklornog ansambla Croatia iz Frankfurta.

Carreras i Cetinski snimili "Slatki zvuk"

Tony Cetinski prvi je europski pop izvođač koji surađuje s Joseom Carrerasom, opernim velikanom i jednim od Tri tenora. Tony i Carreras nedavno su snimili pjesmu "Dolce Suono" ("Slatki zvuk"), laganicu koja govori o putovanju i zvuku mora, dakle, riječ je o pravoj mediteranskoj pjesmi koja će, barem na našim prostorima, zasigurno naići na veliki odjek. Do suradnje je došlo zahvaljujući Bashkimu A. Shehu, autoru glazbe i dugogodišnjem prijatelju Josea Carrerasa, koji se, nakon što je odgledao Tonyjev DVD s koncerta u Umagu, oduševio i odlučio na suradnju. Carrerasu su se iznimno sviđali boja i registar Tonyjeva glasa, a da je riječ o glazbenoj posebnosti, govori i podatak da Carreras izvodi samo nekoliko pjesama živućih autora, a u to je zaista probrano društvo ušao i Tony.

Opera "Zrinski" oduševila Dubrovčane

Velika Sportska dvorana u Gospinu polju bila je 30. travnja prepuna na predstavi opere "Nikola Šubić Zrinski" Ivana pl. Zajca. Sjajna je bila zamisao Družbe hrvatskog zmaja – Zmajskog stola Dubrovnik da u spomen pogibije Zrinskih i Frankopana uz pomoć brojnih sponzora priredi gostovanje solista i ansambala HNK iz Osijeka. Ponuđeni prostor Sportske dvorane morao se prilagoditi za izvedbu, što je odlično u scenskom smislu napravio Zlatko Kauzlarić-Atač. Oduševila je redateljska osmišljenost Ivice Krajača, kao i kostimi Marije Žarak. Prihod s predstave namijenjen je u humanitarnu svrhu.

Muzički biennale Zagreb

Međunarodni festival suvremene glazbe - 4. muzički biennale Zagreb (MBZ), na kojem je 31 ansambl izveo djela 150 skladatelja, održan je od 19. do 28. travnja na brojnim lokacijama u gradu Zagrebu. Po riječima umjetničkog ravnatelja Biennalea Berislava Šipušća festival je podijeljen u četiri teme: projekt glazbene švedsko-hrvatske veze, središnji gost - skladatelj, glazbena scena i žensko skladateljsko pismo. Među brojnim vrhunskim svjetskim skladateljima zagrebački su Biennale obogatili izvedbe djela Krzysztofa Pendereckog koji je osobno sudjelovao u izvedbama vlastitih djela. Muzički biennale odao je počast i zaslužnim članovima Hrvatskoga društva skladatelja, istaknutim hrvatskim skladateljima Igoru Kuljeriću i Stanku Horvatu koji su preminuli prošle godine. "Teme festivala oblikuju se unaprijed, tako da su i teme ovog Biennala zamišljene još za prošlog MBZ-a. Naime, onda smo već bili u projektu Musical Links sa Švedskom, pa je ona postala zemlja partner, a 2009. to bi trebala biti Kanada", pojašnjava Berislav Šipušć, umjetnički ravnatelj Biennalea.

Pripremio: **Toni Kovač**

Zbogom, Đorđe...

Jedan od najuspješnijih predstavnika zlatnih godina domaće zabavne glazbe i festivala skladatelj Đorđe Novković preminuo je u Zagrebu 6. svibnja. Novković je u godini 2007. obilježio 40 godina rada, jer je debitirao s Indeksima na Zagrebfestu 1967. Rođen je 2. rujna 1943. u Sarajevu, a na sarajevskoj Muzičkoj akademiji diplomirao je dirigiranje u klasi prof. Mladena Pozajića. Svirao je u sastavima Indeksi i Pro-Arte, s kojima postiže uspjeh velikim hitovima "Lola" i "Pruži mi ruku ljubavi". Godine 1968. seli se u Zagreb i s pjesmom "Stari Pjer" postiže jedan od najznačajnijih uspjeha u karijeri. Tijekom karijere Novković je skladao više od 2 500 pjesama za estradne zvijezde i prodao oko 20 milijuna ploča. Autor je velikog broja hitova koje su izvodili Gabi Novak, Tereza Kesovija, Zdravko Čolić, Kemal Monteno, Arsen Dedić, Neda Ukraden, Severina, Danijela Martinović, Mišo Kovač, Srebrna Krila, Danijel Popović, Duško Lokin, Džo Maračić, Đani Maršan, Tomislav Ivčić, Ivica Šerfezi i drugi. Novković je s njima dijelio i stvarao estradnu sudbinu. Dobitnik je nagrade Porin za životno djelo (1996.).

Finale Eurosonga po prvi puta bez Hrvatske

Hrvatski predstavnici Dado Topić i Dragonfly s pjesmom "Vjerujem u ljubav" u četvrtak, 10. svibnja, nisu uspjeli ući u finale 52. Eurosonga koji se održao u Helsinkiju. U polufinalnom natjecanju, na kojem se natjecalo 28 zemalja, izabrano je deset pjesama, među kojima i pjesma iz Gruzije, čiji će predstavnici prvi put nastupiti u finalu Eurosonga. U Helsinkiju se ukupno natjecalo 42 zemlje, što je najveća konkurencija dosad na Eurosongu. Prvo mjesto je osvojila srbijanska pjesma "Molitva" u izvedbi Marije Šerifović kojoj je i hrvatska publika dala maksimalnih 12 bodova.

Najviše nagrada Gibonniju

Na 14. dodjeli Hrvatske diskografske nagrade Porin, u Makarskoj, među nagradama u 40 kategorija, albumom godine proglašen je "Unca fibre" Zlatana Stipišića Gibonni, a pjesmom godine Gibonnijev "Anđeo u tebi". Najboljim albumom pop-glazbe proglašen je Gibonnijev "Unca fibre", a rock albumom "F. F." grupe Gustafi. Gibonni je Porina osvojio i u kategoriji vokalne suradnje i likovnog oblikovanja albuma. Nikša Bratoš, producent "Unce fibre", zajedno s Gibonni-
jem, osvojio je Porina za najbolji aranžman za skladbu "Anđeo u tebi", te za najbolju produkciju albuma i najbolju snimku. Nagradu za najbolju mušku vokalnu izvedbu dobio je Massimo za izvedbu pjesme "Da mogu". U ženskoj je kategoriji najboljim vokalom proglašena Tina Vukov za skladbu "Tuga dolazi". Porini za životno djelo dodijeljeni su Dubravku Detoniju i Đeli Jusiću.

HR TOP 10

pop&rock

- 1 Toše Proeski** - Veži me za sebe
album: HRF, 2007. / HRF 2007.
- 2 Dragonfly feat. Dado Topić** - Vjerujem u ljubav
album: Dora, 2007. / Dora 2007.
- 3 ET** - Što mi je trebalo to
album: HRF, 2007. / HRF 2007.
- 4 Vanna** - Početak i kraj
album: Ledeno Doba, 2007. / Croatia Records
- 5 E.N.I.** - Traži se dečko
album: Oči Su Ti Ocean, 2007. / Dallas
- 6 Ruswaj** - Sada znam, to je ljubav
album: HRF, 2007. / HRF 2007.
- 7 Ivana & Marija Husar** - Ljubav zaslužuje to
album: HRF, 2007. / HRF 2007.
- 8 Shorty** - Marija
album: HRF, 2007. / HRF 2007.
- 9 Antonija Šola** - Anđele
album: HRF, 2007. / HRF 2007.
- 10 Connect** - Brige ugasim pjesmom
album: Prvo Pa Muško, 2005. / Morris Studio/Menart

zabavna

- 1 Oliver Dragojević** - Vila s Jadrana
album: Stranice ljeta, 2007. / Hit Records
- 2 Thompson** - Moj dida i ja
album: Bilo Jednom U Hrvatskoj, 2006. / Croatia Records
- 3 Miroslav Škoro** - ...il, daj, daj
album: HRF, 2007. / HRF 2007.
- 4 Baruni** - Kao nekad
album: HRF, 2007. / HRF 2007.
- 5 Hari Mata Hari** - Zar je to još od nas ostalo
album: HRF, 2007. / HRF 2007.
- 6 Jasmin Stavros** - Nemoj se udavati
album: HRF, 2007. / HRF 2007.
- 7 Dražen Zečić** - Stani srce
album: HRF, 2007. / HRF 2007.
- 8 Giuliano** - Pismom te ljubi milijun mandolina
album: Dora, 2007. / Dora 2007.
- 9 Sarr-e Roma** - Breza
album: HRF, 2007. / HRF 2007.
- 10 Alen Nižetić** - Budi njegova
album: HRF, 2007. / HRF 2007.

Ratku Mavaru nagrada za najbolju fotografiju

Nagrada "Nikša Antonini" za novinsku fotografiju godine dodijeljena je sredinom svibnja na svečanosti u Hrvatskom novinarskom domu fotoreporteru *Vjesnika* Ratku Mavaru – za portret Ane Rukavine. Hrvatska matica iseljenika može se pohvaliti da je ovogodišnji laureat njezin stalni suradnik.

Hollywoodska večer za Branka Lustiga

U organizaciji Američkog židovskog odbora i hrvatskog Generalnog konzulata u Los Angelesu sredinom travnja u sjedištu Metro Goldwyn Mayera u Hollywoodu održana je večer posvećena dvostrukom dobitniku Oscara, hrvatsko-američkom filmskom producentu Branku Lustigu. U prepunoj dvorani okupili su se predstavnici američke filmske industrije, Židovske zajednice u SAD-u, predstavnici RH predvođeni potpredsjednikom Sabora Lukom Bebićem i hrvatskim veleposlanikom u SAD-u Nevenom Juricom - kako bi odali priznanje jedinom hrvatskom filmskom djelatniku koji je u svojoj karijeri osvojio dva Oscara. Za njegov rad na filmu prvi hrvatski predsjednik Franjo Tuđman odlikovao ga je Redom kneza Trpimira. Na večeri su bili i hrvatski filmaši u Hollywoodu, glumci Goran Višnjić i Rade Šerbedžija, redatelji Goran Dukić i Sergio Mimica, te producent Alen Petković.

Kolači iz bakine pećnice

Kad se Zagrepčani zažele kolača koji okusom podsjećaju na slastice njihovih baka ili mama, dovoljno je uputiti se u novootvorenu slastičarnicu "Bakini kolači" na Kvaternikovu trgu. Tako posjetitelji pri izboru mogu računati na pomoć i savjet vlasnice Maje Barišić, koja će im spremno odrezati krišku neke od 15 vrsta ponuđenih torti, pitu od jabuka ili sira, gibanice od maska ili oraha, rudarsku greslicu, zagorsku zlevku...

Pripremila: **Mirna Jagodić**

Silina iskrenosti mlade Splićanke

Kad je na Goranovu proljeću u Lukovdolu, najpoznatijoj hrvatskoj pjesničkoj manifestaciji, Marija Andrijašević pročitala svoju pjesmu "iz velebitske 60", publika je ostala pomalo zatečena. Pogodila ju je silina iskrenosti i izravnosti stihova ovogodišnje dobitnice Goranove nagrade za mlade pjesnike. Mlada Splićanka zaslužila je Gorana, prema obrazloženju žirija – zbog posebnosti svog rukopisa koji se ogleda u radikalnom "izlaganju sebe", ali i zbog toga što se nije pretjerano trudila oponašati uvriježene pjesničke prakse u našoj suvremenoj poeziji.

HTV-ov Dnevnik – najgledanija emisija

Proljeće je razdoblje zasigurno najbogatije TV ponude. Sve što je najvrednije u to se vrijeme iznosi pred gledatelje. Stoga se upravo u tom dijelu godine provode najopširnije analize stanja gledanosti pojedinih emisija. I kao dosad nenadmašni pobjednik među svim najgledanijim emisijama jest HTV-ov Dnevnik s 27,26 % gledanosti. Razlog za zadovoljstvo imaju voditelji Dnevnika Goran Milić, Danko Družijanić i Zoran Šprajc koji svaki na svoj način pridonosi atraktivnosti te svakodnevne informativne emisije.

Piramidi Zlatna ruža

Na svečanoj dodjeli prestižne nagrade Rose d'Or ili Zlatna ruža, koja se smatra najvećom nagradom u TV industriji, trijumfirao je Dubravko Merlić koji je primio nagradu za "Piramide" u najzahtjevnijoj kategoriji za najbolji svjetski show. Merlić je vijest o

nagradi javio telefonski za vrijeme emitiranja Piramide i otkrio Željki Ogresti, te gledateljima da je show Piramida najbolji. Idejni začetnici emisije, Željka Ogresta i Dubravko Merlić, oduševljeni su što je njihov projekt prepoznat u "bijelom svijetu", pogotovo zbog činjenice da su u projekt ušli s velikim rizikom i u privatnoj produkciji, bez ikakve garancije da će ga prepoznati domaća, pa i svjetska publika. Njihov primjer svakako ide u prilog tezi da se rizik ponekad itekako isplati.

Leonarda iznenadila na CRO-A-POERTERU

Na sedmom po redu zagrebačkom modnom sajmu CRO-A-POERTERU iznenađenje je priredila Leonarda Boban, uspješna zagrebačka modna dizajnerica. U Leonardinim modelima pistom su prošetale, uz zvukeve talijanskih kanciona, redom poznate osobe, među njima i Marija Cvitanović, supruga bivšeg nogometaša Marija Cvitanovića. U vatrometu boja koji je pripremila Leonarda dominirale su zelena i crvena, te neizostavni cvjetni uzorci.

SIGURAN PUT DO ODREDIŠTA

**WESTERN
UNION**®

TRANSFER NOVCA

Brz i pouzdan transfer novca.

Za dodatne informacije posjetite
www.posta.hr ili nazovite +385 1 48 39 166

Hrvatska pošta d.d.

Velika hvala, Janice!

Ostavila je neizbrisiv trag u svjetskome skijanju. Stvorila je svoj osebujni način skijanja, način koji je samo njezin i toliko prepoznatljiv, po čemu je ušla u anale svjetskoga skijanja kao najveća od najvećih

Ljubitelji hrvatskoga športa još uvijek ne mogu vjerovati da više neće na bijelim pistama vidjeti najbolju hrvatsku športašicu svih vremena, nezaboravnu svjetsku skijašicu JANICU KOSTELIĆ. Nezamislivo da je ove godine nećemo gledati na postolju proglašenja najbolje športašice u anketi SPORTSKIH NOVOŠTI u izboru hrvatskih športskih novinara.

Nažalost, najavljujivana istina postala je stvarnost. Na Sljemenu, gdje je Janica počela svoju briljantnu karijeru, ondje je i završila. Ostavila je, doduše, tračak nade da će se jednoga dana možda ipak vratiti športu koji joj je život značio. No valja biti realan i prihvatiti njezinu odluku u dvadeset petoj godini života, nakon što je karijeru zaključila s 4 olimpijska zlata, 6 olimpijskih kolajni, 5 naslova svjetske prvakinja, 3 velika Globusa, kao ukupna pobjednica u svjetskom alpskom skijanju, čak 30 pobjeda u Svjetskom kupu, 20 pobjeda u omiljenoj disciplini slalomu, nakon što se 55 puta popela na postolje u svjetskom kupu i poslije 194 utrke u Svjetskom kupu.

Kada velikani odlaze, onda je to dan za pamćenje. Ispod TV tornja, u "Tomislavcu", rekla je u četvrtak 19. travnja 2007. u svojem monologu pred okupljenim predstavnicima sedme sile: "Skija mi se i to bih i dalje radila, ali ne mogu više trpjeti bol". No, sjeća se, kada je bila na stazi, kad je jurila iz utrke u utrku, zaboravljala je da je boli. Kao da je prihvatila bol kao realnost. Čekala je godinu dana i razmišljala. Vrtjela svoj film svjetske skijašice broj jedan. nije odmah imala snage reći "nikada više". I mi smo se nadali da će ipak nastaviti. Kao i prije, kada je vraćala nakon teških ozljeda, od kojih su neke i prijetile karijeri. Uvijek se vraćala. Vraćala i pobjeđivala.

Otišla je iz skijanja dovoljno mlada

jer je mogla još godinama nastupati. Netko se na taj korak odlučio prije, netko kasnije. Janica je po svojem osjećaju koji valja respektirati hrabro objavila odluku. Bila je u tim trenucima s osmijehom na licu. Taj je osmijeh sve rekao. Kazala je da je zaljubljena i stoga joj je lakše. Rekla je kako je s obitelji Kostelić sve u redu i usput zamolila medije da ih međusobno više ne svađaju, jer "tati Anti je najteže, tu na Sljemenu je sa mnom otpočetak".

I dok je izgovarala te riječi, njezin neobično zaslužan otac krizu je riješio na najbolji mogući način. Bio je na planini, trenirao sina Ivicu, i možda je bolje tako. Vedran Pavlek, direktor skijaške reprezentacije, imao je pune oči suza. Rekao je samo "možda bi Gipsu srce puklo da je ovdje...". Zahvalila je Janica svima koji su joj pomogli i podržali je u trenucima boli nakon teških ozljeda.

Janica je na oproštaju spremno odgovarala na brojna novinarska pitanja. "Uvijek sam željela da mi karijera završi u trenutku kada sam na vrhu. Nema oso-

be koja ne želi biti najbolja. Zato je i neki strah jedan od razloga u tom povratku. Jer, ako se vratim i budem petnaesta, neću biti zadovoljna."

Janica Kostelić ostavila je neizbrisiv trag u svjetskome skijanju. Donijela je nešto novo, doslovce ga je promijenila. Imala je svoj stil, svoje karakteristične "štosove", stvorila je svoj osebujni način skijanja, način koji je samo njezin i toliko prepoznatljiv, po čemu je ušla u anale svjetskoga skijanja kao najveća od najvećih.

Otišla je na vrhuncu slave i takvu ćemo je uvijek pamti. Kraljica športa potpuno se okrenula novom životu u kojem joj želimo mnogo sreće, zdravlja i zadovoljstva. Najboljoj hrvatskoj športašici svih vremena, od srca velika HVALA. ■

CB At a press conference held on Sljeme, where she launched her skiing career, Janica Kostelić told reporters she was retiring from sports. "I'd love to ski and would love to continue, but the pain is too much to bear anymore," said our best female athlete.

Napisaao: **Fredi Kramer**

DRVIŠ PRVAK SVIJETA U BOKSU!

Hrvatski boksač Stipe Drviš postao je profesionalni prvak svijeta u poluteškoj kategoriji po WBA verziji! Naš je poluteškaš u Oberhausenu svladao branitelja naslova Talijana Silvija Branca jednoglasnom odlukom sudaca nakon 12 rundi velike borbe. Time je fantastični borac iz Pule postao treći Hrvat svjetski prvak u boks, nakon Ferdinanda Živića (1940.) i legendarnog Mate Parlova (1978.). U napetom i teškom meču života, uz pomoć brojnih hrvatskih navijača, Stipe Drviš je u konačnici ostavio uvjerljiviji dojam i neviđenu spremnost, jer nakon što je sredinom meča izgledalo da je izgubio snagu, što se meč primicao kraju, Drviš je bio jači, opasniji i lakši na nogama. Upravo u toj završnici, u posljednje tri runde, dobio je meč, te se ovom pobjedom svrstao među najveće hrvatske boksače svih vremena. Nekoliko tisuća Puljana svojeg su šampiona dočekali ispred Arene, mjesta za koje je Stipe poželio da bude jedino na kojem će braniti naslov prvaka!

S obzirom na to da je i Mate Parlov Puljanin, ovaj se grad s pravom može podičiti titulom boksačke prijestolnice!

DINAMO I SLUŽBENO PRVAK HRVATSKE

Već nakon 29. odigranih kola Prve HNL, Dinamo je i službeno postao prvak Hrvatske! Zahvaljujući pobjedi na svojem stadionu protiv Međimurja (4:1) te remiju Hajduka i Slaven Belupa na Poljudu (1:1), 'modri' su naslov prvaka počeli slaviti četiri kola prije kraja prvenstva. Istodobno, u prvoj finalnoj utakmici Kupa

Hrvatske Dinamo je pobijedio Slaven Belupo s minimalnih 1:0 pa se Koprivničani nadaju kako će u uzvratu, na stadionu na kojem su prvi put u povijesti stavljeni reflektori i dograđena nova tribina, uspjeti iznenaditi Dinamo te osvajanjem Kupa na najbolji način proslaviti veliki jubilej, 100. godišnjicu kluba.

ZAGREBU 14. KUP HRVATSKE

Rukometaši Zagreb Croatia osiguranja očekivano su osvojili Kup Hrvatske, i to 14. po redu. U finalnom dvoboju bez ikakvih problema svladali su Karlovac s visokih 36:22. Ako je titula Zagrepčana bila više nego očekivana, rukometaši Karlovca sve su iznenadili plasmanom u finale, čime su se izborili za nastup u Europi, odnosno u Kupu kupova.

Nakon visokog i neočekivanog poraza od Njemačke, Hrvatska ženska teniska reprezentacija igrat će s Tajvanom u kvalifikacijama za Svjetsku skupinu II. Fed Cupa. Meč je na rasporedu 14. i 15. srpnja, a odigrat će se u Splitu.

BLANKA 2.04, IVANA 74.62!

Nakon završetka Super Grand Prix mitinga u Dohi slobodno možemo ustvrditi da će petak, 11. svibnja, ostati upamćen i kao jedan od najuspješnijih dana u povijesti naše atletike, kao dan u kojem je Blanka Vlašić letjela preko 2.04 metra, a Ivana Brkljačić bacila kladivo do 74.62 m. Danijela Grgić je, pak, u iznimno jakoj konkurenciji bila osma na 400 m.

Nakon što je Ivana Brkljačić u prvoj disciplini mitinga ostvarila nevjerojatan hitac i poslala tek šest dana star hrvatski rekord u povijest, nadmašivši ga za čak 2.47 m, bili smo prilično sigurni da smo dobili hrvatsku junakinju dana u Dohi. No, onda je počeo spektakl u režiji Blanke Vlašić. Spektakl koji je završio jednim povijesnim dosegom. Nikad se još, naime, nije dogodilo da jedna visašica ostvari takav rezultat u ranijem dijelu sezone.

NAKON TEMZE, SVI U SPLIT

Split je definitivno za veslačke osmerce Oxforda i Cambridgea postao drugi dom. U sad već tradicionalnoj Sveučilišnoj regati koja se održava u čast proslave splitskog zaštitnika Svetog Dujma, Oxford je uzvratio Cambridgeu za nedavni poraz na Temzi. Tadašnje slavljenike u Splitu je porazila i domaća posada Splita, koja je zaostala tek nekoliko zaveslaja iza pobjednika.

Pripremila: **Nikolina Petan Šutalo**

GIMNASTIČARI U VRHU EUROPE

Hrvatski gimnastičari Filip Ude i Robert Seligman na Europskom prvenstvu u Amsterdamu zauzeli su sedmo, odnosno osmo mjesto na konju s hvataljkama. Ude je, osim toga, nastupio i u finalu višeboja, a na kraju je bio odličan osmi.

JUG I ŠIBENIK U EUROPSKIM NATJECANJIMA

Vaterpolisti dubrovačkog Jug Croatia osiguranje u prvoj su utakmici četvrtfinala Eurolige poraženi od mađarskog Vasasa s jednim golom, pa se očekuje kako će aktualni europski i hrvatski prvak, u uzvratu na gruškom bazenu doći do ovu prednost i plasirati se na final-four. U prvoj utakmici finala Kupa LEN vaterpolisti Šibenika ubilježili su poraz od dva pogotka, no sam plasman u finale izvrstan je uspjeh ove vrlo mlade ekipe.

U domaćem prvenstvu Jugaši uvjerljivo vode ispred Mladosti (Jug 13, a Mladost 6 bodova) pa treba očekivati kako će i ove godine obraniti titulu. Zbog loše igre 'Žabaca' smijenjen je trener Veselin Đuho, a njegovo mjesto preuzeo je dosadašnji pomoćni trener Milorad Damjanić.

NA KRAJU OTON

- Verice, moram ti javiti jednu divnu novost! Štef mi je obećao za ovo ljeto romantično krstarenje Jadranom!

www.matis.hr

Posjetite stranice web portala Hrvatske matice iseljenika!

Web stranice HMI čitaju se diljem svijeta, dostupne su na tri jezika (hrvatski, engleski, španjolski) i bilježe stalan porast posjećenosti.

Sadrže 24 rubrike - vijesti, projekti HMI, najave događanja, kalendar, brojne foto-galerije ... a u pripremi su i dvije nove: Info centar i Muzej hrvatskoga iseljeništva!

Više od 1 200 000 klikova mjesečno iz Hrvatske i cijeloga svijeta izvrstan su izbor za oglašavanje na našem web portalu www.matis.hr!

Budite korak ispred ostalih i predstavite se hrvatskim iseljeničkim zajednicama, uglednim poslovnim Hrvatima u svijetu i njihovim partnerima.

Oglašavajte na web portalu Hrvatske matice iseljenika!

Internet marketing HMI osmislio je nekoliko načina oglašavanja:

- BANERI,
- SPONZORIRANI ČLANAK,
- SPONZORIRANE RUBRIKE

HRVATSKA MATICA ISELJENIKA / Odjel za marketing i promociju
tel. (+385 1) 61 15 116 ■ fax. (+385 1) 61 11 522
mob. 099 61 15 116 ■ E-mail: marketing@matiss.hr
Trg Stjepana Radića 3, 10 000 ZAGREB,
HRVATSKA / CROATIA

croatia.hr

Did you know that the cravat originates from the Croats?

ZAGREB
Ilica 5 (Oktogon),
Kaptol 13

VARAŽDIN
Trg kralja
Tomislava 2

OSJEK
Županijska cesta 2

RIJEKA
Adamićeva 17

ZADAR
Široka ulica 24
(Kalelarga)

SPLIT
Mihovilova širina 7
(Voćni trg)

CAVtat
Hotel Croatia

DUBROVNIK
Pred dvorom 2,
Hotel Excelsior